

## EXODUS

### Timmayanan nadan holag Israel

### Hay mipanggep ketuwen liblu an

### Exodus

Hituwen liblu an Exodus di nitudokan di timmayanan nadan holag Israel ad Egypt. Hay ohan ngadan Israel ya Jacob. Nakiboble da hi 430 an toon ya numbalinon nadan iEgypt didan himbut. Ipainilan tuwen libluy inat APU DIOS an nangipatikod hi nihbutan da mipuun hi ongal an kabaelana. Nipainilan bo ketuwen libluy nangidatan APU DIOS hi Tuguna ke Moses nah Bilid an Sinai. Hituwen Tugun ya nidat nadah holag Israel ta un-unudon dat ipadayaw dah APU Dios ta bendisyonana dida. Hanan Himpulun Tugun ya parten tuwen Tugun.

Ya impainilan tuwen liblu nadan intugun APU DIOS hi pamohwatan da nah ongal an abung an nangadanan hi Tabernacle ya nadan usalon dan mangapya nah Tabernacle ya nadan ngunut an mahapul hi pun-appitan dan APU DIOS.

Hay ohan importanten mahapul an maawatan ketuwen liblu an Exodus ya hay planun APU DIOS an mangihamad hi kawadana nadah tatagunat makiha-ad bon dida. Hanadan namangulun tatagu tuh luta ya mina-id day maphod an pakihayyupan dan APU DIOS gapuh liwat da. Nipatibo ketuwen liblu an Exodus di inat APU DIOS an nangibangngad hi maphod an pakihayyupan nadan holag Israel ke hiya hi nangihwanganan didah nihbutan da ya hay liwat da. Ketuwen inat na ya numbalinona didan tataguna. Ya impatibo na hin dahdi hiya nadah

umipamodwong an inat na ya impainilanay kawadanan dida nah Tabernacle.

Hanadan nitudok ketuwen liblu:

1. Inihwang APU DIOS nadan holag Israel hi nihbutan da ya impanguluna didan timmayan ad Egypt. (chapters 1-18)
2. Nakitobbalan hi APU DIOS nadah holag Israel hi nangidatanan didah Tuguna. (chapters 19-24)
3. Indat APU DIOS di tuguna mipanggep hi aton nadan holag Israel an mamohwat nah Tabernacle ya hay aton dan mundayaw ke hiyah di. (chapters 25-40)

*Hay nunholholtapan nadan Hebrew ad Egypt*

<sup>1</sup> Datuwey ngadan nadan imbabalen Jacob an naki-en hiyah Egypt an intabin day pamilya da: <sup>2</sup> hi Reuben, hi Simeon, hi Libay, hi Judah, <sup>3</sup> hi Issakar, hi Sebulun, hi Benjamin, <sup>4</sup> hi Dan, hi Naptali, hi Gad ya hi Asher. <sup>5</sup> Napitun am-in di bilang datuwen holag Jacob an Israel di ohan ngadana an nakibilang da Joseph an wada tuwalid Egypt.

<sup>6</sup> Indani ya naten am-in datuwen hintutulang takon hi Joseph. <sup>7</sup> Mu dakol day imbabale dan nihannot ke dida. Nahlag damdama datuwen imbabale da ot loktat ya dakkodakkol dan nihinap dad Egypt.

<sup>8</sup> Nala-uy kaatnan toon ya waday nihannot an patul ad Egypt an uggena inilay mipanggep ke Joseph ya nadan in-ainat nan kiphodan nan boble da.\* <sup>9</sup> Kanana nadah tatagunay “Dimmakkodakkol hantudan holag Jacob ta ugge inila ya waday ahida aton ke ditakuh ad-adi. <sup>10</sup> Mahapul an waday aton takut adi mad-uman di bilang da. Te wada key gubat ya kal-ina ya mid-um dah buhul taku ta deket inapput ditaku ya taynan da tun boble taku.”

---

\* 1:8 1:8 Acts 7:18

<sup>11</sup> Ot hay inat nadan iEgypt ya numbalinon da nadan holag Israel an himbut da ot punholholtapon da dida. Tinuddu day makabbungot an porman ot pangunu dan diday nakalligat an ngunu. Impakapya dan dida nadan duwan boble an Pithom ya Rameses an pumbodegaan nan patul. <sup>12</sup> Mu deket pun-udman nadan iEgypt di ligat nadan Hebrew ya namam-a ot ya abun mungkadakol dat mungkihinap da, kinali nawaday takut nadan iEgypt ke dida. <sup>13-14</sup> Ta hidiye nan maid moy homok da ot paligligaton da didah am-in hanadah ipangunu da umat hi ngunuh payo, ya mangapyah bale.

<sup>15</sup> Indani bo ya minandal nan patul nadan duwan Hebrew an da Siprah ke Puah an dadiye nadan oggan bumaddang nadah ibba dan binabain Hebrew nah pun-tungawan da. Kananan diday <sup>16</sup> “Deket lalakiy itungon nan babain Hebrew ya patayon yu, mu deket babai ya adiyu.” <sup>17</sup> Mu ugge inun-unud datuwen duwan binabaiy kinalin nan patul te tumakut dan APU DIOS ot uggeda pinate nadan linalakin nitungo. <sup>18</sup> Kinali impaayag nan patul dida ot kananay “Tipet uggeyu numpate nadan linalakin intungon nadan Hebrew?” <sup>19</sup> Kanan day “Apu, maid di maat mi te hanada ken binabain Hebrew ya adida umat hi binabain iEgypt te nakalakka dan muntungon adi kami dumatong on bimmuddu mo nan golang.”

<sup>20-21</sup> Kinali dimmakkodakkol day holag Israel ya im-mongngal di kabaelan da. Ya gapuh pangun-unudan datuwen binabai ke Apu Dios ya binendisyonana dida ot malahin da ot mawada damdamay imbabaleda.

<sup>22</sup> Indani mo anhan ya in-olden nan patul nadah tatagunan eda pun-iwele nadan linalakin ka-itungon imbabalen di Hebrew nah Wangwang an Nile hidid Egypt, mu adida ilagat nadan binabain ka-itungo.

## 2

*Hay nitungawan Moses*

<sup>1</sup> Ketuwen tiempo ya waday himbalen holag Libay. <sup>2</sup>Nawadaan nan babai ot mun-imbabale ya lalaki. Tinibon nan inana an makakkaphod di kagolang na. Ena it-ittaluh diyen golang hi tuluy bulan.\* <sup>3</sup> Mu handih adina mo mabalin an italu ya immalah basket an papyrus ot pumpudlitanah pukot ta adi hungop di danum. Inhudu na nan golang hidi ot ena iha-ad nah makatlubung nah pingngit di Wangwang an Nile. <sup>4</sup> Hanan babain tulang tuwen golang ya wadah din mitmittalu nah e-elena ta tibona hin nganney maat ke hiya.

<sup>5</sup> Indani ya immali nan babain imbabalen nan patul an e mun-amo nah wangwang yaden nadan binabain muttatyuna ya mundaldallanan da nah pingngit na. Indani ya tinibon nan imbabalen nan patul nan basket an muntaptap-on nah makatlubung ot itud-ak nay oha nadah muttatyuna ot ena alan. <sup>6</sup> Binukatan nan imbabalen nan patul ya wada on golang an lalakin taganay koga ya himmok na. Kananay “Hituwe man bo kattog di oha nadah imbabalen di Hebrew.”

<sup>7</sup> Ot mih-up nan babain tulang nan golang ot kanana nah imbabalen nan patul di “An pinhod mut eyak umayag hi babain Hebrew ta hiyay mangipaptok tuh golang?”

<sup>8</sup> Ya kananay “Om, eka.” Ot ume nan babai ot hi inana ot ya abuy inayagana. <sup>9</sup> Kanan nan imbabalen nan patul ke hiyay “Awitom tun golang ta ipaptok mut tangdanan daka.” Ot awitona nan golang ot ipaptok na. <sup>10</sup> Naongongal nan golang ot ien inana kediyeen imbabalen nan patul ot ibilang nan imbabalena. Ya nginadananah Moses an hay kibalinana ya “idakal” te indakal na nah danum.

---

\* 2:2 2:2 Hebrews 11:23

*Hay binumtikan Moses ot umed Midian*

<sup>11</sup> Ohan algo, handih kimmata-agu moh Moses ya limmah-un nah balen nan patul ta ena tibon nadan ibbanan Hebrew ya tinibo nay pangipaligligatan nadan iEgypt ke didah ipangunu da. Indani ya tinibona on ohan iEgypt an punhuplit nay oha nadah ibbanan Hebrew ot bumungot. <sup>12</sup> Munwingiwingi ya maid di mangang-ang ke hiya ot patayonah diyen iEgypt ot ika-ut na nah lona.

<sup>13</sup> Nabigat bo kediye ya tinibonay duwan Hebrew an mun-awwit. E nun-anawa an kanana nah numbahul di “Antipe bot pundaw-em tun ibbam an Hebrew?” <sup>14</sup> Mu kanan ot ya abun nan lalakiy “Dahdiy nanuddun he-an mumbalin an ap-apu mi ya huwes mi? An patayonak damdama umat nah inat mu nah iEgypt ad nakugab?”† Timmakut hi Moses hi nangngolanan diye an kananah nomnom nay “Ya- ininnilan mon di tataguh diyen inat ku.”

<sup>15-16</sup> Indani tut-uwa ya dingngol nan patul ta ena ot pipateh Moses, mu binumtik ad Midian ot e makibobleh di.

Hi Jetro an padid Midian kediye tiempo ya waday pitun binabain imbabalena. Waday ohan algon um-umbun hi Moses nah bubun ya immali datuwen binabain e humagob hi ipainum da nadah kalnero ya gugulding amada. <sup>17</sup> Mu nadan udum an mumpattol ya dinog-al da datuwen binabain imbabalen Jetro. Tinibon Moses hidiye ya nabaal ot ena baddangan didan humagob ot painumana nadan aggayam da.

<sup>18</sup> Handih immanamut dadiyen binabai ya kanan ama day “Tipe udot ta imma-alijan kayud uwani?” <sup>19</sup> Ya kanan day “Man-uke ya wada on iEgypt an bimmaddang ke dakami ot painumana nadan aggayam taku.” <sup>20</sup> Kanan

---

† 2:14 2:14 Acts 7:27-28, 35

ama day “Daan hidiyen tagu? Tipet eyu tinaynan? Eyu ayagan ta makikan ke ditaku.”

<sup>21</sup> Naki-eh Moses ot loktat ya pininhod nan makiha-ad hi balen da Jetro. Indani ya impaahawan Jetro ke hiyah Sipporah an oha nadah imbabalena. <sup>22</sup> Nun-imbabaleh Sipporah lalaki ot ngadanan Moses hi Gersom te kananah nomnom nay “Ha-oy ya hintaguanak hitu.”

<sup>23</sup> Nala-uy kaatnan toon ya nate nan patul di Egypt, mu nanongnan munholholtap nadan holag Israel ta namahig di pumpahpahmokaan dan Apu Dios hi pumbagaan dah baddang. <sup>24</sup> Dingngol Apu Dios hidiyen pumpahpahmokaan da ya ninomnom na handin nakitob-balanan Abraham, hi Isaac ya hi Jacob <sup>25</sup> te inilana tuwalih diyen pumpalpaligat nadan iEgypt nadah holag Israel ot homkona dida.

### 3

#### *Hay nakihummanganan Apu Dios ke Moses*

<sup>1</sup> Hi Moses ya hiyay mangipappaptok nadah aggayam nan nangapun hiyan hi Jetro an padid Midian. Ohan algo ya ena impattol dida nah binah-el nan ugge naboblayan ot dumatong ad Sinai an bilid an kawad-an APU DIOS.

<sup>2</sup> Indani ya numpatibo on anghel APU DIOS ke hiya nah mundadalang an ittay an kaiw. Tinibon Moses an man-ut mundadalang nan kaiw, mu ad-addi magbu.\*

<sup>3</sup> Namodwong hi Moses an kananah nomnom nay “Nangimalad mo anhan hituwe, tipe nin ta adi magbu din kaiw? Agannat ek pakatibbon.”

<sup>4</sup> Tinibon APU DIOS an mungkih-up hi Moses ya kananah hiyay “Moses!” Himmumang an kananay “Om, dehtuwak, Apu!”

---

\* 3:2 3:2 Acts 7:30

<sup>5</sup> Kanan Apu Dios di “Umohnong kah na. Adika mih-up hitu. Ya kaanom di apatut mu te dehtuwak ketuwen lugal an timmaddogam. <sup>6</sup> Ha-oy nan Dios an daydayawon handidan aammod mu an da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob.”† Ot haniyan Moses di angana te tumakut an mangang-ang ke Apu Dios.

<sup>7</sup> Ot kanan bon APU DIOS di “Tinibok di nahalman an ligat nadan tataguk ad Egypt. Ya dingngol kuy pumpah-pahmokaan dah pumbagaan dah baddang ta matikod di punholholtapan da. Homhomkok dida, <sup>8</sup> kinali immaliyak ta ihwang ku didah at-atton nadan iEgypt ke dida. Ipakaan ku dida kediyen boble ta ume da nah ambilog an lutan maluwab di mitanom an numboblakan nadan Kanaanite, nadan Hittite, nadan Amorite, nadan Perisite, nadan Hibite ya nadan Jebusite ad uwani. <sup>9</sup> Makulug an dingngol kuy palak nadan holag Israel ya tinibok di pangipaholholtapan nadan iEgypt ke dida. <sup>10</sup> Kinali ad uwani ya itud-ak dakat eka makihummangan nah patul di Egypt ta ipangulum nadan tataguk an tumayan hidi.”‡

<sup>11</sup> Mu kanan Moses di “Apu, kon dahdiyak an e makihummangan nah patul ta iabulut nat ipanguluk nadan ibbak an holag Israel ta tumayan kamih di.” <sup>12</sup> Kanan Apu Dios di “Adika madanagan te wadaak an mamaddang ke he-a. Hay kitib-anan ha-oy di nangitud-ak ke he-a ya athitu: Hantuh pangipanguluwam hanadah tataguk hi panaynan yud Egypt ya ahilyak dayawon ke dakayu ketuwen bilid.”

<sup>13</sup> Mu kanan Moses di “Mu nungay umeyak hidi ta kalyok nadah holag Israel an intud-akak ke he-an Dios handidan aammod mi ya kanan day ‘Dahdih diyen Dios an pungkali? Nganneyy ngadana?’ Nganneyy panumang

---

† 3:6 3:6 Tibon yuy Mateo 22:32, Marcos 12:26, Lucas 20:37, Acts 7:32.

‡ 3:10 3:5-10 Acts 7:33-34

ku?”<sup>14</sup> Kanan Apu Dios di “HA-OY NAN WADAT NANGAMUNG. Kanam ke diday ‘Hiya an WADAT NANGAMUNG di nangitud-ak ke ha-on.’<sup>15</sup> Kalyom ke didan ha-oy di AP-APU an Dios handidan aammod yun hi Abraham, hi Isaac ya hi Jacob di nangitud-ak ke he-a.<sup>§</sup> Hidiyen ngadan kuy pungngadan di tatagun ha-on ta nangamung.

<sup>16</sup> Ume kat amungom nadan ap-apun di holag Israel ta kalyom ke didan ha-oy an AP-APU an Dios din aammod yun da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob ya numpatibowak ke he-a. Kalyom ke dida an baddangak dida te tinibok di pumpaholholtap nadan iEgypt ke dida.<sup>17</sup> Ninomnom kun pakaanon didad Egypt ta mapoppog di punligligatan da. Ta ipaek dida nah lutan maluwab di mitanom an boblen nadan Kanaanite, Hittite, Amorite, Perisite, Hibite ya nadan Jebusite.

<sup>18</sup> Ume ka, ot nunna-ud an kulugon daka ke dadiyen aap-apun nadan holag Israel ta ekayu makihummangan nah patul hidid Egypt ta kanan yun hiyay ‘Hanan AP-APU an Dios min Hebrew ya numpatibon dakami ta mahapul an iappitan mi. Kinali iabulut mu anhan ta ume kami nah ugge naboblayan an tulun algoy pundalanan mi ta emi dayawon nan AP-APU an hiya nan Dios mi.’

<sup>19</sup> Mu inilak an adina iabulut an ekayu ume hin adik piliton.<sup>20</sup> Ta hidiye nan dakol di ahik aton an umipamodwong an kapa-iyang di Egypt ta loktat ya iabulut nan tumayan kayuh di.

<sup>21</sup> Ya tibok bot ahi maphod di punnomnom nadan iEgypt ke dakayu ta deket ekayu tumayan ya idatan dakayun didah mahapul yu ta waday itabin yu hantuh tumayanan yuh di.<sup>22</sup> Ta am-in nadan binabain holag Israel ya eda kumdoh bulwati ya kumpulnan usal di babai umat hi balitik ya silber nadah hinag-on dan binabain

---

§ 3:15 3:15 Mateo 22:32



iEgypt an kon muttatyun dida. Ta pun-ipahuklub da nadah imbabale dat itabin day kinadangyan nadan iEgypt an kay da inibtik hi gubat.”

## 4

*Indatan APU DIOS hi Moses hi kabaelasan mangat hi milagro*

<sup>1</sup> Hinumang Moses hi APU DIOS an kananay “Mu kalina ya adi kulugon nadan holag Israel di kalyok? Ya nganney atok hin kanan day adi makulug an numpatibo kan ha-oy?” <sup>2</sup> Ya kanan Apu Dios ke hiyay “Nganne nan inodnam?” Ya kanan Moses di “Patanong.”

<sup>3</sup> Kanan APU DIOS di “Ibkam nah luta.” Ot ibkan Moses ya numbalin hi ulog ya e ot bumtik te timmakut. <sup>4</sup> Mu kanan APU DIOS ke hiyay “Odnam di iwit na.” Ot piditon Moses ya numbangngad bon patanong.

<sup>5</sup> Kanan bon APU DIOS di “Hituwe boy atom ta pangitiban nadan holag Israel an ha-on an AP-APU yu an Dios handidan aammod yun hi Abraham, hi Isaac ya hi Jacob ya makulug an numpatibowak ke he-a. <sup>6</sup> Ihwong muy taklem nah bulwatim.” Inihwong Moses di taklena ot guyudona ya naleprosy an kay nakupliyan ta kalulugnin.

<sup>7</sup> Kanana boy “Ipidwam bon ihwong nan taklem.” Inununud Moses ot ihwong na ot guyudona ya nakaan nan kay kupli.

<sup>8</sup> Ot kanan APU DIOS di “Deket uggeda kinulug nan namangulun milagro ya wada ot an kulugon dah tuwen mikadwan ipatibom. <sup>9</sup> Mu deket atom datuwen duwa ya nanongnan kahing da ya umala kah danum nah Wangwang an Nile ta iduyag mu nah luta. Ya hituwen danum ya mumbalin hi dala.”

<sup>10</sup> Mu kanan Moses di “Apu, bokon ha-oy di itud-ak mu te nganney innun dan mangulug ke ha-on an ha-oy ke ya

adiyak pe tuwali mahapit takon ad uwani.” <sup>11</sup> Ya kanan APU DIOS ke hiyay “Kon dahdiy nangapyah tokon di tagu? Ya dahdiy mangipalulok weno mangipangangah tagu? Dahdi boy kabaelasan mangulap hi tagu weno maniyat hi matana ta pakatibo? Dahdiy udum an kabaelasan mangat ke datuwe hin bokon ha-oy ya abu an DIOS? <sup>12</sup> Kinali eka ot ya abu ot baddangan dakan ha-oy ta ittutuduk di ahim kalyon.”

<sup>13</sup> Mu kanan bon Moses di “Apu, adiyak! Hay udum di itud-ak mu.” <sup>14</sup> Ketuwe ya bimmoh-ol mo anhan hi APU DIOS ke Moses ot kananay “Aga, deket adika pakahappit ya baddangan dakan tulang mun hi Aaron an holag Libay. Inilak an hiya ya mahapit. Wadah dalan an mangalin manamun he-a ya inilak an mun-am-amlong hi panib-an daka. <sup>15</sup> Kalyom ke hiya nan pinhod mun kalyon ta hiyay mangali. Ha-oy di mangituttudun dakayuh kalyon yu ya aton yu. <sup>16</sup> Hiyay punhapitom ta kalyona nadah tataguy pinhod mun kalyon ke dida ya he-ay kay Dios an mangalih kalyona. <sup>17</sup> Ya tibom ta itabin mu tun patanong te hituwey usalom an mangat hi dakol an milagro.”

### *Hay nibangngadan Moses ad Egypt*

<sup>18</sup> Immanamut hi Moses ot kanana nah nangapun hiya an hi Jetroy “Iabulut mu anhan ta mibangngadak ad Egypt ta ek papohdanan hin nanongnan matagu nadan iibak hidi.” Ya timbal Jetro ot umgah Moses. <sup>19</sup> Ugge ni-an timmayan hi Moses ad Midian ya kimmali boh APU DIOS ke hiya an kananay “Mibangngad kad Egypt ot nate mo nadan naminhod an mamaten he-ah di.” <sup>20</sup> Ot puntakkeyon Moses nan inayana ya nadan imbabaleda nah kabayu ot ume dad Egypt an inal-alana nan patanong an kinalin Apu Dios an al-alana.

<sup>21</sup> Kalyon bon APU DIOS ke Moses di “Deket dumatong kayud Egypt ya adim kal-iwan ta atom hi hinangngab nan patul nadan milagro ot indat kuy kabaalam an mangat ke dadiye. Mu ahik pumbalinon an mangoheh diyen patul ta adina iabulut an tumayan nadan tataguk. <sup>22</sup> Kinali mahapul an ahim kanan ke hiyay ‘Kinalin APU DIOS an ibilang na hantudan holag Israel an panguluwan an imbabalena. <sup>23</sup> Ya kananay iabulut mu kanu ta ume dan e mundayaw ke hiya an Dios da, muden mangohe ka, kinali patayona nan panguluwan an imbabalem an laki.’ ”

<sup>24</sup> Handih mange da Moses ad Egypt ot mungkampu dah dalan ya numpatiboh APU DIOS ya innang an patayonah Moses. <sup>25-26</sup> Mu immalah uwa nan inayanan hi Sipporah ot kugitona nan imbabale da. Inalana nan bolat an ginogod na ot idahida nah hukin Moses an kananay “Himpap-pangeh tuwen pangi-e yun mahapul an makugit kayu!” Ot ugge mo pinaten APU DIOS hi Moses gapun diyen inat Sipora.

<sup>27</sup> Indani ya intud-ak APU DIOS hi Aaron an e manamu ke Moses nah ugge naboblayan ot e damuwon Aaron ot awalona. <sup>28</sup> Ot kalyon Moses ke Aaron am-in nadan kinalin APU DIOS ke hiya takon nadan milagron aton dah kibangngadan dad Egypt.

<sup>29</sup> Ot mibangngad dad Egypt ot amungon dan am-in nadan aap-apun di holag Israel. <sup>30</sup> Ot kalyon Aaron ke didan am-in nadan kinalin APU DIOS ke Moses. Ya hi Moses ke damdama ya inat na nadan milagro ot tibon dadiyen tatagun naamung, <sup>31</sup> ya kinulug dan intud-ak APU DIOS dida. Ya kediye nanginilaan dan ongal di homok APU DIOS ke dida nah punholholtapan da ot munyuung da ot dayawon da.

## 5

*Hay nangayan da Moses ke Aaron hi kad-an nan patul*

<sup>1</sup> Indani ya imme da Moses ke Aaron hi kad-an nan patul di Egypt ot kanan dan hiyay “Hanan AP-APU mi an hiya nan Dios an dayawon min holag Israel ya kananay iabulut mu nadan tatagunat eda maamung nah ugge naboblayan ta mundayaw dan hiya.” <sup>2</sup> Mu kanan nan patul di “Dahdi ni-boh naen kanan yun AP-APU yu? Tipet ek un-unudon yaden uggek inila? Adinadaman tumayan kayun holag Israel!”

<sup>3</sup> Kanan bon da Moses ke Aaron di “Numpatibo ke dakami nan Dios an dayawon min Hebrew. Kinali iabulut mu anhan ta ume kami nah ugge naboblayan an umeh tulun algoy pundalanan ta emi iappitan nan AP-APU an Dios mi. Te deket adimi iathidi ya pundogohon dakamit mungkakate kami weno umitud-ak hi mangubat ke dakamit patayon dakami.”

<sup>4</sup> Ya kanan nan patul di “Tipet eyu taktakon nadan tatagun pungngunuwok te kon dahdi kayu! Eyu ot kalyon hanadah ibbayu ta eda mungngunu! <sup>5</sup> Ad uwani mo udot an dimmakkodakkol kayu mu dakamin iEgypt ya pinhod yun itikod an mungngunu!”

<sup>6</sup> Kediyeen algo ya impaen nan patul di olden hanadah porman nadan himbut an Hebrew <sup>7</sup> an kananay “Adiyu mo idatan nadan mungngunuh dagamin mikamoh pula an makapyah brick an pundingding ta nangamung dan e manamak. <sup>8</sup> Mu tibon yu ta nan datin bilang di oggan da kapyaoan an paningding an brick ya hiya damdamah diyey bilang di kapyaoan da ya tibon yu ta adi makudangan takon di oha. Mangidlu da tuwali, kinali ibagabaga dan ha-on an iabulut ku kanun eda iappitan nan Dios da. <sup>9</sup> Udman yuy ngunuda ta wadat nangamung di ngunuwon dat maid di innun dan e mundongdongngol hi langkak.”

<sup>10</sup> Ot e kalyon dadiyen porman hanadah himbut an kanan day “In-olden nan patul an adi dakayu mo idatan hi dagami <sup>11</sup> ta nangamung kayun e manamak, takon di daana. Mu mahapul an nan datin bilang nan kanapyaon yun brick ya hiyah diyey kapyaoon yu.” <sup>12</sup> Ot hinapon nadan holag Israel di Egypt hi eda panamakan hi dagami. <sup>13</sup> Hanadan porman ya ipilit dan mahapul an nan datin bilang nan oggan da kapyaoon an brick ya hidiyey bilang di kapyaoon da, takon di diday e manamak hi dagami. <sup>14</sup> Ya adida mo kabaelan an kapyaoon nan datin bilang di oggan da kapyaoon. Ot imal-in nadan iEgypt di boh-ol da nadah holag Israel an napilin porman ot punhoptat da dida. Kanan dan diday “Tipet makudang moy kapyaoon yun brick an adi umat handi?”

<sup>15</sup> Gapu ketuwe ya imme nadan holag Israel an porman ot eda mundiklamu nah patul. Kanan day “Apu patul, tipet athituy pangat yun dakami? <sup>16</sup> Intikod yun umidat hi dagami yaden ipapilit yun kapyaoon miy umat metlaing hi kadakol di kapyaoon mi handi, ta deyan punhoptat dakami yaden bokon mi bahul.”

<sup>17</sup> Ya kanan nan patul di “Makahigga kayu ot tuwalin adiyu pinhod an mungngunu, kinali wadadan dakayuy nangibagan ha-oy an iabulut dakayun e mun-appit nah AP-APU yu. <sup>18</sup> Mibangngad kayu ot ya abu ta ekayu mungngunu! Adi kayu midatan hi dagami, mu mahapul an kapyaoon yuy umat nah datin bilang di brick an oggan yu kapyaoon.”

<sup>19</sup> Kediye mo ya ininnilan nadan porman an holag Israel an maid di maat da nah nimandal ke didan aton da, mu mahapul an un-unudon dat kabigabigat ya mangapya dah brick, takon di maid di midat ke didah dagami.

<sup>20</sup> Handih limmah-un da nah balen nan patul ya tinibo dah Moses ke Aaron an munho-ho-od ke dida, <sup>21</sup> ot kanan

dan diday “Kastiguwon dakayun APU DIOS te inilanan hinaen inat yuy humlun hi bumobboh-olan nan patul ya nadan opisyal nan dakami. Om, hinaen inat yuy gumapuh pamatayan dan dakami.”

*Hay nangalyan APU DIOS an baddangana nadan tataguna*

<sup>22</sup> Gapu kediyen naat ya nakihummangan boh Moses ke APU DIOS an kananay “Tipet iabulut mun eda munholholtap hantudan tatagum? Kon hituwey gapunah nangitud-akam ke ha-on hitu? <sup>23</sup> Tipet nipalpu handih nakihummanganak nah patul mipanggep nah kinalim ke ha-on ya pun-imam-ana ot ya abuy pangipaholholtapana hantudah tatagum yaden maid di kanam on baddangam dida!”

## 6

<sup>1</sup> Hinumang APU DIOS hi Moses an kananay “Ad uwani ya tibom di atok nah patul ta mapilit an mangiabulut an tumayan kayun tataguk hina. Hay kakulugana ya hiyay ahi mangipilit an makaan kayu nah boble da ten tibonay atok gapuh ongal an kabaelak.

<sup>2</sup> Ha-oy di AP-APU. <sup>3</sup> Numpatibowak ke da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob, mu hay inila dah ngadan ku handi ya Dios an Kabaelasan am-in. Uggeda inilah tuwen ngadan kun impainilak ad uwani an ha-oy di AP-APU. <sup>4</sup> Kinalik ke didan diday pangidatak nah bobled Kanaan an naki-boblayan da handi. <sup>5</sup> Ad uwani ya ipaannung kuh diyen kinalik ke dida te dingngol kuy pumpahpahmokaan nadan holag Israel an impumbalin nadan iEgypt an himbut. <sup>6-7</sup> Kinali kalyom hanadah ibbam an holag Israel an kanak di ‘Ha-oy di AP-APU. Ipatibok di ongal an kabaelak nah namahig an pangastiguk nadah iEgypt ta patikodok di nihbutan yun dida ya mihwang kayu nah punholholtapan yu. Ya hantuh pangatak ketuwe ya inilaon yu an ha-oy

di AP-APU an Dios yu ya dakayuy tataguk. <sup>8</sup> Ipangulu dakayu nah boblen insapatak an idat ku ke da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob ta dakayuy mamoltan kediyen boble. Ya nomnomon yun ha-oy di AP-APU.’”

<sup>9</sup> Impainilan Moses nadah ibbanan holag Israel hituwen kinalin Apu Dios, mu adida mo kulugon, gapuh nahalman an punligligatan da.

<sup>10</sup> Indani ot kanan APU DIOS ke Moses di <sup>11</sup> “Ekat em kalyon nah patul di Egypt an mahapul an iabulut nat tumayan kayun holag Israel hina.”

<sup>12</sup> Mu kanan Moses di “Ta deyan takon nadan ibbak an holag Israel ya adida kulugon di kalyok, ot immam-anan diyen patul an adiyak kulugon te adiyak mahapit.”

<sup>13</sup> Ot mandalon APU DIOS da Moses ke Aaron an kananan diday “Ume kayu mon duwat eyu kalyon nah patul ya nadah holag Israel an in-olden kun ipangulu yu nadan holag Israel an tumayan hinad Egypt.”

#### *Hay holag da Moses ke Aaron*

<sup>14</sup> Datuwey tonton nadan udum an holag Jacob: hi Reuben an panguluwan ya opat di imbabalenan linalakin hi Hanok, hi Pallu, hi Hesron ya hi Karmi. Datuwe nadan mangipangpanguluh puun di pamilyan Reuben. <sup>15</sup> Hi Simeon ya onom di imbabalenan linalakin hi Jemuel, hi Jamin, hi Ohad, hi Jakin, hi Sohar ya hi Saul an imbabalena nah inayanan iKanaan. Datuwe nadan mangipangpanguluh puun di pamilyan Simeon.

<sup>16</sup> Hi Libay ya tuluy imbabalenan linalakin hi Gershon, hi Kohat ya hi Merari. Hi Libay ya hinggatut ta tumpulut pituy toona ot mate. <sup>17</sup> Nahlag hi Gershon hi duwan linalaki ot hi Libni ya hi Simei. Nahlag damdama datuwe ot dumakol di holag da. <sup>18</sup> Nahlag boh Kohat hi opat an linalaki ot hi Amram, hi Ishar, hi Hebron ya hi Ussiel. Hay toon Kohat handih natayana ya hinggatut ta tumpulut

tulu. <sup>19</sup> Nahlag damdamah Merari hi duwan linalaki ot hi Mahli ke Mushi. Am-in datuwen nangadan ya imbabalen Libay ya nadan holag da.

<sup>20</sup> Hi Amram ya in-ine nah Jokebed an tulang amanan hi Kohat. Nahlag da ot wada da Aaron ke Moses. Hay toon Amram handih natayana ya hinggatut ta tulumpulut pitu. <sup>21</sup> Nahlag damdamah Ishar hi tulun linalaki ot hi Korah, hi Nepheg ya hi Sikri. <sup>22</sup> Nahlag hi Ussiel hi tulun linalaki ot hi Mishael, hi Elsaphan ya hi Sitri.

<sup>23</sup> In-inen Aaron hi Elisheba an tulang Nashon an imbabalen Amminadab ot hay imbabale da ya hi Nadab, hi Abihu, hi Eleasar ya hi Itamar. <sup>24</sup> Hi Korah ya nahlag hi tulun linalaki ot hi Assir, hi Elkanah ya hi Abiasap. Dida nadan makalin holag Korah. <sup>25</sup> Hi Eleasar an imbabalen Aaron ya in-inenay oha nadah binabain imbabalen Putiel ot mahlag da ot hi Pinehas. Am-in datuwen nangadan ya dida nadan mangipangpanguluh holag Libay ya nadan pamilya da.

<sup>26</sup> Da Aaron ke Moses an nangadan ketuwen tonton di minandal APU DIOS an e mangipangulu nadah holag Israel ta tumayan dad Egypt. <sup>27</sup> Ya diday nakihummangan nah patul di Egypt ta iabulut nan tumayan nadan holag Israel hidi.

*Tinuddun APU DIOS hi Aaron an mangitakdog ke Moses an humapit*

<sup>28</sup> Handih kimmalih APU DIOS ke Moses ad Egypt ya <sup>29</sup> kananay “Ha-oy an DIOS, kalyom nah patul ad Egypt am-in tun kalyok ke he-a.”

<sup>30</sup> Mu kanan Moses di “Inilam an adiyak pe kattog mahapit, nganney innun nan patul an mangulug ke ha-on?”



## 7

<sup>1</sup> Ya kanan APU DIOS ke Moses di “Idatan dakah ongal an kabaelam ta he-ay mangitakdog ke ha-on nah hinangngab nan patul di Egypt ya hi tulang mun hi Aaron di kay mu profetas. <sup>2</sup> Kalyom ke Aaron am-in di kalyok ke he-a ta hiyay mangali nah patul ta iabulut nat tumayan kayun holag Israel ad Egypt. <sup>3-5</sup> Mu pumbalinok nan patul an mangohe ta adi dakayu un-unudon takon di dakol di atok an katatakut ad Egypt. Namahig di ahik pangastigu nadah iEgypt ta ahi dakayu ipangulun ha-on an tataguk ta tumayan kayu. Kediye ahida panginilaan an ha-oy di AP-APU.”

<sup>6</sup> Ot aton da Moses ke Aaron am-in di kinalin APU DIOS an aton da. <sup>7</sup> Kediye tiempon nakihummanganan da nah patul ya nawaluy toon Moses ya hi ke Aaron ya nawalut tulu.

*Hay naat nah patanong Aaron*

<sup>8</sup> Kanan APU DIOS ke da Moses ke Aaron di <sup>9</sup> “Deket ibagan nan patul an mahapul an aton yuy ohan milagro ta panginil-an dan intud-ak dakayun ha-on ya kalyom ke Aaron ta ibkana nan patanong nah hinangngab nan patul. Ya hidiye patanong ya mumbalin hi ulog.”

<sup>10</sup> Ot ume da Moses ke Aaron hi balen di patul ot aton dah diye kinalin APU DIOS. Inibkan Aaron nan patanong nah hinangngab nan patul ya nadan opisyal na ya numbalin nan patanong hi ulog.

<sup>11-12</sup> Mu inayagan damdaman nan patul am-in nadan nungkalaing ya nadan kabaelan dan mangat hi magic ot ibka day papatanong da nah hinangngab na ya numbalin da damdamah ulog. Mu inukmun nan ulog Aaron dida. <sup>13</sup> Mu mangohe nan patul an adina kulugon da Moses ke Aaron an hidiye tuwaliy kinalin APU DIOS an maat.

*Numbalin am-in di danum ad Egypt hi dala*

<sup>14</sup> Indani ya kanan bon APU DIOS ke Moses di “Deyan mangohe nan patul an adina iabulut an tumayan kayun tataguk. <sup>15</sup> Kinali, ume kat em dammuwon hi biggatnah pangayana nah Wangwang an Nile ya hin-od muh pingngit na. Ya al-alam nan patanong an impumbalin mu ni-an hi ulog. <sup>16</sup> Kanam ke hiyay ‘Intud-akak nah AP-APU an Dios min Hebrew ta kalyok ke he-at iabulut dakamin e mundayaw ke hiya nah ugge naboblayan. Mu gapu te ingganad uwani ya adim tobalon, <sup>17</sup> ya kananay inilaom mod uwani an hiyay AP-APU nah ahina aton. Ihoplat ku tun patanong tuh Wangwang ta mumbalin hi dala nan danum. <sup>18</sup> Ahi mungkakate nadan dolog ta humamuy di danum ta himpappangen adi mabalin an eyu inumon.’

<sup>19</sup> Ya kalyom damdama ke Aaron ta ena idongdong nan patanong na nadah wangwang, wa-el ya lobong hinad Egypt ta mumbalin am-in nadan danum hi dala takon nadan hinagob da.”

<sup>20</sup> Inat da Moses ke Aaron hi hinangngab nan patul ya nadan opisyal na nan kinalin APU DIOS an aton da. Inhoplat Aaron nan patanong na nah danum nah wangwang ot mumbalin hi dala. <sup>21</sup> Ya nungkakate nadan dolog ot humamuy nan danum ta adi mo mabalin an inumon nadan iEgypt. Am-in di danum ad Egypt ya numbalin hi dala. <sup>22</sup> Mu impumbalin damdaman nadan mangat hi magic an iEgypt di danum hi dala. Kinali, mangohe nan patul an adina kulugon da Moses ke Aaron an hidiye tuwaliy kinalin APU DIOS an maat. <sup>23</sup> Mu ugge hinangud nan patul hidiyen naat, ot umanamut hi balena. <sup>24</sup> Ot waday oha nadah iEgypt ya nungka-ut hi bubun nah pingngit di wangwang ta waday pangal-an dah danum an inumon da te numbalin am-in nan danum nah wangwang hi dala.

<sup>25</sup> Nala-uy pitun algo nipalpu handih impumbalin APU DIOS nan Wangwang an Nile hi dala.

*Dimmakkodakkol di bakbak ad Egypt*

## 8

<sup>1</sup> Indani ya kimmali boh APU DIOS ke Moses an kananay “Ume ka bo nah patul ta kanam ke hiyay ‘Kinalin nan AP-APU min iabulut mut ume kamin tatagunan e mundayaw ke hiya. <sup>2</sup> Te deket mangohe ka ya ipaali nay dakol an bakbak ta umapnal da tuh boble yu. <sup>3</sup> Makakkapnuy Nile ta mangali day udum tuh balem takon hanadah balen nadan opisyal mu ya tatagum. Humgop dah kukuwartum ya ume dah kamam di udum ya mange day udum nah punha-angan yu ya nadah babanga yu. <sup>4</sup> Takon di daanay kad-an yu nadah tatagum ya opisyal mu ya umali day bakbak ke dakayu.’

<sup>5</sup> Ne kinalim ke Aaron ta ena idongdong nan patanong na nadah wangwang, wawa-el ya lobong hinad Egypt ta bumudal day dakol an bakbak ta umapnal da nah boble.”

<sup>6</sup> Ot e idongdong Aaron nan patanong na nadah waday danum ya bimmudal di dakol an bakbak ot umapnal dad Egypt. <sup>7</sup> Mu athidi damdamay inat nadan mangat hi magic an iEgypt an impabudal day dakol an bakbak.

<sup>8</sup> Impaayag nan patul da Moses ke Aaron ot kananan diday “Mundasal kayu nah AP-APU ta kaanona datuwen bakbak ta iabulut kun ume kayun tataguna ta eyu iappitan nan AP-APU.” <sup>9</sup> Kanan Moses di “Gutudom di algo ta idasalan dakayun am-in hanadah opisyal mu ya tatagum ta mama-id hantudan bakbak ta ammuna nah Wangwang an Nile di kiha-adan da.”

<sup>10</sup> Kanan nan patul di “Hi bigat.” Ot kanan Moses di “Damana hin hinaey pinhod mu ta panginilaam an maid di udum an Dios an umat nah AP-APU an Dios

mi. <sup>11</sup> Mama-id hantudan bakbak an mamulubulun ke dakayun am-in hanadah opisyal mu ya tatagum ta am-muna nah Wangwang an Nile di kiha-adan da.”

<sup>12</sup> Tinaynan da Moses ke Aaron nan patul ot mundasal hi Moses ke APU DIOS ta kaanona nadan dakol an bakbak an impaalina. <sup>13</sup> Ya dingngol APU DIOS hidiyen dasal Moses ot mungkakate nadan bakbak nadah babale, nadah dola ya nadah papayo. <sup>14</sup> Ot amungon nadan iEgypt an impu-upu-ul da. Indanit nabuluk nadan bakbak ya namahig an mun-agub nan boble. <sup>15</sup> Mu handih nama-id nadan bakbak ya nibangngad boy ngohen nan patul an adina un-unudon da Moses ke Aaron an hidiye tuwaliy kinalin APU DIOS an maat.

*Nihannot day langaw an dimmakol ad Egypt*

<sup>16</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Kalyom ke Aaron ta ihoplat nay patanong na nah lutat am-in di hupuk hitud Egypt ya mumbalin dah langaw.” <sup>17-18</sup> Inhoplat Aaron nan patanong na ya numbalin hi langaw nadan hupuk ot namahig an al-alibungbungan day tatagu ya aaggayam. Takon di daana ya dakkodakkol di langaw. Impatnan damdaman nadan mangat hi magic an ipabudal di langaw, mu adida kabaelan.

<sup>19</sup> Ot kanan da nah patul di “Hi Apu Dios di nangat ketuwe!” Mu kapyanan mangohe nan patul. Hidiye tuwaliy kinalin APU DIOS an adi un-unudon nan patul da Moses ke Aaron.

*Nihannot boy lihing an dimmakol*

<sup>20</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Humalaman kah bigat ta em had-on nan patul nah wangwang ta kanam ke hiyay ‘Kinalin APU DIOS an iabulut dakamin tataguna ta ekami mundayaw ke hiya. <sup>21</sup> Mu deket ngohayom ya kastiguwon daka bot ipaali nay dakol an lihing ta kaalibungbungan dakayu, nadan opisyal mu ya nadan

tatagum. Mapnuy babale yu ya takon di daana ta maid di gattinon yu.

<sup>22</sup> Mu adina ilagat di Goshen an boblen nadan tataguna. Athituy aton APU DIOS ta panginilaam an hiya nan AP-APU. Hiyay mangmangngat ke datuwen ma-ma-at hitud Egypt. <sup>23</sup> Hiya ya inilana hin dahdi day tataguna ya dahdi day tatagum. Atonah tuwen milagroh bigat.’”

<sup>24</sup> Nabigat ya nadadag am-in di bobled Egypt te impaalin APU DIOS di dakkodakkol an lihing. Takon nan balen nan patul, hay balen nadan opisyal na ya hi babalen nadan tataguna ya napnuh lihing.

<sup>25</sup> Impaayag bon nan patul da Moses ke Aaron ot kanan diday “Damanan iappitan yu nan Dios yu, mu hituh bobley pangatan yu.” <sup>26</sup> Ya kanan Moses di “Ad-inadaman hituy pangatan mi te nunna-ud an balawon nadan tatagum nadan kolngon min aggayam an iappit mi nah Dios mi ya tugmilan dakamih batu. <sup>27</sup> Mahapul an un-unudon miy kinalin nan AP-APU an Dios min emi iappitan nah ugge naboblayan an tulun algoy pundallanan.”

<sup>28</sup> Ya kanan nan patul di “Takombo. Damanan ume kayu! Mu tibon yu ta adi kayu midaddawwi ya idasalanak.” <sup>29</sup> Hinumang Moses an kananay “Hi indanih pangayan mi ya mundasalak ke APU DIOS ta mama-id nadan lihing an umalibungbung ke dakayu nadah opisyal mu ya tatagum. Mu adi dakami bo haulon an deke udot ta nama-id nadan lihing ya ahim bo in-adiy emi pundayawan ke APU DIOS.”

<sup>30</sup> Tinaynan Moses nan patul ot e mundasal ke APU DIOS. <sup>31</sup> Ya dingngol APU DIOS di dasal na ot makamma-id am-in nadan lihing. <sup>32</sup> Mu imbahho ot ya abu bon nan patul nan kinalina te nibangngad boy ngohena ot adina bo iabulut didan ume.

## 9

*Hay namatayan APU DIOS hi aaggayam di iEgypt*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Em bo kalyon nah patul an kanam di ‘Kanan nan AP-APU an Dios min Hebrew di: Iabulut mu nadan tataguk an e mundayaw ke haon. <sup>2</sup> Deke kahing kat adim bo ipae dida <sup>3</sup> ya kastiguwon dakat ipaalik di dogon di aggayam ta mungkakate day kabayu yu, kamel yu, baka yu, kalnero yu ya guldin yu. <sup>4</sup> Mu maid di mate nadah aggayam nadan holag Israel te imatunak di aggayam da nadah aggayam yu! <sup>5</sup> Ha-oy an AP-APU ya atok hi bigat hituwe!’ ”

<sup>6</sup> Ot mabigat ya inat APU DIOS hidiyen kinalina ot mungkakate nadan aggayam di iEgypt. Mu maid di nate nadah aggayam nadan holag Israel, takon di oha. <sup>7</sup> Ot umitud-ak nan patul hi e manibo hin makulug an maid di nateh aggayam nadan holag Israel ya makulug an athidiy naat. Muden kapyanan mangohe nan patul an adina iabulut didan ume.

*Hay nangipaaliyan APU DIOS hi pogha nadah iEgypt ya nadah aggayam da*

<sup>8</sup> Kanan APU DIOS ke da Moses ke Aaron di “Ekayu gumamal hi dap-ul nah pun-apuyan ta patu-ugon Moses an ihabuwag hi hinangngab nan patul <sup>9</sup> ta umuhbuk an mihinap hi kabobbobleh nad Egypt ta mungkapoghaan day tatagu ya nadan aaggayam da.”

<sup>10</sup> Eda immalah dap-ul ot ume dah kad-an nan patul ot ipatu-ug Moses an inhabuwag. Indani ya nungkapoghaan tut-uwa nadan tatagu ya aaggayam. <sup>11</sup> Kediye ya maid moy maat nadan mangat hi magic te takon di dida ya nadan ibba dan iEgypt ya nungkapoghaan da. <sup>12</sup> Mu

minam-an APU DIOS di ngohen nan patul ta adina un-unudon da Moses ke Aaron. Hidiye tuwaliy kinalin APU DIOS ke Moses an ahi maat.

*Hay nun-ogahan APU DIOS hi o-ongal an dalalud Egypt*

<sup>13</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Humalaman kah bigat ta em bo tibon nan patul ta kanam ke hiyay ‘Kanan nan Dios an AP-APU min Hebrew di: Iabulut mu nadan tataguk ta eyak dayawon. <sup>14</sup> Te deket adim iabulut dida ya bokon ya abu nadan opisyal mu ya nadan tatagum di kastiguwok, mu takon di he-a ta panginilaam an maid di udum an Dios an miingngon ha-on hituh tap-on di luta. <sup>15</sup> Te gulat nat impaalik di nahalman an dogo ya nunna-ud an nungkakate kayun am-in. <sup>16</sup> Mu ingnguddan kun adi dakayu patayon ta tibon yuy ongal an kabaalak ya ta mundingngol di ngadan kuh kabobboble tuh luta.\* <sup>17</sup> Muden ingganad uwani ya mangohe kan adim iabulut nadan tataguk an tumayan. <sup>18</sup> Ta hidiye nan hi athitun oras hi bigat ya ipaalik di o-ongal an dalalu. Himpappangen abuh tuwen maat an maid di athidin naat hitud Egypt nipalpu handih numbalin hituwen boble. <sup>19</sup> Kinali iolden mut mihigup am-in di aggayam yu ya kumpulnan odon yu te deket ipaalik di dalalu ya maten am-in nadan tatagu ya aggayam an wadah dolan miknaan.’”

<sup>20</sup> Hanadan udum an opisyal an nangngol nah kinalin APU DIOS ya timmattakut da ot ipahigup da nadan muttatyu da ya am-in di aggayam da. <sup>21</sup> Mu nadan udum an uggeda hinangud di kalin APU DIOS ya uggeda impahigup nadan muttatyu da ya nadan aggayam da.

<sup>22</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Idongdong muy taklem hi kabunyan ta umaliy dalalut mag-ahan di tatagu, aggayam ya nadan nungkitanom hitud Egypt.” <sup>23</sup> Ot idongdong Moses di patanong nah kabunyan ya impakidul APU

---

\* 9:16 9:16 Romans 9:17

DIOS ya impaalinay dalalu ya kil-at hi luta. <sup>24</sup> Namahig nan dalalu ya mungkikil-at ta nahalman an katatakut hituwen naat ad Egypt an maid di niingngohana ni-palpu handih numbalin hituwen boble. <sup>25</sup> Ot mungkapai nadan nitanom ya nungkakatey tatagu ya aaggayam an nag-ahan hi dalalu. Takon di kakaiw ya nadadag da. <sup>26</sup> Ammunad Goshen an numboblayan nadan holag Israel an maid di dalalun nag-ah di.

<sup>27</sup> Impaayag nan patul da Moses ke Aaron ot kanan diday “Abulutok an numbahulak. Niptok hi APU DIOS ya dakamin nadah tataguk di nihalla. <sup>28</sup> Mundasal ka anhan APU DIOS ta ipatikod na tun dalalu ya kil-at. Ta iabulut kut takomboy ume kayu.” <sup>29-30</sup> Kanan Moses ke hiyay “Takon di athinay pangalim ya inilak an he-a ya nadan opisyal mu ya adi kayu tumakut ke APU DIOS. Mu takon, itaggek di taklek ta mundasalak ke APU DIOS ta ipatikod na tun kil-at ya kidul ya dalalu. Kediye panginilaam an hantun lutan numboblayan takun tatagu ya bagin APU DIOS.”

<sup>31-32</sup> Hanadan nitanom an flax ya barley an dandanin mat-ong ya nungkapai, mu nadan wheat ya spelt ya uggeda pay ni-an tinummol.

<sup>33</sup> Immeh Moses nah e-elen di boble ot mundasal ke APU DIOS an intagge nay taklena ya natikod nan kidul, nan udan ya dalalu. <sup>34</sup> Mu indanit natikod dadiye ya nunliwat bo nan patul ya nadan opisyal na te nibangngad boy ngohe da. <sup>35</sup> Ta immannung nan kinalin APU DIOS ke Moses an adi iabulut nan patul nadan holag Israel an ume.

## 10

### *Hay nangipaaliyan APU DIOS hi dakol an dudun ad Egypt*

<sup>1</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Ume ka boh kad-an nan patul ta makihummangan kan hiya. Mu impumbalin kun mangohe, takon nadan opisyal nat waday innuk an



mangipatibon dida ke datuwen milagro. <sup>2</sup> Ta ahiyu kalkalyon hanadah imbabale yu ya inap-apu yuy mipanggep ke datuwen inat kun milagron pangastiguk hantudah iEgyt ta panginilaan yun am-in an ha-oy di AP-APU.”

<sup>3</sup> Ot ume da Moses ke Aaron ot kanan da nah patul di “Hituwey kanan nan Dios an AP-APU min Hebrew: Kakon-anay pumpakumbabaam? Iabulut mu nadan tataguk an e mundayaw ke ha-on. <sup>4</sup> Deket nanongnan mangohe kat adim iabulut didan ume ya paaliyok hi bigat hituh boble yuy dakol an dudun <sup>5</sup> ta maaf-apan am-in tun bobleyu ta maid di matiboh luta. Kanon dan am-in di nganneh diyen natdaan an ugge pina-in di dalalu, takon di kakaiw. <sup>6</sup> Ya mapnuy balem ya hay balen nadan opisyal mu ya tatagum. Himpappangeh tuwen maat an takon nadan aammod yu dih done ya maid di eda tiniboh umat hitu nipalpu dih pinghanah numboblaysan dah tu.” Nagibbun kinalin Moses hituwe ot tayanana nan patul.

<sup>7</sup> Hanadan opisyal nan patul ya eda nundiklamun hiya an kanan day “Kakon-anay pangitikodan tun tagun mamulubulun ke ditaku? Iabulut mu hantudan holag Israel ta eda dayawon nan Dios da. Kon adim tibon an deyan nadadag mo anhan tun boble taku?”

<sup>8</sup> Ot paayag bon nan patul da Moses ke Aaron ot kanan diday “Iabulut kun ume kayu ta eyu dayawon nan AP-APU an Dios yu. Mu pinhod kun inilaon hin dahdi day ume.” <sup>9</sup> Ya kanan Moses di “Mahapul an ume kamin am-in takon nadan goggolang ya nadan nungkaam-ama ya nungkain-ina. Mahapul bon pakial-ala mi nadan kalnero mi, guldin mi ya baka mi te munhahamul kamin mundayaw nah AP-APU mi.”

<sup>10</sup> Kanan nan patul di “Isapatak nah AP-APU an adik iabulut an maki-e nadan imbabale yu takon nadan binabai te makainnilan waday gaga-ihon planu yu. <sup>11</sup> Abunay

linalakin iabulut kun umen mundayaw nah AP-APU an Dios yu teden pinhod yun abun e mundayaw.” Kinalin nan patul hidiye ot palah-unona da Moses ke Aaron nah balena.

<sup>12</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Idongdong muy taklem hituh bobled Egypt ta umaliy dakkodakkol an dudun ta pungkan dan am-in nadan nitanom an tindaan di dalalu.”

<sup>13</sup> Ot idongdong Moses di patanong na ya impaalin APU DIOS di dibdib an nalpuh timilan di algo ot ial-algona ya inhilhilong nan dimmanibdib. Nabigat kediye ya dakkodakkol di dudun an in-alin di dibdib. <sup>14</sup> Namahig an dakkodakkol da ta naap-apan am-in di bobled Egypt. Maid di athitun naat handi ya maid di ahi maat hi athitu. <sup>15</sup> Inumpa da ya mangitit am-in di matibo. Kinan dan am-in nadan nitanom an ugge pina-in di dalalu takon nadan bungan di kakaiw, ta ma-ma-idan di maang-ang hi tubu weno bunga.

<sup>16</sup> Ginalgal-an nan patul an nangipaayag ke da Moses ke Aaron ot kananan diday “Abulutok an numbahulak nah Dios an AP-APU yu ya ke dakayu. <sup>17</sup> Kinali kal-iwan yu anhan ta mundasal kayu nah Dios yu ta patikodonah tuwen pumpalpaligat nan dakamin humlun hi katayan mi.”

<sup>18</sup> Ot lumah-un hi Moses nah balen nan patul ot mundasal ke APU DIOS. <sup>19</sup> Dingngol APU DIOS di dasal Moses ot bangiwonay puluyon nan dibdib an impaena nah nangappit hi timilan di algo ot ien di dibdib am-in nadan dudun nah Maingit an Baybay, ot maid di natdaan ad Egypt takon di oha. <sup>20</sup> Mu impangohen APU DIOS nan patul ta iadinan ume nadan holag Israel.

*Timmapol di Egypt gapuh inat APU DIOS*

<sup>21</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Itaggem di taklem hi kabunyan ta tumapol di kabobbobled Egypt.”

<sup>22</sup> Intaggen Moses di taklenah kabunyan ya timmapol ad Egypt hi tuluy algo. <sup>23</sup> Adi pakatibo nadan iEgypt ot mihahhaad dah babale dah tuluy algo. Mu hanada ken holag Israel ya mapat-al nah numboblayan da.

<sup>24</sup> Inayagan bon nan patul hi Moses ot kananan hiyay “Tabulut kun eyu dayawon nan AP-APU yu an takon di paki-ayon yu nadan imbabale yu ya nadan binabai. Mu adiyu al-alan nadan kalnero yu, guldin yu ya baka yu.”

<sup>25</sup> Ya kanan Moses di “Adi mabalin te mahapul an waday iappit mi nah Dios an AP-APU mi. <sup>26</sup> Kinali mahapul an itabin min am-in nadan aggayam mi. Adi bo mabalin an hituy pamiliyan mih emi iappit ke APU DIOS te mahapul an deket dimmatong kami nah pundayawan mi ya ahi kami nuppe numpilih iappit mi.”

<sup>27</sup> Mu impangohen bon APU DIOS nan patul ta iadina bon ume nadan Hebrew. <sup>28</sup> Kanan nan patul ke Moses di “Tumayan ka ya adika mo mumpatibon ha-on! Te patayon daka ten umali ka bo!” <sup>29</sup> Kanan Moses di “Om, niptok ka. Adiyak mo mumpatpatibon he-a.”

## 11

### *Hay natayan di panguluwan an linalakin imbabalen nadan iEgypt*

<sup>1</sup> Kinali tuwalin APU DIOS ke Moses an kananay “Hituwey ahi manguddidin ligat an ipaalik nah patul ya nadah tataguna. Deket nagibbuh tuwe ya iabulut nan ume kayu. Hay kakulugana ya hiyay ahi mangipakaan ke dakayuh tu. <sup>2</sup> Em kalyon hanadah holag Israel an binabai weno linalaki ta mumbaga dah nungkinginan odon an nakapyah balituk ya silber nadah hinag-on dan iEgypt.”

<sup>3</sup> Kediye mo ya numbalinon APU DIOS nadan iEgypt an makallispitu ya maule nadah holag Israel. Takon nadan

opisyal nan patul ya nadan tataguna ya imbilang dah Moses an natag-en tagu.

<sup>4</sup> Kinali kalyon mon Moses nah patul di “Kanan APU DIOS di ‘Hi gawan di hilong ya ena hinapon am-in di bobled Egypt <sup>5</sup> ta am-in nadan linalakin panguluwan an imbabale yu ya mungkakate da. Mipalpu nah panguluwan an imbabalem an hiya ot di mihaynod an mumpatul, inggana nah panguluwan an imbabalen nan kababbabaan an muttatyum. Takon nadan namangulun impan di aag-gayam yu ya mungkakate da damdama. <sup>6</sup> Ahi makadngol di koga yu an maid di kiingngohana te maid di naat hi athidi handi weno ahi maat hi athitu. <sup>7</sup> Mu ahida makallinggop nadan holag Israel te maid di maat ke dida takon hanadah aggayam da. Takon nadan ahu ya maid di mungggungung.’ Kediye ahiyu panginilaan an hi APU DIOS ya hinnatkon di pangibilang na nadah holag Israel ya dakayun iEgypt. <sup>8</sup> Ta am-in nadan opisyal mu ya ahida umalin munyuung ke ha-on an mumpahpahmok dat ipanguluk nadan tataguk ta tumayan kami. Ya kediye ya makulug an tumayan kami.” Kinalin Moses hidiye ot lumah-un an namahig di boh-ol na.

<sup>9</sup> Kinalin tuwalin APU DIOS ke hiya an kananay “Ahi ngohayon nan patul di kalyom ta waday innuk an mangi-patiboh dakol an milagroh tud Egypt.”

<sup>10</sup> Kinali handih inat da Moses ke Aaron am-in datuwen milagroh hinangngab nan patul ya kapyanan mangohen adina iabulut an tumayan nadan holag Israel ad Egypt.

## 12

### *Hay Piyestan di Nala-uan di Anghel Apu Dios*

<sup>1</sup> Indani ya kanan APU DIOS ke da Moses ke Aaron di  
<sup>2</sup> “Hituwen bulan di ibilang yun mamangulun bulan nah hintoon. <sup>3</sup> Kalyon yun am-in hanadah ibba yun holag

Israel ta hantuh mikapulun algo ketuwen bulan ya pumili kayuh impan di kalnero an hin-oh-ah ohan pamilya. <sup>4</sup> Mu deket waday pamilyan adida pakap-u nah ohan kalnero ya mahapul an pumbingayan da nah hinag-ona mipuun hi kadakol nan pamilya da ya nan umustun kanon da. <sup>5</sup> Mahapul an hay piliyon yu ya nan hintoonan maid dipektonan kalnero weno gulding. <sup>6</sup> Pakaippaptok yu datuwen aggayam inggana mikahimpulut opat an algo ta ahiyu kolngon hi kahilongana. <sup>7</sup> Ahiyu ha-adan hi dala nadan pamadingan yu ya nadan tap-on di panton pangikanaan yu. <sup>8</sup> Itbong yu nan dotag ya ihda yuh tinapay an ugge naha-adan hi mumpalbag ya hinidaan yu nadah mitanom an mapait. <sup>9</sup> Adiyu ma-ataon weno pahinnaang, mu itbong yu takon di ulu, huki, puhu, alte ya putu. <sup>10</sup> Mahapul an kanon yun am-in nah mahmahdom ta maid di matdaan. Mu deket waday matdaan ya gobhon yu. <sup>11</sup> Ya athituy aton yu, mumbulwati kayun kay waday pangayan yu ya mun-apatut kayu ya mumpatanong kayu. Ya gal-an yun mangan, te hituwen hilong nan kala-uwan di Anghel APU DIOS.

<sup>12</sup> Kediyeen hilong ya hinapok di Egypt ta patayok am-in nadan linalakin panguluwan an imbabalen nadan iEgypt takon nadan namangulun impan di aggayam da. Ya pa-iyok am-in nadan daydayawon dat panginilaan dan hayoy an DIOS. <sup>13</sup> Hanan dala an idan-i yuh panto yuy ahik pangimatunan hi babale yu ta la-uwak ta maid di mate ke dakayuh pangastiguwak nadah iEgypt. <sup>14</sup> Mahapul an adiyu kal-iwan ta nangamung hituwen algo. Aton yuh tuwen piyestah katootoon ta panginomnomnoman yun ha-on an AP-APU yu. Ya ituttudu yu damdamah tuwe nadah imbabale yu ya inap-apu yu ta adi matalak hituwen pangi-e.

<sup>15</sup> Pitun algoy adiyu panganan hi tinapay an naha-adan

hi mumpalbag. Hanah mamangulun algo ya mahapul an kaanon yu nadan mumpalbag hi tinapay an wadah babale yu. Te deket wadan dakayuy kuman hi tinapay an naha-adan hi mumpalbag kediyen pitun algo ya adi mo mibilang an taguk. <sup>16</sup> Hanah mamangulu ya mikapitun algo ya mahapul an maamung kayu ta mundayaw kayun ha-on. Ya tibon yu ta adi kayu mungngunu ke dadiyen pitun algo. Hay ya abu mabalin an aton yu ya hay pundadaan yuh kanon yuh pumpiyestaaan yu.

<sup>17</sup> Mahapul an aton yu ta nangamung hi tuwen pangie te ketuwen algoy pangaanak ke dakayud Egypt. Ya punnanongon yuh tuwen pangie an Piyestan di Tinapay an ugge naha-adan hi mumpalbag. <sup>18</sup> Milappun tuwen hiling di mikapulut opat an algo nah mamangulun bulan ingganah hiling di mikaduwapulut ohan algo kediyen bulan ya adi kayu nimpe kuman hi tinapay an naha-adan hi mumpalbag. <sup>19-20</sup> Pituy algon maid di kuman hi tinapay an naha-adan hi mumpalbag ya maid di e miha-ad hi babale yuh mumpalbag hi tinapay ke datuwen nabilang an algo. Mahapul an am-in kayu ya un-unudon yuh tuwe takon di nadan nakiboblen dakayu te hanan mangahing ketuwe ya adi mo mibilang an taguk.”

*Hanan namangulun Piyestan di Nala-uan di Anghel Apu Dios*

<sup>21</sup> Ot paayag Moses am-in nadan ap-apun di holag Israel ot kananan diday “Ekayu pumilih impan di kalnero yun kolngon yu ta hamulon di pamilya yuh pumpiyestaaan yuh Nala-uan di Anghel Apu Dios. <sup>22</sup> Bumtok kayuh hapang di hissop ta itam-ol yu nah dalan nan kinlong yu ya indan-i yuh tap-on di panto yu ya nadah pamadingan yu. Ya tibon yu ta maid di e lumah-un ke dakayu inggana mabigat. <sup>23</sup> Ta deket hinapon APU DIOS tun boblen e mamate nadah panguluwan an imbabalen nadan iEgypt

ya la-uan dakayu nah anghel nat adi dakayu ilagat ten tibona nan dalah panto yu ya pamadingan yu.

<sup>24</sup> Dakayu ya nadan holag yu ya mahapul an aton yu nimpeh katootoon hituwen pangí-et adi matalak. <sup>25</sup> Deket bot dimmatong kayu nah boblen kinalin APU DIOS an pangayan yu ya mahapul an aton yuh tuwen Piyestan di Nala-uan di Anghel Apu Dios. <sup>26</sup> Deket hanhanan nadan imbabale yu hin tipet aton yuh tuwen piyesta <sup>27</sup> ya kanan yun diday ‘Hituwey pun-appitan ke APU DIOS te handih ena pamatayan hanadah iEgypt ya lina-uan di anghel nay babale min holag Israel ot ugge dakami inlagat an pinate.’ ”

Dingngol nadan tataguh tuwe ot mundukkun da ot dayawon dah APU DIOS. <sup>28</sup> Ot aton dan am-in nadan kinalin APU DIOS ke da Moses ke Aaron.

*Nungkakate day linalakin panguluwan an imbabalen nadan iEgypt*

<sup>29</sup> Kediyen gawan di hilong ya pinaten APU DIOS am-in nadan linalakin panguluwan an imbabalen nadan iEgypt nipalpu nah imbabalen nan patul an ahi ot mihaynod an mumpatul inggana nadah imbabalen nadan nungkikal-abut. Takon nadan namangulun impan di aaggayam da ya nate da. <sup>30</sup> Kediyen hilong ya nabangun nan patul ya nadan opisyal na ya am-in nadan iEgypt ot ahi kokoga da te maid di ohan baled Egypt an maid di nate.

<sup>31</sup> Ot kediyen hilong ya impaayag nan patul da Moses ke Aaron ot kananan diday “Eyu ipangulu nadan ibba yun holag Israel ta mumpapange kayu! Tumayan kayu tuh boble mi ta eyu dayawon nan AP-APU an Dios yun hidiye nan imbagabaga yun aton yu. <sup>32</sup> Pakial-ala yu nadan kalnero yu ya nadan udum an aggayam yu, mu idasalanak anhan ta mawaday kiphodak damdama.”

<sup>33</sup> Nun-igag-a nadan iEgypt nadan holag Israel ta galan dan tumayan te kanan day “Loktat ya mate kamin amin hin adi kayu tumayan hitu.” <sup>34</sup> Inal-alan nadan holag Israel di napalut an alinan kapyaoon dah tinapay an ugge naha-adan hi mumpalbag an linibbutan dah luput ot punipah-on da, <sup>35-36</sup> ot mange da. Ya impakiala day kinadangyan di iEgypt te inun-unud da handin kalin Moses an aton da. Ot handih numbaga dan didah balituk, silber ya bulwati ya nun-idat da datuwen ibaga da te impumbalin APU DIOS didan makallispitu ya maule ke dida. Athituy inat nadan holag Israel an nangalah kinadangyan nadan iEgypt.

### *Hay timmayanan nadan holag Israel di Egypt*

<sup>37</sup> Nundallan dan inlappu dad Rameses ot ingganad Sukkot. Ya hay bilang dan am-in an timmayan ad Egypt ya umeh onom an gatut di libu, mu ugge nauyap di goggolang ya binabai. <sup>38</sup> Dakol di aggayam dan intabin da umat hi kalnero, guldin ya baka ya dakol boy bokon da ibban holag Israel an naki-en dida. <sup>39</sup> Ot mangapya dah tinapay an kinapya da nah alinan indaddaan dad Egypt an ugge naha-adan hi mumpalbag te ginagaddud di timmayanan da ot maid di tiempo dan nundadaan hi kanon da.

<sup>40-41</sup> Hay bilang di toon an niha-adan nadan holag Israel ad Egypt nipalpu handih nangayan dah di ingganad uwanin tumayan da ya opat di gatut ta tuluy pulun toon. <sup>42</sup> Hanadan holag Israel ya mahapul an iappit dan APU DIOS hituwen hilong hi katootoon te ketuwen hilong di nangihwanganan dida ot tumayan dad Egypt.

*Hanadan maun-unud nah Piyestan di Nala-uwan di Anghel Apu Dios*



<sup>43</sup> Indani ya kimmali boh APU DIOS ke da Moses ke Aaron an kananay “Datuwen kalyok di maunud nah pangatan yuh Piyestan di Nala-uwan di Anghel ku. Hay oha ya adinadaman makikan di hintaguwan an bokon yu ibban holag Israel nah panganan yu nah panginomnomnoman yuh nala-uwan di anghel ku. <sup>44</sup> Mu nada ken himbut yu ya damanan makikan da, mu mahapul an makugit da ni-an. <sup>45</sup> Adinadaman makikan di nalpuh udum an boblen nakiboblen dakayu weno nadan tinangdanan yun pungngunuwon yu. <sup>46</sup> Ya nadan idadaan yun makan ya mahapul an kanon yun am-in hi bohongnan adi kayu umilah-un. Ya tibon yu bot adiyu gi-uwon di gunit nan kolngon yu.\* <sup>47</sup> Am-in kayun holag Israel ya mahapul an aton yuh tuwen piyesta. <sup>48</sup> Mu adinadaman makikan di ugge nakugit. Deket waday nalpuh udum an boblen nakiboblen dakayu an pinhod nan makid-um hi pangatan yun naen panginomnomnoman yuh nala-uwan di anghel ku ya mahapul an makugit am-in di linalakin nunhituwana ta ahi damanan makid-um dat kay da tonok an ibbayun holag Israel. <sup>49</sup> Ya am-in di holag Israel ya nadan nalpuh udum an boble ya mahapul an aton da datuwen maunud hi pangatan nah Piyestan di Nala-uwan di Anghel ku.”

<sup>50</sup> Ya am-in nadan holag Israel ya timbal dah tuwen tugun an nalpun APU DIOS an intugun da Moses ke Aaron ke dida. <sup>51</sup> Ot ipangulun APU DIOS nadan holag Israel an tumayan dad Egypt kediye algo.

## 13

*Hay pangidawatan nadan holag Israel hi linalakin panguluwan an imbabale da ke APU DIOS*

---

\* 12:46 12:46 Juan 19:36

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>2</sup> “Idawat yun ha-on nadan linalakin panguluwan an imbabale yu te midawat ke ha-on am-in di panguluwan an imbabale yun holag Israel, takon nadan namangulun impan di aggayam yu.”

<sup>3</sup> Ot e kalyon Moses nadah ibbanan holag Israel an kananay “Adi taku kal-iwan hituwen algon nanayanan takud Egypt an nihbutan yu gapuh ongal an kabaelan APU DIOS. Ya tibon yu nimpe ta adi kayu mangan hi tinapay an naha-adan hi mumpalbag. <sup>4-5</sup> Ad uwanin mamangulun bulan an Abib ya taynan takuy Egypt ta ume taku nadah boblen kinalin APU DIOS handidah aammod takun ipaboltanan ditaku. Datuwe nadan numbobl原因an di Kanaanite, Hittite, Amorite, Hibite ya nadan Jebusite, an dakol di makan ya maluwab di mitanom. Deket dumatong kayuh di ya adiyu kal-iwan an mun-an-anla ketuwen alcoh katootoon. <sup>6-7</sup> Ya kediye ya mahapul an adi kayu mangan hi tinapay an naha-adan hi mumpalbag nah mamangulun pitun alcoh mamangulun bulan. Ya mahapul an maid di mumpalbag hi tinapay hi nunhi-tuwan yu ya hi boble yu ke dadiyen algo ya ahi kayu mumpiyestan munhahamul kayuh pundayaw yun APU DIOS nah mikapitun algo.

<sup>8</sup> Kediye piyesta ya ahiyu kalyon hanadah imbabale yun man-uket aton yuh tuwe ya gapu nah inat APU DIOS ot ahiyu tayanan ad Egypt. <sup>9</sup> Hituwen piyesta ya pad-dungnay markah takle weno hi tuktuk taku ta panginom-nomnoman takut nangamung nadah tugun APU DIOS. Aton takuh tuwen piyesta te gapuh ongal an kabaelana ya impakaan ditakud Egypt. <sup>10</sup> Kinali aton takuh tuwen piyesta nah nagtud an alcoh katootoon.

<sup>11</sup> Hantuh datngan yu nah boblen kinalin APU DIOS handidah aammod takun ipaboltanan ditakun num-bobl原因an nadan iKanaan <sup>12</sup> ya mahapul an idawat yu

nadan linalakin panguluwan an imbabale yun hiya, takon nadan mamangulun lakin impan di aggayam yu. Te am-in di panguluwan an linalakin imbabale yu takon nadan namangulun impan di aggayam yu ya bagin APU DIOS.\*  
<sup>13</sup> Mu dadiyen panguluwan an linalakin imbabale yun idat yu ya damanan hannotan yuh impan di kalnero. Ya takon nadan namangulun impan di kabayu yu ya damanan hannotan yu boh impan di kalnero. Mu deket adiyu pinhod an hannotan ya gi-uwon yuy bagang nan kabayu. <sup>14</sup> Deket hanhanan di imbabale yuh udum hi algo hin nganney gapunah pangatan yun datuwe ya kanan yuy 'Man-uke ya gapuh ongal an kabaelan APU DIOS ya impakaan dakamid Egypt an nihbutan mi. <sup>15</sup> Te handih wada kamih did Egypt ya mangohe nan patul an adi dakami iabulut an tumayan hidi, ot patayon APU DIOS nan panguluwan an imbabalena ya am-in di panguluwan an imbabalen nadan iEgypt, takon nadan namangulun impan di aggayam da. Hidiyey gapunan mahapul an idawat takun APU DIOS nadan namangulun linalakin imbabale taku ya hay namangulun impan di aaggayam taku. Mu hay mihannot nadah panguluwan an linalakin imbabale taku ya hay impan di kalnero. <sup>16</sup> Hituwen aton taku ya kay nimarkah takle taku weno hi tuktuk taku ta panginomnoman takut nangamung hi nangaanan APU DIOS ke ditakud Egypt gapuh ongal an kandamana.' ”

*Hay nangipanguluwan APU DIOS nadah holag Israel ot tumayan dad Egypt*

<sup>17-18</sup> Handih in-abulut nan patul an tumayan nadan holag Israel ya bokon nan dalan an mumpaed Pilistiay impangulun Apu Dios an dinalan da, yaden hidiye ot kumay antiktiken pangidalanan dan ume nah pangayan da. Ot

---

\* 13:12 13:12 Lucas 2:23

hay impangulunan dinalan da ya nah ugge naboblayan an mumpaen nah Maingit an Baybay. Te kanan Apu Dios di “Adik pinhod an kal-ina ya muntutuyu datuwen tatagu ta mibangngad da ten tibon dan mahapul an makigubat da.” Hituwey ninomnom nan aton takon di waday almas nadan holag Israel an timmayan ad Egypt.

<sup>19</sup> Handih timmayan an da Moses ad Egypt ya impakial-ala da nan gunit Joseph te hidiyey kinalina tuwali handi nadah iibanan holag Israel an kananay “Hantuh pangihwangan Apu Dios ke dakayu ta tumayan kayuh tu ya mahapul an pakial-ala yuy gunit ku.”

<sup>20</sup> Tinaynan nadan holag Israel di Sukkot ot dumatong dad Etham an boble nah pingngit di ugge naboblayan ot mungkampu dah di. <sup>21-22</sup> Hay inat APU DIOS an nangipangulun dida ya deket mapat-al ya wadat nangamung nan kulabut an mangipangpangulun dida. Ya deket hilong ya mumbalin hidiyen kulabut hi ongal an apuy an mundadalang ta mapat-alan di dalanon da.†

## 14

### *Impunhi-an APU DIOS nan danum nah Maingit an Baybay*

<sup>1</sup> Indani ya kanan APU DIOS ke Moses di <sup>2</sup> “Kalyom hanadah ibbam an holag Israel ta mibangngad kayu nah nih-up ad Pi Hahirod an numbattanan di Migdol ya nan Maingit an Baybay ta mungkampu kayu nah dommang di Baal Sephon. <sup>3</sup> Ta pangalin nan patul di Egypt on nahamma kayu ya nahkuk kayu te numbattanan dakayu nah ugge naboblayan ya nan baybay <sup>4</sup> ta pudugon dakayu te pumbalinok bon mangohe. Implanuk hituwe ta usalok nan patul ya nadan tindalunah mangipatiboh ongal an

---

† 13:21-22 13:21-22 Exodus 40:30

dayaw ku. Hituwey ahi panginilaan nadan iEgypt an hay di AP-APU.” Ot umeh Moses an e nangalin tuwe nadah holag Israel ot un-unudon dah diye.

<sup>5</sup> Handih dingngol nan patul di Egypt an timmayan mo nadan holag Israel an adida mibangngad ya makatuttuyu takon nadan opisyal nan kanan day “Nganneh tuwen etaku inat! Tipet etaku in-abulut didan ume? Dahdi moy pummuttatyu taku?” <sup>6</sup> Impidadaan nan patul nan punlugananan kalesa ta ipanguluna nadan tindalunan mamdug nadah holag Israel. <sup>7-8</sup> Impangohen APU DIOS nan patul ot mandalona nadan onom an gatut an tindalunat pudugon da didan usalon da nadan kapkaphodan an kalesa ya nadan udum an kalesad Egypt an usalon dan makigubat. Naki-e damdama nadan aap-apun di numpungkalesa ot pudugon da nadan holag Israel an maid di takut dan mange. <sup>9</sup> Hanan patul, am-in nadan tindaluna nungkalesa, nadan nungkabayu, ya nadan tindalun nundallan ya numpudug da nadan holag Israel ot akhupan da didan nungkampu nah pingngit nan Maingit an Baybay an nih-up ad Pi Hahirof ya dommang di Baal Sefhon.

<sup>10</sup> Handih tinibon nadan holag Israel an mangali nan patul ya nadan tindaluna ya timmattakut da ot pihpihmok dan APU DIOS ta baddangana dida. <sup>11</sup> Kanan dan Moses di “Tipet e dakami in-ali tuh ugge naboblayan ta hituy emi katayan? Kon makudang di lubukan ad Egypt? <sup>12</sup> Kinali mi tuwalin he-an adi dakami pakibibiyangan ta takombo pey mihdi kamid Egypt. Kudukdul nay nunnanong kamin himbut hidi mu nan ekami mateh tu!”

<sup>13</sup> Mu kanan Moses di “Adi kayu tumakut! Patulidon yuy nomnom yu ta tibon yuy aton APU DIOS an mangihwang ke dakayud uwani. Te dadiyen iEgypt an tibtibbon yu ya mama-id dan am-in ta maid moy pangang-angan

yun dida. <sup>14</sup> Hay maphod an aton taku ya dumin-ong taku ta nangamung hi APU DIOS an makigubat ke dida.”

<sup>15</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Tipet mumpahpahmok kayun ha-on? Kalyom ot ya abu nadah tatagum ta ituluy yun ume! <sup>16</sup> Idongdong mu nan patanong mu nah baybay ta munhi-an nan danum ta mamagay dalanon yu nadah ibbam an holag Israel. <sup>17</sup> Pungngohayok bo nan patul ta mange kayu yaden pun-unud dakayu. Mu ha-oy di makigubat ke didat apputok nan patul, nadan tindaluna, nadan tindalunan nungkalesa ya nadan nungkabayu ta mipatiboy ongal di kabaalak. <sup>18</sup> Ta hidiyen pangapputak ke diday panginilaan dan ha-oy di makulug an AP-APU.”

<sup>19</sup> Indanit mange nadan holag Israel ya imme nan anghel Apu Dios an mangipangpangulun didah indoggan da ya imme damdama nan kulabut hi numbattanan <sup>20</sup> nadan holag Israel ya nadan iEgypt ot mihanit muntatapol nah kad-an nadan iEgypt, mu mapat-al nah kad-an nadan holag Israel ot maid di innun dan mih-up ke dida kediyen hilong.

<sup>21</sup> Dimmatong da nah baybay ot idongdong Moses nan patanong nah di ya impaalin APU DIOS di nal-ot an dibdib an nalpuh nangappit hi timilan di algo ot dumanibdib inggana mabigat. Loktat ya nagodwa nan danum ot mabudhan nan luta. <sup>22</sup> Ot idalan nadan holag Israel hidi. Hanan danum nah numbinah-el nah iniggid ya winawwan ya kay nabanong.

<sup>23</sup> Nipdug da nadan iEgypt an nungkalesa da ya nungkabayu da. <sup>24</sup> Mu indanit mungkabigat ya nun-uhdung hi APU DIOS an wada nah kulabut ya apuy ot wadaonay takut nadan tindalun di Egypt. <sup>25</sup> Maid maptok ya mungkilunok di pilid nadan kalesa dat mumpaligat dan ume. Ot kanan day “Tumayan taku ot hitu te deyan nan AP-APU an Dios nadan holag Israel di makihanggan ditaku!”

<sup>26</sup> Handih wada mon am-in nadan holag Israel nah binnah-el nan baybay ya kanan APU DIOS ke Moses di “Idongdong mu boy taklem nah baybay ta mundammu nan danum ta malting hantudan iEgypt an mungkipdug.”

<sup>27-28</sup> Ot idongdong Moses di taklena nah baybay hi biggatna ya numbanggad nan danum ot mungkaanud nadan kalesa ot malting nadan tindalu ya nadan nungkitakkeh kakabayu. Ipatnan ot nadan iEgypt an dumakal, mu nalting dan am-in an maid di ohah natdaan gapun diyen inat APU DIOS ke dida. <sup>29</sup> Mu hanada ken holag Israel ya nundalan da nah mamagan lutan kay nabanong nan danum hi numbinah-el.

<sup>30-31</sup> Namodwong da ya ongal moy dinol dan APU DIOS ya nah muttatyunan hi Moses handih tinibo day ongal an kabaelan APU DIOS hi nangihwanganan dida kediyen algon inapput na nadan iEgypt an nungkalting dah impangat na ot mungkiwahit di adol da nah pingngit di baybay.

## 15

### *Hay kantan Moses*

<sup>1</sup> Gapuh nangihwangan APU DIOS ke dida ya nungkanta da Moses ya nadan ibbanan holag Israel an kanan day “Ikantaak hi APU DIOS te impaka-apput na nadan buhul nan inibka na dida ya nadan kabayu dah baybay. <sup>2</sup> Hi APU DIOS di nal-ot an mangitakdog ke ha-on ya hiyay nangihwang ke ha-on. Hiyay Dios ku, kinali hiyay dayawok. Hiya boy Dios an dayawon ama, kinali ikantak di mipanggep hi kinatag-ena.

<sup>3</sup> Hi APU DIOS ya natulid an makigubat ya hiyay AP-APU. <sup>4</sup> Inibkana nadan tindalun di Egypt ya nadan kalesa da nah baybay. Ta am-in nadan katultulidan an ap-apun

di tindalu da ya nungkalting dan nah Maingit an Baybay.  
<sup>5</sup> Nalnong dan kay da batun immed dalom nan baybay.

<sup>6</sup> APU DIOS, ongal di kabaalam, paddungnay guduwom nadan buhul mu. <sup>7</sup> Gapuh kinatag-em ya inapput mun am-in nadan makilaban ke he-a. Impatibom di boh-ol mu ot ma-idom dida umat hi punggohoban di apuy hi ulut. <sup>8</sup> Inhap-ud mun nah baybay ya nagodwa nan danum an kay nabanong ya kay nadingding ya numbalin an makulhi nan dallom di baybay.

<sup>9</sup> Kanan nan buhul miy 'Pudugok didat deket akhupak dida ya numpalang ku dida. Ne inalak am-in nadan odon dat punggogodwaan mi nadah tataguk.' <sup>10</sup> Mu inhap-ud mu bo, APU DIOS ot mundammu nan danum ot malting da. Ot malnong da nah baybay an kay da gumok an nalnong ad dalom.

<sup>11</sup> APU DIOS, dahdiy udum hi dios an umat ke he-a? Kon waday makakkaphod ya madayaw an umat ke he-a? Ya dahdiy kabaalaman mangat nah umipamodwong an at-attom? <sup>12</sup> Indongdong muy wawwan an taklem ya nauhbung nadan buhul mi ot ume dad dalom di luta.

<sup>13</sup> Inihwang dakami ya impangulu dakami gapuh ongal an pamhod mun dakamin tatagum. Ya gapuh ongal an kabaalam ya ipaptok dakami inggana dumatong kami nah boblen intuddum an kiha-adam.

<sup>14</sup> Dakol day tataguh kabobboblen ahi mangngol nah naat ya gumayonggong dah takut da. Namam-a nadan iPilistia, <sup>15</sup> nadan aap-apun di iEdom, iMoab ya nadan ap-apun di iKanaan.

<sup>16</sup> Ahida tumattakut gapu nah ongal an kabaalam, APU DIOS ta op-opya dan maid di eda aton ke dakami inggana mala-u kamin tatagum an liniblim hi nihbutan mi.

<sup>17</sup> Ahi dakami ien paddungnay edakami itanom nah bilid an hidiye nan pinilim, APU DIOS, an kiha-adam. Hidi



nah balem an kinapyam. <sup>18</sup> He-a, APU DIOS di mun-ap-  
aput nangamung.”

<sup>19</sup> Handih wada nadan kakabayu ya kalesa ya nadan  
nuntakken tindalun di Egypt nah gawwan di baybay ya  
impaen APU DIOS di danum ot malting da. Mu nada ken  
holag Israel ya namag-anan di nundalanan da nah baybay.

### *Hay kantan Miriam*

<sup>20</sup> Indani ya hi Miriam an tulang Aaron ya oha  
nadah profetas APU DIOS ya inalana nan ayyuding na ot  
ipanguluna nadan ibbanan binabai ot waday ohan dida  
on pun-ipagango day ayyuding da ya nannannayo da.  
<sup>21</sup> Nungkantah Miriam an kananay “Ikantaan takuh APU  
DIOS te inapput nay buhul taku ta kidayawana. Inibkana  
nadan kakabayu ya nadan nungkitakke nah baybay ot  
malting da.”

### *Hanan mumpait an danum ad Marah*

<sup>22</sup> Indani ya impangulun bon Moses nadan holag Israel  
ot tumayan da nah Maingit an Baybay ot ipayu dad  
Sur an ugge naboblayan. Kediye pangayan dah di ya  
uggeda imminum hi tulun algo te maid di hinamak dah  
uminuman da. <sup>23</sup> Indani ya dimmatong dad Marah ya  
waday danum hidi, mu mumpait, kinali nginadanan dah  
diyen boble hi Marah. Te hay kibalanan di Marah hi  
Hebrew ya mumpait. <sup>24</sup> Ya mundiklamu nadan tatagun  
kanan dan Moses di “Nganney inumon taku?”

<sup>25</sup> Ot mumpahpahmok hi Moses ke APU DIOS. Intuddun  
APU DIOS nan hapang di kaiw ot alan Moses ot igyang na  
nah danum ya nakaan di pait na ot mabalin mon inumon  
da.

Impainilan APU DIOS ke didah di nadan tugun an maha-  
pul an un-unudon dat tibona hin un-unudon da weno adi.

<sup>26</sup> Kananay “Deket paka-un-unudonak ke dakayu ta aton

yuy pinhod ku ya aton yuy maphod ya adi dakayu kastiguwon ta adi kayu umat nadah iEgypt an kinastiguk didah dogo. Ha-oy di AP-APU an mangipaphod ke dakayu.”

<sup>27</sup> Indani ya dimmatong dad Elim an waday himpulut duwan ob-ob ya napitun niyug ot mungkampu da nah nih-up ke dadiyen ob-ob.

## 16

### *Hanan makan an nalpun APU DIOS*

<sup>1</sup> Tinayanan day Elim ot ume dad Sin an oha bon ugge naboblayan an numbattanan di Elim ya Sinai ot mungkampu dah di. Kediyeen dimmatongan dah di ya nala-uy himbulan ta himpulut limay algo nipalpu handih timmayanan dad Egypt. <sup>2</sup> Kediyeen wada dah di ya namahig boy diklamun nadan tatagu ke Moses ya hi Aaron <sup>3</sup> an kanan day “Kudukdul na boy pinate dakamin APU DIOS ad Egypt mu nan edakami ingkuyug ke dakayu tuh ugge naboblayan ta ekami mateh inagang. Hidid Egypt ya dakol di makan an deket pinhod di dotag ya wada, athidi bo nadah udum an klasen makan.”

<sup>4</sup> Ot kanan APU DIOS ke Moses di “Ogahok di makan an malpud kabunyan. Mu mahapul an kabigabigat on imme nadan tatagut umamung dah umustuh kanon da kediyeen algo. Ketuwey panginilaak hin un-unudon day kalyok. <sup>5</sup> Deket nah mikan-om an algo hi kalinggulinggu ya dakdakolon day amungon dan mumpidway kadakol nan oggan da amungon hi hin-algo ta waday kanon da nah mikapitun algo.”

<sup>6</sup> Ot amungon da Moses ke Aaron nadan ibba dan holag Israel ot kanan dan diday “Hi hilong ya inilaon yun hi APU DIOS di nangipangulun ditaku ot tayanan takud Egypt, <sup>7-8</sup> ya hi biggatna ya tibon yuy kabaelana. Dingngol nay diklamu yun hiya te man-ut dakamiy nangalyan yuh

diklamu yu, mu hay kakulugana ya hiyay nundiklamuwan yu te dakami ya muttatyu dakami ya abun hiya. Hiyay mangidat hi ihda yun dotag nah hilong ya hiya boy mangidat hi mahapul yun tinapay nah biggatna. Dingngol nay diklamu yun hiya te am-in di diklamu yun dakami ya hiyay nundiklamuwan yu.”

<sup>9</sup> Kanan Moses ke Aaron di “Kalyom am-in hanadah tatagut maamung dah kawad-an APU DIOS te dingngol nay diklamu da.” <sup>10</sup> Mungkalih Aaron hanadah tatagu ya nunliggu da ot iang-ang da nah ugge naboblayan ya tinibo day makahhiyon dayaw APU DIOS nah kulabut.

<sup>11</sup> Kimmalih APU DIOS ke Moses an kananay <sup>12</sup> “Dingngol kuy diklamun nadan tatagu. Kalyom ke dida an hi mungkahilong ya waday dotag an idat ku. Ya nah biggatna ya idat kuy tinapay an mahapul da. Hituwey panginilaan dan ha-oy di AP-APU an Dios yu.”

<sup>13</sup> Indani paman ot mahilong ya immaliy dakol an hamuti nah kampu da. Ya nabigat ya dimmulnu nah nunlinikkod di nungkampuwan da. <sup>14</sup> Namag-anan nan dulnu ya nanapnapan nan lutah mungkaingpin mabayak an kay dalaluy ang-ang na. <sup>15</sup> Handih tinibon nadan tatagu ya kanan day “Nganne nin datuwe?” Hinumang Moses an kananan diday “Datuwe nan makan an indat APU DIOS ke dakayu.” <sup>16</sup> Kanan APU DIOS di “Am-in kayu ya mahapul an hay umustun kanon yuh hin-algoy amungon yun hintalub hi ohan tagu.”

<sup>17</sup> Ot waday oha nadah tatagu ya e nangamung hi kanona, mu ugge nun-iingngoy inamung dan dakdakol di inamung di udum mu nadan ibba da. <sup>18</sup> Mu indanit eda lukudon di inamung di hin-oh-an dida ya maid di nahawwal weno makudang. Waday oha on umustuy

inamung na nah kanonah hin-algo.\*

<sup>19</sup> Kanan Moses ke diday “Mahapul an upuwon yun amin nadan makan ad uwanin hilang ta maid di matdaan.”

<sup>20</sup> Mu wadaday udum ke didan ugge nangun-unud kediyen kinalin Moses ot tod-an day udum, mu eda tibon hi biggatna ya nabigiyan ya himpappangey hamuy na. Indanit innilan Moses hidiye ya bimmoh-ol.

<sup>21</sup> Kabigabigat nah biggatna on imme nadan tatagun e mangamung hi damanan kanon di pamilya dah hin-algo. Deket inumlot di potang on nauma nadan uggeda inamung. <sup>22</sup> Deket nah mikan-om an algo ya dubliyon day kadakol nan makan an amungon dat hindudwa mon talub hi ohan tagu. Indani ya imme nadan napilin aapapu ot eda mahmahan ke Moses hin tipet athidi. <sup>23</sup> Ya kanan Moses ke diday “Man-uket mahapul an dubliyon yuy amungon yud uwanin algo ya intugun APU DIOS an hi bigat ya mun-iyatu kayun maid di mungngunu ta mundayaw takun hiya. Mahapul an pakiha-ang yud uwaniy kanon yuh bigat.”

<sup>24</sup> Inun-unud day kinalin Moses ot umiha-ad dah kanon dah kabigatana. Indanit eda tibon ya ugge nadang-o ya ugge nabigiyan. <sup>25</sup> Kanan Moses ke diday “Hinaen tindaan yuy kanon yud uwanin Sabadu te ad uwanin algoy pun-dayawan ke APU DIOS ya maid di eyu mahamak hi makan. <sup>26</sup> Mipalpud uwani ya athidiy aton yun ekayu mangamung hi kanon yuh onom an algo. Mu hi mikapitun algo an Sabadu ya maid di mahamak yuh makan.”

<sup>27</sup> Athidiy kinalin Moses, mu kapyanan wadada nadan adi manghop ta kediyen Sabadu ya eda ot mangamung hi makan, mu maid di hinamak da. <sup>28</sup> Ot kanan APU DIOS ke Moses di “Kon-ana nin ta ahi mangun-unud hantudan tatagun itugun ku? <sup>29</sup> Kon adida nomnomon

---

\* 16:18 16:18 Tibon yuy 2 Corinth 8:15.

an mumpidway kadakol nan makan an idat kun dida nah mikan-om an algo ta umustuh kanon dah duwan algo? Te ha-oy an AP-APU yu ya winadak nan mikapitun algo an pun-iyatuwan yun adi kayu umen e manamak hi kanon yu, mu tumungo kayu.”<sup>30</sup> Ot mipalpun diye ya tumungo nadan holag Israel nah mikapitun algon adida mungngunu.

<sup>31</sup> Hay nungngadan da kediyen makan ya “manna”† ya umat hi bayak nan buwan di coriander ya hay tamtam na ya umat nah tinapay an naha-adan hi danum di iyyukan.  
<sup>32</sup> Kanan Moses nadah tataguy “Kinalin APU DIOS an umitalu taku ketuwen manna an indat nan ditaku tuh ugge naboblayan handih nangipakaanana ke ditakud Egypt ta ahi tibun di iimbabale taku ya inap-apu takuh udum hi algo.”

<sup>33</sup> Ot kanan Moses ke Aaron di “Umala kah buhi ta huduwam hi kagodwan di talub an manna ya em inha-ad nah kad-an APU DIOS ta ahi panginomnomnoman nadan holag takut nangamung.”

<sup>34</sup> Inun-unud Aaron hidiyen kinalin APU DIOS ke Moses ot ena iha-ad nan buhuh hinangngab nan kahon nah bohongnan di Tabernacle. <sup>35</sup> Hituwen manay kinakinan nadan holag Israel handih niha-adan dah nap-at an toon nah ugge naboblayan inggana dimmatong dad Kanaan.  
<sup>36</sup> (Hay inusal da handi an nunlukud nah manna ya nan omer an maalanay ohan talub.)

## 17

### *Hay nangipabudalan APU DIOS hi danum nah batu*

<sup>1</sup> Tinaynan nadan holag Israel di Sin an oha bon ugge naboblayan ot tagan day ee an un-unudon day kalyon APU

---

† 16:31 16:31 Hay kibalanan nan “manna” ya “Nganneh diye?”

DIOS an pangayan da. Indani ya dimmatong dad Repidim ot mungkampu da boh di, muden maid di danum hidi. <sup>2</sup> Bumobboh-ol nadan tatagu ke Moses an mungngudu ya munlili dan kanan day “Idatan dakamih danum an inumon mi!” Mu kanan Moses di “Adi kayu bumobboh-ol ke ha-on! Tipet pinhod yun patnaan di anus APU DIOS ke dakayu?”

<sup>3</sup> Mu naka-uwo nadan tatagu, ta hidiye nan mungngungudu dan kanan day “Tipet edakami impangulun tumayan ad Egypt ta ekami mateh inuwo takon nadan iimbabale mi ya aaggayam mi?”

<sup>4</sup> Ot mundasal hi Moses ke APU DIOS an kananay “Apu, nganney atok? Deyan bumobboh-ol hantudan tatagu ke ha-on an tugmilanak mo anhan ke dida.” <sup>5-6</sup> Ot kanan APU DIOS ke Moses di “Mamangpangulu kayun ume nadah napilin mangipangpanguluh holag Israel. Had-on dakayu nah batu nah Bilid an Sinai. Al-alam nan patanong mun inhoplat mu nah Wangwang an Nile ta ihoplat mu nah batut bumudal di danum an inumon yu.” Inununud Moses hituwen kinalin APU DIOS ot ihoplat na nan patanong na nah batu ya bimmudal di danum an ang-ang-angon nadan napilin mangipangpanguluh holag Israel.

<sup>7</sup> Ot ngadanan Moses hidiyen boble hi Massah te hidiy namatnaan nadan holag Israel hi pangan-anusan APU DIOS ke dida. Nginadanana boh Meribah te nundiklamu nadan tatagun hiyan kanan day “An makulug nin an wadah tuh APU DIOS an mangipaptok ke ditaku weno maid?”

*Hay nakigubatan nadan holag Israel nadah iAmalek*

<sup>8</sup> Handih wada nadan holag Israel ad Repidim ya imme nadan iAmalek ot eda gubaton dida. <sup>9</sup> Kanan Moses ke Joshuay “Pumili kah linalakin e manamu nadah mangalin

iAmalek an gumubat ke ditaku. Hi bigat ya tumaddogak nah tuktuk di bilid an odnak nan patanong an kinalin Apu Dios an usalok.”

<sup>10</sup> Inun-unud Joshuay kinalin Moses ot makigubat da nadah iAmalek. Kediye munggugubat da ya imme da Moses, hi Aaron ya hi Hur nah tuktuk nan bilid hidi.

<sup>11</sup> Deket itagtaggen Moses nan patanong na on mangap-apput nadan holag Israel. Mu deket nablet inda-ul nay taklena on mangap-apput nadan iAmalek. <sup>12</sup> Indani mo anhan ya nabley taklen Moses an mangitatagge nah patanong ot pumulig da Aaron ke Hur hi batu ot ubunan Moses. Numbinah-el dan hiya ot itatag-e day taklena inggana nalin-ob di algo. <sup>13</sup> Ot apputon da Joshua nadan iAmalek.

<sup>14</sup> Indani ya kimmalih APU DIOS ot kananan Moses di “Itudok yuy mipanggep ketuwen nangapputan yu ta ad-addi makal-iwan. Ya kalyom ke Joshua an ma-idok am-in nadan iAmalek.”

<sup>15</sup> Nangapyah Moses hi pun-appitan ke APU DIOS hidi ot ngadana nah “Hi APU DIOS di bandelak.” <sup>16</sup> Kanana nadah tataguy “Maphod an hi APU DIOS di nanongnan pundinolan takut hiyat nangamung di makigubat nadah iAmalek.”

## 18

### *Hay e numbisitaan Jetro ke Moses*

<sup>1</sup> Indani ya dingngol nan aman nan inayan Moses an hi Jetro an padid Midian am-in nan maphod an inat Apu Dios ke Moses ya nadan ibbanan holag Israel takon di hay nangipakaananan didad Egypt. <sup>2-4</sup> Ot ikuyug na nan imbabalenan hi Sipporah an inayan Moses ya nadan imbabale da an da Gersom ke Elieser. Handi ya im-paanamut ni-an Moses hi Sipporah ya nadan imbabaleda

ot eda mihaad hi kad-an Jetro. Man-uket nginadanan Moses nan panguluwan hi Gersom ya kananay “Ha-oy ya immaliyak ya abun nakibobleh tu.” Ya nan mihaynod ya nginadananah Elieser gapuh namaddangan Apu Dios ke hiya. Kananay “Hi Apu Dios an daydayawon di aammod ku ya binaddanganak ot ihwangak hi pamatayan nan patul di Egypt ke ha-on.”

<sup>5</sup> Ingkuyug Jetro dida ot ume dah nungkampuwan Moses nah bilid nah ugge naboblayan an numpatib-an Apu Dios handi. <sup>6</sup> Inilan Moses an mangali da te impaman-gulu tuwalin amanan impainilan hiyay pangayan dah di.

<sup>7</sup> Manatong da ya e dinamun Moses dida ot munyuung hi hinangngab Jetro ot awalona ot ahina ikuyug didah kampuna. <sup>8</sup> Ot ab-abigon Moses am-in nadan inat APU DIOS nah patul di Egypt ya nadah tataguna ot ahina ihwang nadan ibbanan holag Israel. Ya inab-abig na bo nadan hinolholtap da mipalpuh kimmanaan dad Egypt inggana dimmatong dah kampu da takon di hay namannaddangan APU DIOS ke dida ke dadiyen nunligatan da.

<sup>9</sup> Dingngol Jetroh datuwe ya maan-anla <sup>10</sup> ot kananay “Dayawon takuh APU DIOS te inihwang dakayu nadah inat diyen patul di Egypt ya nadan tataguna ya impatikod nay pumpalpaligat dan dakayun holag Israel. <sup>11</sup> Ad uwani ya inilak mon hi APU DIOS ya natagtag-e tut-uwa mu nadan dios an dayawon di udum an tatagu te ipaptok dakayun tataguna. Ot ihwang dakayun nadah iEgypt an nakababbay panibo dan dakayu.”

<sup>12</sup> Indani ya nun-appit hi Jetroh hi maghob ya nadan udum an miappit ke Apu Dios. Kediye ya immali da Aaron ya nadan udum an aap-apun di holag Israel an manamun hiya ta makihumul dah pundayaw dan Apu Dios.

*Hay tugun Jetro*



<sup>13</sup> Nabigat kediye ot ituluy Moses nan at-attona tuwalih kabigabigat an mangipanuh diklamun nadan tatagu. Te mipalpuh biggatna inggana hilong ya mahanhanot day tatagun mundiklamu. <sup>14</sup> Handih tinibon Jetroh tuwen namahig an naligat an ngunun Moses ya kananay “Tipet oh-ohhaam hituwen am-in an maid di kabaddang mu? Tibtibbok ya madam-ot an abuy ngunum te dakkodakkol ta nangamung di tatagun umalin mumbagah baddang ke he-a.”

<sup>15-16</sup> Ya kanan Moses di “Mahapul an atok hituwe te hanah pangipanuwak hi diklamu da ya kediye pangipainilaak ke dida nah tugun Apu Dios ya am-in nadan pinhod nan maunud.” <sup>17</sup> Kanan Jetro ke hiyay “Adi maphod di athitu, <sup>18</sup> te nakalligat hituwen ngunum yaden ohhaam. Ta loktat ya immingle ka ya athidi bo nadah tatagu. <sup>19</sup> Kinali maphod hin donglom tun tugun ku, ot baddangan dakan Apu Dios. Man-u te lebbeng nan itakdog muy tataguh hinangngab Apu Dios ya mumpabaddang kan hiya mipanggep nadah punhahallaan da <sup>20</sup> ya ituttudum ke dida nadan tuguna, hay maphod an pangie ya nadan lebbengnan aton da, <sup>21</sup> mu mahapul muy bumaddang ke he-a. Kinali pumili ka nadah maphod di pangie dat diday tudduwom an mangitakdog nadah tatagu. Wadaday mun-ap-apuh hinlibu, hinggatut, nalima ya himpulu. Ya nadan mun-ap-apu ya mahapul an paka-un-unudon dah Apu Dios ya damanan pundinolan didan adida mabayadan hi pangatan dah gaga-iho. <sup>22</sup> Ta diday nangamung an mangipanu nadah i-itay an punhahallaan nadan tatagun niukod ke dida. Mu nadan naligat an mipanu ya dadiyey ial dan he-at ipanum ta yumapyap-oy ngunum. <sup>23</sup> Deket un-unudom hituwen kinalik ya deket miunnud hituweh pinhod Apu Dios, ya adika makaliggatan nah ngunum ya malinggop am-in hantudan tatagun umanamut hi

nunhituwan da te nipanuy punhahallaan da.”

<sup>24</sup> Inun-unud Moses hidiyen tugun Jetro, <sup>25</sup> ot piliyona nadan kabaelan dan mumpangpangulu. Tinuddu na didan mun-ap-apuh himpulu, nalima, hinggatut ya hinlibu. <sup>26</sup> Dadiyen napiliy nangamung an mangipanuh punhahallaan nadan tatagut ammuna nadan naligat an adida kabaelan di ie dan Moses.

<sup>27</sup> Nagibbu datuwen naat ot ahi umanamut hi Jetroh boble na.

## 19

### *Hay nungkampuwan nadan holag Israel nah puun nan Bilid an Sinai*

<sup>1-2</sup> Tinaynan nadan holag Israel di Repidim ot ume da nah ugge naboblayan ad Sinai ot mungkampu da nah puun diyen bilid. Handih dimmatngan dah di ya duway bulan di nala-u nipalpuh timmayanan dad Egypt.

<sup>3</sup> Indani ya nuntikid hi Moses nah bilid ot e maki-hummangan ke APU DIOS. Ya kanan APU DIOS ke hiyay “Kalyom hanadah ibbam an holag Israel an kanam di ‘Hituwey kanan APU DIOS: <sup>4</sup> Tinibo yuy inat ku nadah iEgypt ya hay inat kun nangialin dakayuh tun kay dakayu intayyap hi hamuti. <sup>5-6</sup> Takon di bagik am-in tun wadah luta ya dakayun holag Israel ya abuy piliyok an tataguk hin un-unudonak ta aton yu nadan kalyok an aton yu. Ya mumbalin kayun papadik an mangiat hi pinhod ku.’ ”\*

<sup>7</sup> Nundayyuh Moses ot amungona nadan mangipangpangulu ot kalyonan dida nan kinalin APU DIOS. <sup>8</sup> Ya kanan am-in nadan tataguy “Aton min am-in di kinalin APU DIOS.”

Imme boh Moses ot ena kalyon ke APU DIOS hidiyen kinali da, <sup>9</sup> ya kanan APU DIOS ke hiyay “Umaliyak an

\* 19:5-6 19:5-6 Tibon yuy 1 Pedro 2:9.

manibon dakayu an hay ang-ang ku ya mahdol an kulabut ta makihummanganak ke he-a ta wada ot an mipalpud uwani ya kulugon daka nadah tatagu. <sup>10</sup> Ekat em kalyon hanadah tatagut mundadaan dad uwanin algo ta hi bigat ke ya mundayaw dan ha-on. Kalyom bon didat ibalbal day bubulwati da <sup>11</sup> ta midadaan dah ohhandi an mundayaw ke ha-on te umaliyak tuh tap-on tun bilid ta tibonak ke didan am-in. <sup>12</sup> Mu likkodom an koltogon tun bilid ta kalyom ke didan maid di bumah-el ya maid di tumikid, te wada key adi mangun-unud ya mate. <sup>13</sup> Hanan adi mangun-unud ya adiyu daw-ayon, mu panaon yu weno tugmilan yu, takon di aggayam.† Ya kalyom ke didan deket waday gimmangoh tangguyub ya umali dan am-in nah puun tun bilid.”

<sup>14-15</sup> Dimmayyu boh Moses ot kalyona nadah tataguy “Mundadaan kayun mundayaw ke APU DIOS hi ohhandi. Dakayu ken nalahin ya adiyu ni-an ihuyop di inayan yu.” Inat nadan tataguy ine-en di punlini dah adol da ya linabaan day bubulwati da.

<sup>16</sup> Kediyen biggatnah mikatlun algo ya mungkikidul ya mungkikil-at, waday mahdol an kulabut nah tap-on nan bilid, ya waday nal-ot an gangon di tangguyub. Ya munggayonggong nadan holag Israel gapuh takut da. <sup>17</sup> Impangulun Moses didan e manamu ke Apu Dios ot umohnong da nah puun nan bilid. <sup>18</sup> Hi APU DIOS ya apuy di numpatib-ana, kinali nan bilid ya nahophopan hi mahdol an ahuk an mumpaed tap-o an kay nalpuh ongngaongngal an apuy ya namahig an mungkolyog nah bilid. <sup>19</sup> Ya pun-olot nan tangguyub di gangona. Indani ya munhummangan da Moses ke Apu Dios an deket kim-malih Moses on himmumang hi Apu Dios an kay gangon di kidul di kalinat donglon am-in nadan tatagu.

---

† 19:13 19:13 Hebrews 12:20

<sup>20</sup> Indani ya dimma-ul hi APU DIOS nah tuktuk nan bilid ot ayaganah Moses hi kad-ana. <sup>21</sup> Kanan APU DIOS ke hiyay “Em kalyon hanadah tatagut adida bumah-el nah koltog an umalih tun e manibon ha-on te deket ipapilit dan umali ya mate da. <sup>22</sup> Ya takon nadan padin miabulut an mih-up hi kad-ak ya mahapul an inat da nan ine-en di punlini dah adol da. Te deket uggeda yaden umali dah tu ya kastiguwok dida.”

<sup>23</sup> Kanan Moses ke APU DIOS di “Adi tumikid nadan tatagu te kanam di adi mabalin an bumah-el da nah koltog.” <sup>24</sup> Ot kanan APU DIOS di “Em ikuyug hi Aaron ta umali kayun duwah tu. Mu hanada ken papadi ya nadan tatagu ya adi mabalin an bumah-el da nah koltog an umalih tu te umali da ke ya kastiguwok dida.”

<sup>25</sup> Ot mundayyu boh Moses ot ena kalyon hidiyen kinalin APU DIOS nadah tatagu.

## 20

### *Hanadan himpulun Tugun APU DIOS*

<sup>1</sup> Hi Apu Dios ya intuguna datuwe an kananay <sup>2</sup> “Ha-oy an AP-APU an Dios yun nangipakaan ke dakayud Egypt an nihbutan yu.

<sup>3</sup> Ha-oy ya abuy Dios an dayawon yun maid di udum.

<sup>4</sup> Adi mabalin an ekayu mangapyah ing-ingon di ngan-neh diyen wadah kabunyan ya luta weno kumpulan wadah danum ta dayawon yu. <sup>5</sup> Adi mabalin an ekayu munyuung ke dida ya eyu dayawon didan dios yu, te ha-oy an AP-APU an Dios yu ya adik iabulut an waday udum an ibilang yun dios yu. Kastiguwok nadan mangihhingit ke ha-on takon nadan imbabaleda ya hay inap-apu da ya nadan imbabalen datuwen inap-apu da. <sup>6</sup> Mu adi mapoppog di naminhod ku nadah naminhod ke ha-on ya

mangun-unud hi tugun ku, takon di nadan mikahinlibun holag da.

<sup>7</sup> Adi bo nalgom di pangiusalan yuh ngadan kun AP-APU yu te nan tagun mangiathidi ya adik homkon, mu kastiguwok.

<sup>8</sup> Un-unudon yuy ine-en di Sabadun Tungo an niong-ong ke ha-on ta aton yu nadan lebbeng nan maat kediyen algo. <sup>9</sup> Hanan onom an algo nah hinlingguwan di panginguwan yu nadah ngunu yu. <sup>10</sup> Mu hana ken mikapitun algo an Sabadu ya niong-ong ke ha-on an AP-APU an Dios yu. Maid di mungngunu ketuwen algo, takon di dakayu, nadan imbabale yun linalaki ya binabai, ya nadan muttatyu yun linalaki ya binabai, nadan aaggayam yu, ya takon nadan hintaguwan an nakiboblen dakayu. <sup>11</sup> Te onom di algoy nunlutuwak tuh luta, nan kabunyan ya nan baybay ya am-in nadan wada ke datuwe. Ot handih mikapitun algo ya nun-iyatuwak, kinali ha-oy an AP-APU yu ya ngilinok hidiyen algon tungo.

<sup>12</sup> Un-unudon yu da amayun inayu ta mabayag di kihadan yu nah boblen kinalik an idat kun dakayu.\*

<sup>13</sup> Adi kayu pumate.†

<sup>14</sup> Adiyu ihuyop di bokon yu inayan.‡

<sup>15</sup> Adi kayu mangako.§

<sup>16</sup> Adiyu kalyon di adi makulug mipanggep hi ibbayu.\*

<sup>17</sup> Ya hay manguddidin tugun ku ya adiyu omnawan an ibagiy nganneh diyen wada nah ibba yun tagu umat hi balena, inayana, hay muttatyuna, bakana, kabayuna weno kumpulnan odona.”†

---

\* 20:12 20:12 Tibon yuy Eph. 6:2-3, Mateo 15:4 ya 19:19, Marcos 7:10 ya 10:19 ya Lucas 18:20. † 20:13 20:13 Mateo 5:21, James 2:11 ‡ 20:14 20:14 Mateo 5:27, James 2:11 § 20:15 20:13-15 Romans 13:9 \* 20:16 20:12-16 Mateo 19:18-19 † 20:17 20:17 Romans 7:7

<sup>18</sup> Handih dingngol nadan tatagu nan kidul, nan nal-ot an gangon nan tangguyub ya tinibo da nan namahig an kil-at ya nan mun-aahuk an bilid ya munggayonggong dah takut da ot mibata-an da.

<sup>19</sup> Kanan dan Moses di “He-ay mangibagan dakami nah pinhod Apu Dios an aton mit un-unudon mi ta bokon hiyay kumalin dakami te mate kami.”

<sup>20</sup> Kanan Moses ke diday “Adi kayu tumakut. Athituy pamatnan Apu Dios ke dakayu ta mangun-unud kayun hiya ta adi kayu munliwat.”

<sup>21</sup> Mu nanongnan dehdi nadan tatagu nah nidawdawi yaden hi ke Moses ya e nih-up nah mun-aahuk an bilid an kad-an Apu Dios.

*Kinalin APU DIOS an mangapya nadan holag Israel hi pun-appitan dan hiya.*

<sup>22</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Kalyom hanadah ibbam an holag Israel an kanam di: Hituwey kanan APU DIOS ‘Tinibo yuy inat ku an Dios hi langit an nakihum-mangan ke dakayu. <sup>23</sup> Kinali ha-oy ya abuy dayawon yu. Adi kayu mangapyah kumpulna on dinayaw yun dios yu umat nadah nakapyah gumok ya balituk.

<sup>24</sup> Umala kayuh lutat mangapya kayuh pun-appitan yun ha-on, ta hidiy pun-appitan yuh baka weno kalneron maghob an iappit yun ha-on. Am-in di itudduk an pundayawan yun ha-on ya wadaak an bumaddang ke dakayu. <sup>25</sup> Adiyu usalon di napahok an batu ten batuy kapyaoon yun pun-appitan yun ha-on. Te deket napahok di usalon yu ya adik abuluton di iappit yu. <sup>26</sup> Ya adiyu e ikapya nah matalukadan di dalanon yun umeh di. Te deket tumikid kayun mun-appit ya kal-inat waday tagud da-ul ya tibonay tipa yu weno kumpulnan nahaniyan an parten di adol yu.’”

## 21

*Hay kinalin APU DIOS mipanggep hi kihbutan ya kalahinan nadan tatagu*

<sup>1</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tatagun <sup>2</sup> kanam di hituwey kinalin Apu Dios ‘Deket waday ginatang yun himbut an ibba yun holag Israel ot ingunuwan dakayuh onom an toon, ya ipae yun libli nah mikapitun toon an maid di bayadanan dakayu. <sup>3</sup> Deket ugge nalahin handih nihbutanan dakayu, mu indani ya nalahin ya malibli ten magibbuh diyen onom an toon, mu adi malibli nan babai. Mu deket nalahin tuwali handih nihbutanan dakayu ya malibli dan duwah kagibbuwan di onom an toon.

<sup>4</sup> Deket linahin yu nan himbut yu ta waday imbabaleda ya oha nan himbut yun maliblih kagibbuwan di pungngunuwanan dakayu. Adi malibli nan inayana ya nan imbabaleda te nanongnan dakayuy kombagin dida. <sup>5</sup> Mu deket adi pinhod nan himbut yun tumayan te nanongnan pinhod dakayu ya adina pinhod an tayanan nan inayana ya nadan iimbabalena, <sup>6</sup> ya mahapul an ie yuh diyen himbut yu nah pundayawan yun Apu Dios ta ipataddog yuh kad-an di panto ya tinlok yuy inganah kadaklan di tatagu ta kitib-anan mihbut ke dakayu inggana mate.

<sup>7</sup> Mu deket babai nan himbut yu ya adi malibli. Adi umat nah lalakin maliblih kagibbuwan di onom an toon.

<sup>8</sup> Ya deket waday gimmatang hi babain himbut ot iine na, mu indani ya adina pinhod, ya damanan ipabangngad nan igattang hidiyen babai nah pamilyan nangatangana. Adi mabalin an igattang nah hintaguwan te adi maphod hidiyen inat na nah babai. <sup>9</sup> Weno deket wadan dakayuy gumatang hi ohan babait ipaahawana nah imbabalena ya mahapul an ibilang yuh diyen babain imbabale yu damdama. <sup>10</sup> Weno deket wadan dakayuy gumatang hi

iiena, mu indani bo ya nangahawah oha ta duwa moy inayana, tibonat adina iwalong hidiyen namangngulun inayana ya adina kaanan nan datin pananud nan hiya takon nan bulwatina, ya adi malumman di pangibilang nan hiya. <sup>11</sup> Te deket adina aton datuwen lebbeng nan atona ya mahapul an ipaenan libli ta maid moy utang nan hiya.’ ”

*Hay kastigon di ohan tagun liniputanay ibbana*

<sup>12</sup> Kanan bon Apu Dios ke Moses di “Kalyom bo nadah tatagun kanam di hituwey kinalin Apu Dios: ‘Deket wadan dakayuy dimmaw-e ot mate nan dinaw-ena ya mahapul an mateh diyen dimmaw-e. <sup>13</sup> Mu deket uggena ingnguddan an pinate nan tagu ya kudukdul nay buntik nah potkonan butikan ta maid di ad-adin maat ke hiya. <sup>14</sup> Mu deket pimmatey ohan tagun ingnguddana gapuh bungot na ya mahapul an mateh diyen tagu. Takon hin kananat e muntalu nah pundayawan ya eyu lupdukon ta patayon yu.

<sup>15</sup> Ya deket wadan dakayuy daw-eyonay aammot na ya mahapul an mate.

<sup>16</sup> Hanan umibtik hi ohan tagut ena igattang weno ena pumbalinon hi muttatyu na ya mahapul an mate.

<sup>17</sup> Hanan tagun idutanay aammot na ya mahapul an mate.\*

<sup>18</sup> Deket nun-awwit di duwan tagu ta dinanug nan oha nan kaawwit na weno tinuktukanah batu ot maliputan, mu ugge nate ya adi makastiguh diyen dimmaw-e. Mu mahapul <sup>19</sup> an baddanganah diyen dinaw-ena inggana pumhod. Ya bayadanay nataktakan diyen naliputan hi ngununa.

---

\* 21:17 21:17 Mateo 15:4, Marcos 7:10



<sup>20</sup> Hanan tagun hinalmanan hinoplat di muttatyu nan babai weno lalaki gapuh bungot na ot mate nan muttatyu ya mahapul an makastigu. <sup>21</sup> Mu deket nala-uy duwan algo ya ugge nate nan muttatyu ya adi makastigu nan tagu te bagina nan muttatyu.

<sup>22</sup> Deket waday nun-awwit ot ilagat da on numbutyug an babai ot mangunu yaden maid di udum an naat ke hiya ya mahapul an mamolta nan tagun nangilagat ke hiya. Hay molta na ya nangamung di kalyon nan inayan nan babain tobalon nadan mangipanuh diklamu. <sup>23</sup> Mu deket naliputan nan babai ya mahapul an makastigu nan tagu. Ya deket nate nan babai ya mahapul an mate nan tagu.

<sup>24</sup> Deket kinulap di ohan taguy ohan matan di ibbana ya mahapul an kulapon yu damdamay ohan matan nan numbahul. Deke bot pinlag di ohan taguy ohan bab-an di ibbana ya mahapul an polagon yu damdamay ohan bab-an nan numbahul.† Deket gini-un di ohan taguy taklen di ibbana ya mahapul damdaman gi-uwon yuy taklen nan tagun numbahul. Deket hay hukin nan taguy nag-i-u ya mahapul an gi-uwon yuy hukin diyen tagun numbahul. <sup>25</sup> Ya deket inatungan weno liniputan di ohan taguy ibbana ya mahapul an atungan yu ya liputan yu damdamah diyen tagun numbahul.

<sup>26</sup> Hanan dumaw-eh muttatyu nan babai weno lalaki ot gapun diye ya nakulap nan muttatyuna ya mahapul an ipaenan liblih diyen muttatyu nat hidiyey bayad di naku-lapana. <sup>27</sup> Ya deket nakaan di bob-an nan muttatyu ya ipaenan libli nan muttatyu nat hidiyey bayad di naplagan di bab-ana.’ ”

*Hay kastigun di tagun waday liniputan weno pinaten di aggayam na*

---

† 21:24 21:24 Tibon yuy Libiticus 24:20 ya Deut. 19:21 ya Mateo 5:38.

<sup>28</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tataguh tuwe: ‘Deket waday nipaen aaggayam yu ya him-makgud hi tagu ot mateh diyen hinakgud na ya mahapul an tugmilan nan aggayam ta mate. Adi makastigu nan kon bagi nah aggayam ya adiyu ihdah diyen natugmilan an aggayam. <sup>29</sup> Mu deket inilan nan kon aggayam an waday hinakgud na handi ya uggena impukung ya deket pimmate nan aggayam hi tagu ya mahapul an matugmilan nan aggayam ta mate ya mahapul an mate damdama nan kon bagi. <sup>30</sup> Mu mabalin an adi mipipate nan tagu hin bayadanay ibagan nadan tutulang nan nate ya tobalon nadan mangipanuh diklamu.

<sup>31</sup> Takon di lalaki weno babaiy pinaten nan aggayam ya mun-ingngoy kastigun nan kon aggayam. <sup>32</sup> Deket pinaten nan aggayam di lalaki weno babain muttatyu ya mumbayad nan kon aggayam hi tulumpulun silber nah kon muttatyu ya mahapul an matugmilan nan aggayam ta mate.

<sup>33</sup> Deket waday kimma-ut hi bitu ya uggena tinabab ot waday mauhbung hi aggayam di udum an tatagu <sup>34</sup> ya mahapul an bayadana nan aggayam. Deket nagibbun binayadana nan kon aggayam ya mabalin an ianamut na nan naten aggayam an kay na ginatang.

<sup>35</sup> Deke bot waday duwan bulug an numpatte ot matey oha ya munhummangan nadan kon aggayam ta igattang da nan pimmatet godwaon day bayad na. Ya punggodwan da boy dotag nan naten aggayam. <sup>36</sup> Mu deket dakol tuwaliy pindug nan bulug hi udum an aggayam mu ugge impukung nan kon bagi takon di kinali dan hiya te mangindol ot deyan pimmate mo anhan hi udum an aggayam ya mahapul an hannotan nan kon bagi nan naten aggayam. Ya deket iabulut nan kon bagi, mabalin an ianamut na nan naten aggayam.’ ”

## 22

*Hay ibayad nadan Judyu hi molta da*

<sup>1</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tatagun kanam di ‘Hituwey kinalin Apu Dios: Deket waday nangakoh aggayam di ibbana ot patayona weno inggattang na ya naakhupan, ya mahapul an hannotanah diyen inako na. Deket bakay inako na ya liman bakay ihannot na. Deket kalneroy inakona ya opat an kalneroy ihannot na.

<sup>2-4</sup> Mu deket naakhupan mu uggena pinate weno uggena inggattang nan inakonan aggayam ya duway ihannot na, takon di nganneh diyen aggayam. Mu deket adi kabaelan nan nangakon manannot nah inakona ya mahapul an mumbalin an muttatyun nan tagun nangakawanat boklaonay moltana.

Deket waday nangakoh hilong ot patayon nan kon bale ya adi makastigu nan pimmate te bokona bahul. Mu deket pinate nah mapat-al te igadul nan mangakoh diyen tagu ya mabahulan ta mahapul an makastigu.

<sup>5</sup> Deket waday nanginguddan an nangipaeh aggayam na ot kanonay intanom di udum ya mahapul an hannotan nan kon aggayam di kinan nan aggayam na. Ya hay ihannot na ya nan kapkaphodan an malpuh intanom na.

<sup>6</sup> Deket nunlogab di ohan taguh lutana ya indani ya immongngal nan apuy ot ilagat nay intanom di udum ya mahapul an bayadana nan nadadag an nitanom.

<sup>7</sup> Deket waday duwan tagun nunhummangan ot ipatalun nan ohay pihhuna weno kumpulnan ngunut na nah oha ya indani ya naakoh diyen impatalu na ya nahamak nan nangako, mahapul an mundubliy ihannot nan nangako. <sup>8</sup> Mu deket nama-id nan nipatalu ya kanan nan nangitaluy naako, mu adi mahamak hin dahdiy nangako, mahapul an mahumalyah diyen nangitalu nah

pundayawan yu ta mainilaan hin makulug peman nan kinalina.

<sup>9</sup> Deket waday diklamu yuh mipanggep hi aggayam yu umat hi baka, kabayu, kalnero weno bulwati weno waday natalak an ngunut yu ya mahapul an eyu ipanu nah pundayawan yu. Ya deket waday natalakan hi kumpulmi ya indani ya hinamak yu nah balen di udum an tagu mu ipilit nan kon balen bagi nah diye ya mahapul an eyu ipanu nah pundayawan yu ta nan kalyon Apu Dios an numbahul ya mundubliy ibayad na.

<sup>10</sup> Deket impaptok nan ohan taguy aggayam nan ohan tagu mu indani ya nate nan aggayam weno naliputan weno naako ya maid di tistigu hin nganney makulug an naat, <sup>11</sup> ya mahapul an ume nan nangipaptok ta e munsapatan Apu Dios an maid di ad-adin inat na nah aggayam. <sup>12</sup> Deket ugge naako nan aggayam, adi bayadan nan nangipaptok nan aggayam. Mu deket makulug an naako nan aggayam ya mahapul an bayadan nan nangipaptok hidiyen aggayam. <sup>13</sup> Deket pinaten di mailom an aggayam ya adi mamolta nan nangipaptok, mu mahapul an ena ipatibo nah kon bagi nan naten aggayam ta panginnilaanah naat ya adi bayadan nan numpaptok nan aggayam.

<sup>14</sup> Deket waday bimmanoh aggayam di ibbana mu indani ya waday naat nah aggayam ya ugge tinibon nan kon bagi hin nganney ustun naat ya mahapul an hannotan nan bimmano weno bayadanah diyen aggayam. <sup>15</sup> Mu deket wada nan kon aggayam ot tibonay naat nah aggayam ya adi bayadan nan namano. Mu deket naabangan nan aggayam ya adi mahapul an mabayadan te nan abang di kay nibayad.’ ”

*Hay maphod an paki-kieh ibban tagu.*

<sup>16</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tatagun kanam di: Hituwey kinalin Apu Dios ‘Deket inhuyop di ohan lalaki on babain ugge nitbin hiya ya mahapul an iine na nan babai ya idat nay bayad diyen inayana mipuun hi maunud an pangi-e da. <sup>17</sup> Mu deket adi pinhod nan aman nan babain muntuluy da ya adida mun-ahawa, mu mahapul an ien nan lalakiy imbango na nah babai.

<sup>18</sup> Hanadan mun-ayak ya mahapul an mate da.

<sup>19</sup> Mahapul an matey makipollot hi aggayam.

<sup>20</sup> Ya mahapul an mate nan tagun dayawona ya iappitanay udum an dios an bokon ha-on ya abu.

<sup>21</sup> Adiyu aton di gaga-iho nadah hintaguwan an nalpuh udum an boblen immalin makiboblen dakayu te takon di dakayu ya ekayu nakibobled Egypt handi.

<sup>22</sup> Ya adiyu aton di ad-adih nabalun babai ya nadan napuh-ig an u-unga, <sup>23</sup> te deket mumpahpahmok dan mumbagah baddang ke ha-on ya baddangak dida. <sup>24</sup> Ta gapuh namahig an bungot ku ya ipaalik di mangubat ke dakayu ta patayon dakayu ta mabalu nadan iinayan yu ya mapuh-ig nadan iimbabale yu te maid kayun aama da.

<sup>25</sup> Ya deket mumpautang kayuh pihhuh ibba yun Hebrew an munhapul hi baddang, ya adiyu iun-unud nadah udum an mumpautang hi pihhu. Adiyu ipaporsientoy ipautang yu. <sup>26</sup> Ya deket inala yuy bulwatinan pangidonan yu nah inutang na ya kahilohilong on imbangngad yu ni-an nan bulwati na <sup>27</sup> ten ammunah diyen wadan hiya. Te deket adiyu iathidi ya maktol ta adi mo pakahuyop hi kintol na. Te deket adiyu ipabangngad ta mumpahpahmok ke ha-on ya makulug an idat kuy ibagana, te ha-oy ya makaulleyak nadah mahmok an tatagu. <sup>28</sup> Adiyu pihulon weno eyu kalyon di gaga-iho nadah napilin mangipangpangulun dakayu.\*

---

\* 22:28 22:28 Acts 23:5

<sup>29</sup> Deket nat-ong di page yu, napgot di mainum yu ya nal-um di bungan di intanom yu ya adiyu ibbahon umiappit ke dadiyen lebbengnan miappit ke ha-on.

Ya mahapul an iappit yun ha-on nadan panguluwan an imbabale yu, mu hay aggayam di ihannot yun iappit. <sup>30</sup> Ya iappit yun ha-on nan namangulun impan di baka yu weno kalnero yu. Pakiadduman yun inanah pitun algo ya inappit yun ha-on hi mikawalun algo.

<sup>31</sup> Deket waday aggayam yun pinaten di mailom an aggayam ya adiyu ihda, mu ipakan yuh ahu yu te tagu dakayun ha-on.’”

## 23

### *Hay limpiyun pangat hi ibban tagu*

<sup>1</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tatagun kanam di ‘Hituwey kinalin Apu Dios: Adiyu ihinap di kumpulnan adi makulug. Ya deket muntistigu kayu ya adiyu kalyon di langkak ta baddangan yu nan numbahul.

<sup>2</sup> Takon di dakdakol day mangat hi gaga-ihon munlangkak dan muntistigu ta adi maat di limpiyu ya adiyu itakdog weno eyu unnudan hidiyen aton da.

<sup>3</sup> Ya adi gapu te nawotwot nan nundiklamu ya hiyay baddangan yu.

<sup>4</sup> Deket waday tinibo yun bimmukan an aggayam ya guyudon yu ta ie yu nah kon bagi, takon di buhul yuh diyen tagu. <sup>5</sup> Deket mumpaligat di nuwang nan buhul yun adi pakataddog te madam-ot di kargana ya baddangan yu nan tagu ta pataddogon yu nan nuwang na, adi na-ala ya eyu la-uwan.

<sup>6</sup> Adiyu kastiguwon di ohan tagu, takon di inila yun maid di bahul na gapu te nawotwot.

<sup>7</sup> Ya adi na-ala on pabahulon yuy ohan tagu, takon di inila yun maid di bahul nat pipate yu, te kastiguwok di mangat hi athinan gaga-iho.

<sup>8</sup> Deket kanan di ohan taguy bayadan dakayu ta itakdog yu nah gaga-ihon atona ya adiyu abuluton. Hay athidin bayad ya kay na kulapon di tagu ta adi maat di limpiyu nadah maid di bahulna.

<sup>9</sup> Adiyu aton di ad-adi nah hintaguwan an immalih boble yu te inila yuy gibok na te takon di dakayu ya hiniktaman yuy athidi handih nakiboblayan yud Egypt.’ ”

*Hay kinalin APU DIOS an algo ya toon an pun-iyatuwan nadan Judyu.*

<sup>10-11</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah holag Israel an kanam di ‘Onom an toon di punliyakan yuh papayo yu ya onom an toon di puntanoman yuh lalagunta yu ta waday aniyon yu weno apiton yuh kanon yu. Mu hanah mikapitun toon ya miathidi, adiyu ngunuwon. Ya deket waday ibungan nan datin intanom yuh di ya ihulug yu nadah nawotwot ta pangalaan dah kanon da. Deket waday tindaan da ya miathidit panganan damdaman nadan aggayam hi muyung.

<sup>12</sup> Hi hinlingguwan ya onom an algoy pungngunuwan yu, mu hanah mikapitun algo ya itikod yun mungngunu. Ta mun-iyatu damdama nadan muttaty yu ya nadan nalpuh udum an boblen pungngunuwon yu, takon nadan aggayam yun pun-aladuwon yu ya mun-iyatu da damdama.

<sup>13</sup> Tibon yu ta un-unudon yun am-in datuwen kinalin APU DIOS. Adiyu dayawon di udum an dios ya adiyu oggan kalyon di ngadan da.’ ”

*Hanadan tulun piyestan di Judyu*

<sup>14</sup> Kanan Apu Dios ke Moses di “Kalyom hanadah tatagun kanam di: Hituwey kinalin Apu Dios: ‘Adiyu kal-iwan an aton nan tulun piyestah katootoon. <sup>15</sup> Hay mamangulu ya nan Piyestan di Tinapay an ugge nahanadan hi mumpalbag an miunnud nah kinalik ke dakayun aton yu handih wada kayud Egypt. Adi kayu mangan hi pitun algo hi tinapay an nakammohan hi mumpalbag. Ya mahapul an waday iappit yu nah pundayawan yun ha-on ketuwen piyesta.

<sup>16</sup> Hay mihaynod ya nan Piyestan di Ani. Aton yuh tuwen piyesta nah pangilappuwan yun pun-anian. Ya aton yu nan Piyestan di Kampu nah ahi polagan hi grapes ya nan udum an bungbunga-an <sup>17</sup> Katootoon hi pangatan yu ke datuwen tulun piyesta ya mahapul an umalin am-in di linalakin mundayaw ke ha-on an AP-APU an Dios yu.

<sup>18</sup> Adiyu iappit di tinapay an nakammohan hi mumpalbag nah pun-appitan yuh aggayam. Tibon yu ta maid di matdaan hi kabigatana nadah taban di aggayam an iappit yun ha-on ke datuwen piyesta.

<sup>19</sup> Ya mahapul an ie yuh balek an AP-APU an Dios yuy kapkaphodan hanadah mamangulun bungan di intanom yu ta miappit ke ha-on.’ ”

Adiyu iha-ang di impan di kalnero weno gulding nah gatas inana.

*Hay kinalin APU DIOS an atonan kiphodan nadan Judyu*

<sup>20</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Kalyom hanadah tatagu an kanam di hituwey kinalin APU DIOS: ‘Itudak kuy anghel kun mangipangpangulun dakayu inggana dumatong kayu nah boblen indadaan kun pangayan yu. <sup>21</sup> Un-unudon yuy kalyon tuwen anghel. Adiyu ngohayon te ha-oy di nangitud-ak ke hiya. Deket ngohayon yu ya adi dakayu pakawanan. <sup>22</sup> Mu deket un-unudon yu ta



aton yun am-in di kalyona ya ha-oy di nangamung an manangga nadah makibuhul ke dakayu. <sup>23</sup> Hidiyen anghel kuy mangipangulun dakayu inggana dumatong kayu nah boblen nadan Amorite, Hittite, Perisite, Kanaanite, Hibite ya nadan Jebusite. Ha-oy an Dios di makihanggan dida ta dadagok dida. <sup>24</sup> Adiyu dayawon nadan dios da ya adiyu un-unudon nadan aton dan mundayaw hi dios da. Dadagon yu ot ya abu nadan kinapya dan dios da ya nadan hina-ad dan batun dayawon da.

<sup>25</sup> Deket ha-oy an AP-APU an Dios yuy dayawon yu ya idatan dakayuh kanon yu ya hay danum an inumon yu, ya kaanok di dogo yu. <sup>26</sup> Ya maid nadah babai yuy mangunu ya maid di adi pakaimbabale. Ya idatan dakayuh andukken biyag.

<sup>27</sup> Patakutok ya allilawok nadan mangubat ke dakayu ta mangali kayu yaden mamtik da. <sup>28</sup> Pamanguluwok an ipaey inalit ta abulon da nadan Hibite, nadan Kanaanite ya nadan Hittite an wadah di. <sup>29</sup> Mu tibok ta adida mamingpinghan makaan am-in hi ohan toon ta maid di e matdaan. Te deket matoan nadan boble ya dumakol di mailom an aggayam ya katatakut bo kayay athidi. <sup>30</sup> Hay atok ya in-inutok didan pakaanon hidi inggana dumakol kayu ta punuwon yu nan boble. <sup>31</sup> Ahik ihamad di pop-pog nan boblen pangayan yu mipalpun nah Maingit an Baybay ta dumatong nah baybay ad Pilistia ta umen nah ugge naboblayan inggana nah Wangwang an Euphrates. Baddangan dakayu ta apputon yu nadan numbobleh did uwani, ta dog-alon yu didah pangayan yuh di.

<sup>32</sup> Mu adi kayu makihayyup ke dida weno ekayu makid-um an mundayaw nadah dios da. <sup>33</sup> Ya adiyu iabulut didan makiboble ke dakayu te maawis kayun mangat hi punliwatan nah pundayawan dah adi makulug an dios. Te deket aton yuh diye ya madadag kayu.' ”

## 24

*Hanadan Olden APU DIOS an un-unudon nadan Judyu*

<sup>1</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Ikuyug mu da Aaron, hi Nadab, hi Abihu ya nadan napitun mangipangpangulu nadah holag Israel ta tumikid kayu tuh kad-ak. Mu umohnong da nah nibata-an an mundayaw ke ha-on. <sup>2</sup> He-a ya abuy mih-up ke ha-on, mu nadan ikuyug mu ya midawdawi da. Ya nadan tatagu ya adi mabalin an tumikid da tuh bilid.”

<sup>3</sup> Dimmayyuh Moses ot kalyona nadah tatagun am-in nadan intugun APU DIOS an aton da. Ya am-in nadan tatagu ya kanan day “Aton min am-in danaen kinalin APU DIOS.”

<sup>4</sup> Am-in nadan kinalin APU DIOS an tuguna ya intudok Moses. Nabigat kediye ya himmalaman hi Moses ot e mangapyah pun-appitan ke APU DIOS nah puun nan bilid ot ha-adonay himpulut duwan batun nah nun-linikkod diyen pun-appitan an mangitakdog nadah himpulut duwan imbabalen din ammod dan hi Israel. <sup>5</sup> Indani ot ahina baalon di kakat-agun linalakin mun-appit ke APU DIOS hi maghob ya ka-ongal nan lakin babakan miappit hi punlinggopan da. <sup>6</sup> Inalan Moses di godwan di dalan nadan niappit ot pun-iha-ad nah mamalukung. Hanan godwana ya inwaghik na nah kinapya nan pun-appitan.

<sup>7</sup> Ya inalana nan liblun nangitudkana nadah Tugun APU DIOS ot oltonan ibidbid nadah tatagu. Kanan nadan tataguy “Un-unudon mih APU DIOS ya aton min am-in di kinalina.”

<sup>8</sup> Inalan Moses nadan malukung ot waghikana nadan tataguh dalan kananay “Hituwen delay mangihamad nah kinalin APU DIOS an atonan dakayu handih nangidatanan am-in ke datuwen Tugun.”\*

---

\* 24:8 24:8 Hebrews 9:20

<sup>9</sup> Nagibbuh diye ot ikuyug Moses hi Aaron, hi Nadab, hi Abihu ya nadan napitun mangipangpangulu ot tumikid da nah bilid <sup>10</sup> ya tinibo da nan Dios dan holag Israel. Hanan timmaddogana ya kay naap-apan hi batun sapphire an munlinnang an kay ang-ang di kabunyan ten maid di kulabut. <sup>11</sup> Takon di inang-ang datuwen mangipangpangulun holag Israel hi Apu Dios ya uggena dinadag dida. Nangan da ya nanginum dah dih hinangngab na.

*Hay niha-adan Moses hi nap-at an algo ya nap-at an hilong nah Bilid an Sinai*

<sup>12</sup> Indani bo ya kanan APU DIOS ke Moses di “Tumikid ka tuh bilid an kad-ak ta mihtu kat idat kun he-a nan duwan batun kitudokan nadan Tugun kun un-unudon nadan tatagu.”

<sup>13</sup> Ot umgah Moses an ibbana nan bumadbaddang ke hiyan hi Joshua ot tumikid da nah bilid. <sup>14</sup> Kediye inumgahan da ya kimmalih Moses nadah udum an aap-apun kananay “Had-on dakami inggana mibangngad kami. Deket waday diklamu yu ya ume kayun da Aaron ke Hur.”

<sup>15</sup> Handih manikid da Moses ya hinophopan di kulabut nan bilid. <sup>16</sup> Hidiyen kulabut an kitib-an di kawadan APU DIOS ya niha-ad kediye bilid hi onom an algo. Ya hanah mikapitun algo ya kimmalih APU DIOS nah kulabut ke Moses. <sup>17</sup> Hay nangang-ang nadan holag Israel an wada nah puun nan bilid hi dayaw APU DIOS nah tap-on nan bilid ya kay mundadalebdeb an apuy. <sup>18</sup> Immeh Moses nah tap-otap-on nan bilid an hinophopan nan kulabut ot mihdih nap-at an algo ya nap-at an hilong.

## 25

*Hay kinalin APU DIOS an iappit nadan holag Israel an mausal nah Tabernacle*

<sup>1</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di <sup>2</sup>“Kalyom hanadah holag Israel ta iappitanak ke dida. Dawatom dadiyen iappit dan ha-on mipuun hi pinhod dan idat. <sup>3</sup> Datuwey damanan iappit da: Hay balituk, silber ya giniling, <sup>4</sup> hay tinulid an blue, purple ya maka-ingit, hay makaphod an luput ya hay luput an nakapyah dutdut di gulding, <sup>5</sup> hay lalat di lakin kalneron numbalin hi maingit, hay lalat di matagun wadah baybay, hay kaiw di akasia, <sup>6</sup> hay lanan di oliban mihuduh kingke, nadan makapyah lanan miduyag hi ulu, hay bangbanglun insenso, <sup>7</sup> hay onyx ya nadan udum an nungkanginan batun mitakap hi ephod nan padi ya nah luput an mitakap nah pagona.

<sup>8</sup> Ya mahapul an ikapyaanak hi abung an tuldand kihaadad ta makibobleyak ke dakayu. <sup>9</sup> Kapyeon yuh tuwen Tabernacle an miunnud nah itudduk an pangapya yu.”

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya da nah kahon an kihaadan nan nitudok an tuguna.*

<sup>10</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Umala kah kaiw an akasia ta mangapya kayuh kahon an nap-at ta liman pulgaday kadukke na, duway pulut pitun pulgaday kabilog na, ya duway pulut pitun pulgaday katage na. <sup>11</sup> Amhon yuh balituk an namahma, takon nan dallomna. Ya takapan yu boh balituk hi nunlinikkod ta milibod ketuwen kahon. <sup>12</sup> Ya ikapya yu boy opat an natuligonggong an balituk kediye kahon an hindudwah numbinah-el. <sup>13</sup> Ya mangapya kayuh pun-attang hi kaiw an akasia an takapan yuh balituk. <sup>14</sup> Iduduk yu datuwe ke dadiyen natuligonggong an nitakap nah Kahon ta pun-attang. <sup>15</sup> Datuwen pun-attang ya miathidin adi mabalin an e makaan. <sup>16</sup> Nagibbu ke ya ihudum kediye Kahon nan idat kun he-an duwan batun nitudokan nadan Tugun ku.

<sup>17</sup> Mangapya kah hukap tuwen Kahon\* an hay kapyao  
 ya namahman balituk. Hay kadukkena ya nap-at ta  
 liman pulgada ya duwampulut pitun pulgaday kabilog  
 na. <sup>18-19</sup> Mangapya kah duwan anghel hi numbinongwa  
 ketuwen hukap an miohhay kapyana. <sup>20</sup> Munhinnangga  
 dan mabokyag di payak dat hophopan dah tuwen hukap.  
<sup>21</sup> Ihukap mu kediyen Kahon an kapyao yun pangiha-  
 adam hanadah duwan batun ahik idat ke he-a. <sup>22</sup> Ahiyak  
 umali nah tap-on nan hukap an numbattanan dadiyen  
 duwan anghel ta idat kun he-an am-in nadan Tugun kun  
 un-unudon yun am-in an holag Israel.”

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya da nah lamesaan an  
 kiha-adan di tinapay an miappit ke hiya*

<sup>23</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Umala kah tablan  
 akasia ta mangapya kah lamesaan. Hay kadukkena ya  
 tulun piye, ohat godwan piyey kabilog na ya duwan piye  
 ya tulun pulgaday katag-ena. <sup>24</sup> Oddahan yuh balituk ya  
 takapan yu boh balituk di nunlinikkod nan pingngit na.  
<sup>25</sup> Da-itan yuh tulun pulgaday pipingngit nan lamesaan  
 ya tinakapan yuh balituk. <sup>26</sup> Kapyaan yuh hin-oh-an  
 natuligonggong an balituk nadan opat an huki diyen  
 lamesaan hanadah duguna. <sup>27</sup> Ikapya yu datuwen nat-  
 uligonggong nah da-ul di pingngit nan lamesaan. <sup>28</sup> Ya  
 mangapya kayuh akasian pun-attang nah lamesaan an  
 amohon yuh balituk. <sup>29</sup> Mangapya kayuh namahman  
 balituk an duyu, basu, buwod ya malukung an pangiduya-  
 gan yuh mainum an iappit yu. <sup>30</sup> Mahapul an wadat  
 nangamung di tinapay an iha-ad yuh hinangngab ku nah  
 lamesaan an kapyao yu.”

---

\* 25:17 25:17 Mipuu hi pangulug nadan holag Israel ya kulugon dan  
 inumbun hi APU DIOS nah tap-on nan hukap diyen Kahon. Ya hidiy  
 pangpatib-anah homok nah tataguna.

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya da nah kipattukan di kingke*

<sup>31</sup> Kanan bon APU DIOS di “Mangapya kayuh namahman balituk an pangipattukan hi dilag. Pandayon yuy puuna ya palat na. Iohha yuy pangapya yun dadiye nadah kay basun kiha-adan nadan dilag ya nadan palawer an al-alkus na. <sup>32</sup> Hidiyen pangipattukan hi kingke ya onom di hapang nan hintutlul numbinah-el. <sup>33</sup> Nipong ke dadiyen onom an hapang di basun kay habung di almond di pormana. <sup>34</sup> Hanan adol nan pangipattukan hi kingke ya naal-alkusan hi opat an kay damdama habung di almond di pormana. <sup>35</sup> Ya ip-ong yuy hin-oh-an habung an ugge nabokyag an ikapya yu nah da-ul di nundammuwan nadan hindudwan hapang nan pangipattukan hi kingke. <sup>36</sup> Datuwen habung an ugge nabokyag ya nadan hapang ya miohhan kapyeon yu nah kipattukan di kingke. Am-in datuwe ya makapyah namahman balituk. <sup>37</sup> Mangapya kayuh pitun kingket ipattuk yu ketuwen kapyeon yun kipattukan dat madilagan di hinangngab na. <sup>38</sup> Mahapul an namahman balituk di kapyeon yu nadah ipit ya ambilog an duyun pangiha-adan hi bala. <sup>39</sup> Umeh tulumpulut opat an kiloy dam-ot nadan balituk an kapyeon yu ketuwen pumpattukan hi kingke ya nadan kapkapy na.

<sup>40</sup> Mahapul an paka-i-un-unud yun kapyeon datuwe nah impatibok ke dakayu tuh bilid.”†

## 26

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya dan nah Tabernacle*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS di “Athituy pangapya yu nah Tabernacle an kiha-adak: Mangapya kayuh himpulun

---

† 25:40 25:40 Hebrews 8:5

kurtinan makaphod an luput an usalon yuy tinulid an blue, purple, ya maka-ingit ya bordaan yu datuweh anghel. <sup>2</sup> Am-in datuwen kurtina ya mun-iingngoy kabilog dan umeh nap-at ta duwan piyey kadukke da ya onom an piyey kabilog da. <sup>3</sup> Pundada-iton yuy lima ke datuwen luput ta miohha da. Athidi bo nah liman kurtinan pundada-iton yu dida. <sup>4</sup> Ya ahi kayu im-malah blue an linubid ta tuligonggongon yu ya ingkugut yu datuwe nadah pingngit nadan duwan namingngit an kurtina. <sup>5</sup> Hinnanalimay ikapya yun natuligonggong hi pingngit dadiyen duwan kurtina ya mahapul an mumpopottok da. <sup>6</sup> Ya mangapya kayuh naliman balituk an ipit ta pangipit yu ke datuwen duwan kurtina ta miohha nan dingding nan Tabernacle.

<sup>7</sup> Umala kayuh dutdut di gulding ta kapyaon yuh himpulut ohan kurtinan pun-odda yu nadah luput an kurtinan nan Tabernacle. <sup>8</sup> Pun-iingngohon yu dadiyen kurtinan hay kadukken di oha ya nap-at ta liman piye ya onom an piyey kabilog na. <sup>9</sup> Pundada-iton yuy lima ke datuwen kurtinat miohha da. Athituy aton yu nah onom bon kurtinan pundada-iton yu dida. Hanan mikan-om ya makuppin an mauy-uy nah hogpan nan Tabernacle. <sup>10</sup> Ikapya yuy hinnanaliman natuligonggong nadah nundammuwan dadiyen lima ya onom an kurtinan nundada-it. <sup>11</sup> Ya mangapya kayuh naliman giniling an pangipit yuh pundammuwan datuwen kurtinat miohha da. <sup>12</sup> Mauy-uy di udun tuwen tulda nah indoggan nan Tabernacle. <sup>13</sup> Ya mauy-uy boh numbinah-el hi pingngit nan Tabernacle hi umeh himpulut walun pulgaday kabilog na. <sup>14</sup> Mangapya kayu pay hi duwan tuldan lalat di lakin kalnero ya lalat di gulding ta iodda yu. Athituy aton yun mangatop nah Tabernacle.

<sup>15</sup> Ikapya yu boy akasian kaiw hi kalkalimangngan nan

Tabernacle. <sup>16</sup> Hay katag-en nadan frames an ikapya yu ya himpulut liman piye ya hay kabilog da ya duwampulut pitun pulgada. <sup>17</sup> Ha-adan yun am-in nadan frames hi mun-iingngon hindudwan nidongdong an kaiw ta munhuhu-up da. <sup>18-21</sup> Ipataddog yuy hindudwampulun datuwen frames hi nangappit hi south ya hi north nan Tabernacle. Ya ikapya yuy nawalun silber an pangipab-unan ke datuwen frames an hindudway mikapyah puun di oha. <sup>22</sup> Hanan awidan nan Tabernacle an nangappit hi kalin-oban di algo ya ipataddog yuy onom hanadah frames <sup>23</sup> ya ipataddog yu boy hin-oh-an hanadah duwan duguna. <sup>24</sup> Datuwen duwan frames an mikapyah duguna midokkop da mipalpuh puuna inggana tap-onan mihuklub di natuligonggong ta miohha da. Athidiy aton yu nadah duwan dugu. <sup>25</sup> Kinali, walun am-in di frames di ikapya yu kediyen indoggan nan Tabernacle ya iha-ad yu boy himpulut onom an silber an pangipab-unan ke dadiyen frames ta hindudwah ohan frame.

<sup>26-27</sup> Mangapya kayuh himpulut liman kaiw an akasian miballabag nadah frames nan Tabernacle. Ikapya yuy hinlilmah nangappit hi north, hi south ya hi awidan an nangappit hi kalin-oban di algo. <sup>28</sup> Hana ken migawwan miballabag nah gawwan nadan mipataddog an frames ya mikapyah ohan panggelna ya munlikkod nah ha-ob na. <sup>29</sup> Ya amhon yuh balituk datuwen frames an mipataddog ya nadan miballabag an kaiw. Mangapya kayu boh natuligonggong an balituk an mangdon hanadah miballabag an kaiw.

<sup>30</sup> Kapyon yu nan Tabernacle an iingngo yu nah impatibok ke dakayu tuh bilid.”

<sup>31</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Holdakon yuh kurtinay bohongnan Tabernacle hi makaphod an luput an nabordaan hi anghel. Hay color diyen luput ya blue,



purple ya maka-ingit. <sup>32</sup> Ihable yuh tuwen kurtinah opat an tukud an akasia an matakapan hi balituk ya makapyaan hi balituk an hablayan. Dadiyen tukud ya mipataddog hi silber an pangipataddogan. <sup>33</sup> Iha-ad yu nan kurtinah bohongnan nan Tabernacle an hidiyey munholdak nah Nasantun Kuwartu ya nah Nakassantun Kuwartun APU DIOS.

<sup>34</sup> Ya iha-ad yu nan hukap nan Kahon APU DIOS hidi nah Nakassantun Kuwartu. <sup>35</sup> Iha-ad yu nan lamesaan an kapyaan yu nah binnah-el nan kuwartun APU DIOS, takon nan kipattukan di kingke. Munha-ob dan miha-ad hi kannigid nan lamesaan ya nan kipattukan di kingkeh kannawan.

<sup>36</sup> Mangapya kayu boh ohan kurtinah hogpan nan Tabernacle. Hay kapyaan yu ya makaphod an luput an blue, purple ya maka-ingit, ya ip-iphod yun bordaan. <sup>37</sup> Ikapyaan yuh tuwen kurtinah balituk an kawit na ya liman tukud an akasian maamoh balituk ya mipab-un dah giniling.”

## 27

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya da nah pun-appitan.*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Kapyaon yu nan altar an usalon yuy akasian kaiw. Hidiyen altar ya kuwadladun pitut kagodwan piyey kadukkena ya kabilog na, ya opat ta kagodwan piyey katag-ena. <sup>2</sup> Ya ikapya yuy kay hakgud nadah tap-on nan opat an dugunan miohhay kapyana nah altar. Nagibbu ken kinapya yu ya amhon yuh giniling. <sup>3</sup> Mangapya kayu bo nadah mahapul hi pun-appitan umat hi baldin pangiamungan yuh dap-ul, hay pala, hay palanggana, hay tobong di dotag an miappit ya hay palhun pangaan yuh balan di nun-apuyan yu. Giniling di kapyaan yun am-in ke datuwe. <sup>4</sup> Ya mangapya

kayuh giniling an nalagga ya takapan yuh opat an giniling an natuligonggong nan opat an duguna. <sup>5</sup> Iha-ad yuh tuwen nah dallom nan altar nah gawwanan mihak-ot nah nakapyan kihak-otana. <sup>6</sup> Mangapya kayuh duwan akasian kaiw an pun-attang nah altar an amohon yuh giniling. <sup>7</sup> Iduduk yu datuwe nadah natuligonggong an mitakap hi numbinah-el nan altar ta pangid-onan nadan mangiattang. <sup>8</sup> Hanan pun-appitan an kapyaoon yu ya makapyah tabla, mu adi madulungan di puuna. Iun-unud yuy pangapya yu nah impatibok ke dakayu tuh bilid.”

*Hay kinalin APU DIOS hi aton dan mangiha-ad hi kurtina nah nunlinikkod di Tabernacle*

<sup>9</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Mangapya kayuh dolan nan Tabernacle ya kurtinaan yuh makaphod an luput hi nunlinikkod diyen dola. Hanah nangappit hi south ya hinggatut ta naliman piyey kadukken di ikurtina yu. <sup>10</sup> Duwampulun tukud an giniling an mipab-un hi duwampulu bon giniling an pangipab-unan di mangdon ke dadiyen kurtina. Mihable dan nadah silber an kawit ya silber an pangihablayan an nikapya nadah tukud. <sup>11</sup> Athidi bo damdamay aton yu nah nangappit hi north. Hinggatut ta nalimay piyen kadukken di ikurtina yun mihableh silber an kawit ya silber an pangihablayan an mikapya da nadah duwampulun giniling an tukud an mipab-un hi duwampulun giniling an pangipab-unan. <sup>12</sup> Ya hanah nangappit hi kalin-oban di algoh indoggan nan Tabernacle ya napitit limay kadukken nan mikurtina. Himpuluy tukud nan mipataddog hi himpulun pangipataddogan. <sup>13</sup> Athidi bo nah hogpan nah Tabernacle nah nangappit hi timilan di algon makurtinaan hi napitit liman piyey kabilog na. <sup>14-15</sup> Kediyeen hogpan ya ikapya yuy duwan kurtina, ohan kurtinah kannawan ya oha bon

kurtinah kannigid. Hindudwampulut duwat kagodwan piyey lukud di oha ya hintutluy tukud an mipataddog hi tulun nakapyan pangipataddogan di kihablayan datuwen kurtina.

<sup>16</sup> Hana ken gawwan nan hogpan nah dolan nan Tabernacle an tulumpulun piyey kabilog na ya kurtinaan yuh makaphod an luput ya inip-iphod yun binordaan hi blue, purple ya maka-ingit an tinulid. Mihableh tuwen kurtinah opat an tukud an mipab-un hi opat an makapyan pangipab-unan. <sup>17</sup> Am-in nadan tukud nah dolan nan Tabernacle ya makapyaan hi silber an kawit ya pangihablayan, ya mipab-un dah namahman giniling an pangipab-unan. <sup>18</sup> Kinali, hay lukud di dolan nan Tabernacle ya hinggatut ta naliman piyey kadukkena ya napitut liman piyey kabilog na ya pitut kagodwan piyey katag-ena. Hanan kurtinan mausal ya mahapul an makapyah makaphod an luput. Hanadan pangipab-unan hanadah tukud an mangdon hanadah kurtina ya makapyah giniling.

<sup>19</sup> Am-in nadan mausal nah Tabernacle, nadan paghok na ya paghok nan dolana ya makapya dah giniling.”

*Hay kinalin APU DIOS hi aton da nah kingke*

<sup>20</sup> “Imandal mu nadah ibbam an holag Israel ta umi-ali dah kapkaphodan an lanan di oliban mausal nadah kingken miha-ad nah Tabernacle ta mundadalang dat nangamung. <sup>21</sup> Hanan kipattukan di kingke ya miha-ad hi binnah-el nan kurtinah kuwartun APU DIOS. Hi Aaron ya nadan imbabalanan linalakiy mumpaptok ke dadiyen kingke ya mahapul an mundadalang dat nangamung nah hilong inggana biggatnah dih APU DIOS. Munnananong hituwen olden an aton di holag Israel ya nadan imbabale da.”

## 28

*Kinalin APU DIOS an da Aaron ya nadan imbabalenay mumpadi*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Hi Aaron an ibam ya nadan imbabalenan linalakin hi Nadab, hi Abihu, hi Eleasar ya hi Itamar di natuddun mumpadin munhilbin ha-on.

*Hay kinalin APU DIOS an pangapya dan am-in nah ibulwatin nan padi*

<sup>2</sup> Mumpakugut kah bulwatin di padin ibulwatin Aaron ta midayaw ya ta maphod di ang-ang na nah pangatanah ngunu na ya ta kitib-anan hiya ke ya niong-ong ke ha-on an Dios. <sup>3</sup> Kalyom hanadah nalaing an mungkugut ta kuguton day bulwatin Aaron ta matibon hiya ke ya niong-ong an mumpadi ta munhilbin ha-on. <sup>4</sup> Datuwe nadan makugut an usalon di padi: Hay luput an mitakap hi pago, hay ephod, hay mioddah bulwati, hay nabordaan an bulwati, hay mipngot hi ulu ya hay miawako. Mumpakugut ka boh makaphod an ibulwatin nadan linalakin imbabalen Aaron hi pangatan da nah ngunu dan padi ke ha-on. <sup>5</sup> Mahapul an makaphod an luput di makugut ke datuwe ya mabordaan dah balituk an tinulid, hay blue, hay purple, ya hay maka-ingit.

<sup>6</sup> Hay makaphod an luput di kapyaan yun ephod ya mabordaan hi balituk an tinulid, hay blue, hay purple ya hay maka-ingit. <sup>7</sup> Hituwen ephod ya duwan luput an nun-appil an ohah hinangngab ya ohah odog an odnan di duwa bon luput an mihableh pukol. <sup>8</sup> Mahapul damdaman hay makaphod an klasen luput di mausal ketuwen duwan luput an mangdon nah ephod ya mipmiphod an mabordaan hi balituk an tinulid, hay blue, hay purple ya hay

maka-ingit. <sup>9</sup> Umala kayuh duwan batun onyx ta ikul-it yuh diy ngadan nadan holag Israel. <sup>10</sup> Onom an ngadan di mikul-it hi ohan batu ya onom bo nah oha ta mikul-it am-in di ngadan nadan holag Israel mipuun hi nunhahaynodan dan nitungo, mipalpuh panguluwan ingganah uddiyan. <sup>11</sup> Ikul-it mu datuwen ngadan di holag Israel umat hi pangat nan nalaing an mangikul-it hi sinyal nah nangingan batu. Itakap mu datuwen duwan batu nah balituk an kiha-adan da. <sup>12</sup> Itakap mu datuwe nah duwan luput an nunha-ob an mihableh pukol an nikugut nah ephod ta panginomnomnoman hanadah himpulut duwan holag Israel. Ahi ihablen Aaron hi pukol na dadiyen nikul-itan di ngadan dat nomnomnomok ta nangamung di tataguk. <sup>13</sup> Itakap mu nimpe nadan duwan batu nah balituk. <sup>14</sup> Mangapya kah duwan kay linubid an nakapyah namahman balituk ta igakod mu nadah duwan batu.

<sup>15</sup> Mangapya kayuh mitakap nah pagon nan padit usalonan manginilah pinhod APU DIOS an maat. Miingngoy usalon yu ketuwe nah kapyaon yu nah ephod ya ip-iphod yu damdaman bordaan. <sup>16</sup> Kuwadladuh tuwen luput ya makuppin an hiyam an pulgaday kadukkena ya kabilog na. <sup>17</sup> Itakap yu ketuwey opat an linyan nunhihinnatkon an nabalol an batu. Hanah mamangulun linya ya itakap yuy ruby, topaz ya garnet. <sup>18</sup> Hanah mikadwan linya ya emerald, sapphire ya diamond. <sup>19</sup> Hanah mikatlun linya ya turquoise, agate, ya amethyst. <sup>20</sup> Ya hanah mikap-at an linya ya beryl, onyx ya jasper. Mitakap datuwen am-in an nangingan batu hi balituk. <sup>21</sup> Mip-ong di ngadan nadan himpulut duwan imbalen Jacob an mitudok nadah nangingan batut itakdog day himpulut duwan holag Israel.

<sup>22</sup> Ikapyaan yuh tuwen luput an mitakap hi pagoh kay nalubid an banggol an namahman balituk, <sup>23</sup> ya mangapya kayuh duwan natuligonggong an balituk ta

mikugut nah duwan nuntap-on duguna, <sup>24</sup> ya inggakod yu nan duwan kay nalubid an balituk ke datuwen natuligonggong. <sup>25</sup> Igakod mu boy udun datuwen duwan linubid an balituk nah duwan batun onyx an mitakap nah luput an mihableh pukol. <sup>26</sup> Mangapya kayu boh duwan natuligonggong an balituk ya ingkugut yu nah duwan dugun nan puun nan luput an mitakap hi pago. Mikugut datuweh ballin nan luput ta midapot da nah ephod. <sup>27</sup> Mangapya kayu boh duwan natuligonggong an balituk ya ingkugut yuh hinangngab nan luput an mihableh pukol nah tap-on nan balikit nan ephod. <sup>28</sup> Usalon yuy blue an linubid an mangitakod nadah natuligonggong an mikugut nah luput an mitakap hi pago ya nah ephod ta mihak-ot nan luput nah tap-on nan balikit nan ephod ta adi maunu.

<sup>29</sup> Deket humgop hi Aaron nah Nasantun Kuwartu nah Tabernacle ya iusal nah diyen luput an mitakap hi pagon waday ngadan nadan imbabalen Israel an mipottok nah puhu na ta mipanomnom kayun tataguk ke ha-on ta nangamung. <sup>30</sup> Ihudu yu nan Urim ya Tummim nah bulsan diyen luput an mitakap hi pago ta mihakmoh pottok di puhun Aaron ten ibulwati nah pangayanah kuwartuk. Athidi nimpén wadat nangamung ke Aaron dadiyen panginilaan hi pinhod kun aton yun tataguk.

*Hay mioddan bulwatin nadan padi*

<sup>31</sup> Kumugut kayu boh bulwatin blue an miiodda nah ephod. <sup>32</sup> Ha-adan yuh uwang nat kihukluban di ulu ya kinugutan yuh luput di pingngit diyen uwang umat hi udum an bulwati ta adi mabik-i. <sup>33</sup> Mangapya kayu boh ing-ingon di bungan di pomegranates an usalon yuy blue, purple ya maka-ingit an tinulid ya intayun yu didah nun-linikkod hi lupit tuwen bulwati an mibanattan di kingking an balituk. <sup>34</sup> Intayun yu key ohan kingking on intun-ud

yuy ohan pomegranate inggana malikkod nan udun nan bulwati. <sup>35</sup> Ibulwatin Aaron hituweh hogpanah Nasantun Kuwartu nah Tabernacle an munhilbin ha-on an AP-APU. Ya datuwen i-itay an kingking ya munggangogangoh humgopana ya lumah-unanat adi mate. <sup>36</sup> Mangapya kayu boh medal an namahman balituk ta itudok yuh tuwe: 'Niong-ong ke APU DIOS.' <sup>37</sup> Gakodam hituwen medal hi blue an takod ya intakap muh hinangngab nan kapyaon yun mipngot ke Aaron. <sup>38</sup> Mipottok hituwen medal hi tuktuk nat paddungnay iagtu nay bahul ten waday kibahhawan nadan holag Israel mipanggep hi iappit da. Mahapul an iusal nat nangamung hituwen pongot ta ha-oy an AP-APU ya abulutok am-in di iappit nadan tatagu.

<sup>39</sup> Hay makaphod an luput di ipakugut yuh oddan di bulwatin Aaron. Athidi bon makaphod an luput di ipakugut yuh pongot na. Ya mumpakugut kah nipniphod an nabordaan an miawakoh gitang na.

<sup>40</sup> Kumugut kayuh mioddan bulwatin damdaman nadan imbabalen Aaron, hay miawakoh gitang da ya hay pongot dat maphod di ang-ang da ya midayaw da ketuwen ngunu da. <sup>41</sup> Ibulwatim nah tulang mun hi Aaron hidiyen ipakugut mun bulwatina ya ipabulwatim damdama nadah imbabalena nadan ipakugut mun bulwati da. Ne dinuyagam di ulu dah lanan di oliba ta kitib-anan natuddu dan mumpadin munhilbi ke ha-on. <sup>42</sup> Kumugut kayu boh andukken mundallom an bulwati dan mipalpuh gitang da ingganah ulpu da. <sup>43</sup> Mahapul an iusal da Aaron ya nadan imbabalena datuwe nah hogpan da nah Tabernacle ya ten ume da nah altar hidi nah Nasantun Kuwartun mangat hi ngunu da. Ta deket athituy aton da ya adida mabahulan ta adida mate. Hituwen olden kun un-unudon Aaron ya nadan holag nan mahanhanot an mumpadi ya munnananong ta nangamung.”

## 29

*Hay niong-ongan nadan padi*

<sup>1</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Athituy atom hi pangiong-ongam ke Aaron ya nadan imbabalenan mumpadit munhilbi dan ha-on. Umala kah ka-ongal nan lakin baka ya duwan lakin kalneron maid di dipekto da, <sup>2</sup> ya mangapya kah tinapay an usalom di kapkaphodan an alina ya adim kammohan hi mumpalbag. Mangapya ka boh maingpin tinapay ya makayyam-oy udum an naha-adan hi mantekan di oliba. <sup>3</sup> Iha-ad mu datuweh hukup ta iappit mun ha-on an iunnud mu nah ka-ongal nan lakin baka ya duwan lakin kalnero nah hogpan nah Tabernacle.

<sup>4</sup> Atom nan ine-en di mun-ong-ong ke Aaron ya nadan imbabalena nah hogpan nah Tabernacle ya ulaham didah danum. <sup>5</sup> Ipausal mun Aaron nan mioddan bulwatina, nan mabordaan an mioddah ephod, nan ephod, nan luput an mitakap hi pago ya nan miawako. <sup>6</sup> Ipapngot mu bon hiya nan pongot nan natakapan hi balituk an medal. <sup>7</sup> Ya hadam di ulunah lanan di oliba ta kitib-anan natuddu hiyan mumpadi. <sup>8</sup> Nagibbu keh Aaron ya iong-ong mu damdama nadan imbabalenan ipabulwatim nadan oddan di bulwati da. <sup>9</sup> Ya ipausal mun dida nadan naabol an miawakoh gitang da ya ipapngot mun dida nadan pongot da. Athituy atom an mangiong-ong ke Aaron ya nadan imbabalenan linalaki ta diday mumpadit nangamung.

<sup>10</sup> Ialim di ka-ongal nan lakin baka nah hinangngab nan Tabernacle ta ihakmon da Aaron ya nadan imbabaleny takle dah ulun diyen baka. <sup>11</sup> Ne kinlong mu nah kad-ak nah hogpan nah Tabernacle. <sup>12</sup> Ya umala kah dala nat itdok muy taklem ya hina-adam nadan kay hakgud nan altar ya iduyag mu nan udum an dala nah puun diyen altar. <sup>13</sup> Kaanom am-in di tabanan nikuyaput nadah



wadah putun nan baka takon nan ong-ongal an altena, nan duwan palina ya nan tabanat gobhom nah altar. <sup>14</sup> Hanan adol na, nan bolat na ya kinana ya iem nah e-elen nan boblet iappit mun gobhom gapuh liwat.

<sup>15-16</sup> Ne alam di oha nadah lakin kalnero ta kolngom yaden ihakmon da Aaron ya nadan imbabalenay takle dah uluna. Ya tayaom di dala na ne inwaghik mu nah dingding nan altar. <sup>17</sup> Tanogtogom hidiyen kalnero ya ulaham di putuna ya hukina, ya inhakmom nah kawad-an nan uluna ya nan udum an parten di adol na, <sup>18</sup> ya ginhob mu nah altar. Hay hamuy tuwen maghob an miappit ya pun-amlongak.

<sup>19</sup> Alam bo nan mikadwan kalnero ya kalyom ke Aaron ya nadan imbabalenat ihakmo day takle dah ulunat <sup>20</sup> kolngom. Tayaom di dalana ya indan-im hi wawwan an ingan Aaron ya nadan imbabalena. Ha-adam boh delay wawwan an am-ama-an di takle da ya huki da. Ya inwaghik mu nan matdaan an dala nah dingding nan altar. <sup>21</sup> Umala ka boh dala nah altar ya kinammoham hi lanan di oliba ya winaghikam hi Aaron ya nadan imbabalena takon di bulwati dat miong-ong da ya nadan bulwati dan ha-on.

<sup>22</sup> Alam boy taban nan lakin kalneron kolngom, takon nadan putuna, nan ong-ongal an altena, hay palina ya nadan taban nikuyaput, nan mataban iwit na, nan wawwan an ulpu na. Hituwen lakin kalneron kinlong mu ya miappit hi pumpadiyan Aaron ya nadan imbabalena. <sup>23</sup> Ya umala ka nadah tinapay an niappit ke ha-on an niha-ad hi basket an ugge naha-adan hi mumpalbag. Alam di ohan tinapay an naha-adan hi mantekan di oliba, ohan ugge, ya ohan maingpin tinapay ya <sup>24</sup> impad-on mu datuwen tinapay ke Aaron ya nadan linalakin imbabalenat itagge dan ipresentan ha-on. <sup>25</sup> Alam ta gobhom takon nan kalnero nah altar ta umamlongak hi hamuy na.

<sup>26</sup> Hanan pagon nan kinlong mun kalnero ya itaggem an ipresentam an iappit ke ha-on. Deket nagibbun in-appit mu ya inalam te hidiyey bingay mu.

<sup>27</sup> Appilom nan pago ya ulpun nan kalneron maklong an miappit hi pumpadiyan Aaron ya nadan imbabalenan nipresentan ha-on ta idat mun dida. <sup>28</sup> Ta hi udum hi algo ya deket mun-appit nadan holag Israel hi pakihayyupan weno pumpasalamatan dan ha-on an AP-APU ya midat ke didat nangamung datuwe.

<sup>29</sup> Deket mateh Aaron ya mipaboltan nadan nangilinan an bulwati nah oha nadah imbabalenan pilyon yun mihannot ke hiya. <sup>30</sup> Ya hidiyen mihannot an natag-en padi ya ibulwatina datuwen bulwatih pitun algon kiongongana ya ahina inlappun munhilbi nah Tabernacle ya nah Nasantun Kuwartuk.

<sup>31</sup> Hanan pago ya ulpun nan kalnero ya iha-ang mu nah nangilinan an lugar. <sup>32</sup> Kanon Aaron ya nadan imbabalena dadiye takon nan tinapay an niha-ad nah basket nah hogpan hi Tabernacle. <sup>33</sup> Dida ya abun padiy damanan mangan kediyen niappit hi kakaanan di liwat da. Adi kanon di kumpulmin tagu dadiye te niong-ong dadiyen dotag. <sup>34</sup> Ya deket waday tindaan da nah dotag weno tinapay hi kabigatana ya mahapul an gobhon. Maid di mabalin an mangan kediyen te niong-ong.

<sup>35</sup> Athidiy aton yun mangat nah ine-en di pumpadiyan da Aaron ya nadan imbabalena. Aton yuh tuweh pitun algo. <sup>36</sup> Kabigabigat ya kolgon yuy ohan ka-ongal nan lakin baka ta miappit hi kakaanan di liwat. Ya mun-appit kayuh pangatan yu nah ine-en di punlini nah altar ya dinuyagan yu boh lanan di oliba ta mibilang an malini. <sup>37</sup> Pitun algoy pangatan yun diye. Nagibbu ke ya daydayuna mon pun-appitan hidiyen altar ta am-in di midatum hidi ya miong-ong ke APU DIOS.”

<sup>38</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Hay iappit yu nah altar hi kabigabigat ya duwan hintoonan kalnero <sup>39</sup> an ohah biggatna ya ohah mahmahdom. <sup>40</sup> Hanan iappit yuh biggatnan ohan kalnero ya unnudan yuh umeh ohan kilon alinan nakammohan hi ohan butilyan manteka. Umiappit kayu boh ohan butilyan mainum. <sup>41</sup> Ya nan iappit yuh mahmahdom an ohan kalnero ya unnudan yu damdamah nun-ingngon kadakol an alina, mantekan di oliba ya mainum. Datuwen miappit ya maghob dat umamlong hi APU DIOS hi hamuy da.

<sup>42</sup> Mipalpuud uwani ya mun-appit kayun tataguk hi kabigabigat, takon nadan holag yuh udum hi algo nah hogpan hi Tabernacle an kawad-ak ta makihummanganak ke dakayuh di. <sup>43</sup> Makidammuwak hi tataguk hidi nah Tabernacle te miong-ong hidiye ke ha-on te wadaak hidi. <sup>44</sup> Om, miong-ong ke ha-on nan Tabernacle, nan altar ya hi Aaron ya nadan imbabalena ta munhilbi dan ha-on. <sup>45</sup> Makiha-adak nadah holag Israel an tataguk ta ha-oy di Dios da. <sup>46</sup> Ya inilaon dan ha-oy di AP-APU an Dios dan nangipakaan ke didad Egypt. Om, makih-adak ke dida te ha-oy tuwaliy AP-APU an Dios da.”

## 30

*Hay kinalin APU DIOS an pangighoban dah miappit an bangbanglu*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Umala kah kaiw an akasia ta mangapya kah altar an pangighobam hi bangbanglun iappit mun ha-oy. <sup>2</sup> Kuwadladuh tuwen hay kadukkena ya kabilog na ya himpulut walun pulgada, ya tulun piyey katag-ena. Kapyaoom di midongdong an kay hakgud nah tap-on nadan opat an dugunan mio-hhay kapyana nah altar. <sup>3</sup> Takapam hituwen altar hi balituk, nan tap-ona, nadan nidongdong an kay hakgud,

nan linikkod na ya titigil na. <sup>4</sup> Mangapya kah duwan natuligonggong an balituk ta ikapyam nah da-ul nan tigil nat kidudukan nan duwan pun-attang ta pangid-onan di mangiattang ketuwen pun-appitan. <sup>5</sup> Ya mangapya kah akasian pun-attang an takapam hi balituk. <sup>6</sup> Iha-ad mu datuweh binnah-el nan kuwartun kiha-adan nan kahon an niha-adan nadan nitudokan di Tugun kun dakayu.

<sup>7</sup> Ya hi kabiggabiggatnah e pangipaptokan Aaron hanadah kingket odpona ya gobhona nan bangbanglu ketuwen altar. <sup>8</sup> Athidi bo nah hilong hi puntologana nadah kingke an gobhona bo nan bangbanglu. Mahapul an aton yuh tuwe ta nangamung takon nadan holag yuh udum hi algo. <sup>9</sup> Adim iappit ketuwen altar di adi mibilang an malinin bangbanglu weno kumpulmin maghob an miappit umat hi page weno mainum.

<sup>10</sup> Aton Aaron di ine-en di punlini ketuwen altar hi maminghan hi hintoon an ha-adana nadan opat an dugunan kay hakgud hi dalan nan aggayam an miappit gapuh liwat di tatagu. Mahapul an aton yuh tuwe ta nangamung. Te hituwen altar ya miong-ong ke ha-on an AP-APU.”

*Hay kinalin APU DIOS an ibayad nadan tatagu*

<sup>11</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>12</sup> “Deket bilangom nadan ibbam an holag Israel ya mahapul an waday oha on umidat hi pihhun bayad di adol na ke ha-on kediyen nabilangana ta maid di ligat an umalin dida kediyen pumbilangam. <sup>13</sup> Hay ibayad di ohan tagu ya mipuun nah maunud an olden mipanggep hi Tabernacle. Hidiyen pihhu ya iappit dan ha-on. <sup>14</sup> Makibilang nadan muntoon hi duway pulu weno nahawwal. <sup>15</sup> Hituwen bayad di adol yun idat yun ha-on ya mun-iingngo, kadangyan weno nawotwot. <sup>16</sup> Dawatom datuwen ibayad nadan ibbam an holag Israel ta usalom hituwen pihhun mangipaptok

nah Tabernacle an kiha-adak. Hituwen ibayad da ya kay mibayad hi biyag da ya mangipanomnom ke ha-on ta ipaptok ku dida.”

*Kinalin APU DIOS an mangapya dah palangganan pun-  
ulahan di padi*

<sup>17</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>18</sup> “Mangapya kah gombang an palanggana ya gombang an kipattukana. Iha-ad muh tuweh numbattanan nan Tabernacle ya nan altar. Ha-adam hi danum <sup>19-21</sup> ta pun-ulahan da Aaron ya nadan imbalenah takle da ya huki da ta ahida ume nah Tabernacle hi kad-ak ya ten eda munggohob hi miappit nah altar. Mahapul an un-unudon dah tuwe ta adida mate. Hituwen olden ya mahapul an munnananong an un-unudon nadan holag Israel ta nangamung.”

*Hay kinalin APU DIOS hi aton dan mangapyah lana*

<sup>22</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>23</sup> “Umala kah kapkaphodan an pumpabanglu: Hay myrrh an umeh onom an kilo, hay tulun kilon cinnamon, hay tulun kilon una, <sup>24</sup> hay onom ta godwan kilon cassia ya ohan galon nah lanan di oliba. <sup>25</sup> Pungkakammohom datuwe ta mangapya kah lanan usalon hi kumpulmin kanan APU DIOS an pangusalan. <sup>26</sup> Usalom hituwen pangiong-ongam nah Tabernacle, nan kahon APU DIOS, <sup>27</sup> nan lamesaan ya nadan ngunut an wadah di, nan pangipattukan hi dilag, ya nadan ngunut an mausal hidi ya nan altar an punggohoban hi bangbanglu. <sup>28</sup> Athidi bo nah altar an pangighobam hi miappit, nadan mausal hidi nan palanggana ya nan kipattukana. <sup>29</sup> Ha-adam hi lana datuwet miong-ong dan ha-on. Ya am-in nadan midatum ke datuwe ya miong-ong dan ha-on. <sup>30</sup> Hituwey iduyag muh ulun da Aaron ya nadan imbalenah pumpadiyan dat munhilbi dan ha-on. <sup>31</sup> Kalyom hanadah ibbam an

holag Israel an itultuluy dan mangapya ketuwen lana ta usalom yuh pundayawan yun ha-on ta nangamung. <sup>32</sup> Adi mabalin an em iduyag hi ulun di kumpulmin tagu ya adi mabalin an em un-unudon di templanat kumapya kat usalom hi pinhod mun pangiusalan. Te hituwe ya niong-ong hi pinhod kun kiusalana kinali adi nalgom di pangiusalam. <sup>33</sup> Hanan tagun mangapyah athitun templo weno iduyag nah kumpulan tagu takon di bokon padi ya adik mo ibilang an taguk.”

*Hay kinalin APU DIOS hi pangapya da nah bangbanglun insenso*

<sup>34</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Umala ka nadah bangbanglu umat hi raisin, mollusk, galbanum ya namahman insenso an mun-iingngoy kadakol nat <sup>35</sup> mangapya kah nabanglun insensoh umat nah pangapya dah bangbanglu. Udmam hi ahin ta mamahma ya adi nalgom di pangiusalon yu. <sup>36</sup> Gilingom di udum ta mapinu ya ihad mu nah hinangngab nan kahon kun niha-adan nadan Tugun kun nah Tabernacle an pakidammuwak ke he-a. Hituwen bangbanglu ya niong-ong ke ha-on. <sup>37</sup> Adi naala on eka kimmapya ta usalom hi pinhod mun pangiusalam. <sup>38</sup> Hanan tagun mangapyah athitut usalonah pinhod nan pangiusalan ya adik mo ibilang an taguk.”

## 31

*Hanadan mangapya nah Tabernacle*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>2</sup> “Pinilik di ohan holag Judah an hi Besalel an imbabalen Uri ya inap-apun Hur. <sup>3</sup> Winadak ke hiya nan Espirituk ot mawaday laing nan mangapyah nganneh diyen naal-alkusan. <sup>4</sup> Nalaing an mangapyah mungkaphod an ngunut an usalonay balitik, silber ya giniling an pun-alkus na <sup>5</sup> takon nadan

maalkusan hi nanginan batu. Nalaing bon mumpanday ya mumpaot hi kumpulmin maphod di ang-ang na.

<sup>6</sup> Pinilik boh Oholiab an imbabalen Ahisamak an nahlag ke Dan an bumaddang ke hiya. Wadada boy udum hi pinilik ot wadaok ke diday ongal an kabaelan dan mangat am-in ke datuwen kinalik an pakapyam: <sup>7</sup> Hanan Tabernacle, nan Kahon kun niha-adan nadan Tugun ku, nan hukap na ya am-in nadan ngunut an wada nah Tabernacle <sup>8</sup> umat hi lamesaan ya nadan ngunut hidi, nan balituk an kipattukan di kingke ya nadan mausal hidi, <sup>9</sup> nan altar an punappitan yuh kolngon yu ya am-in nadan ngunut an mausal hidi, ya nan palangganan pun-olahan ya nan kipattukana. <sup>10</sup> Dida boy mangugut nadah bulwatin di padin usalon da Aaron ya nadan imbabalenah pumpadiyan da. <sup>11</sup> Ya diday mangapyah lana ya nan bangbanglun insenso nah Nasantun Kuwartu. Deket kapyaoon da datuwe ya mahapul an paka-un-unudon da nan kinalik ke he-an pangapya yu.”

*Hay kinalin APU DIOS hi aton da nah Sabadun Tungo*

<sup>12</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di <sup>13</sup> “Kalyom hanadah ibbam an holag Israel ta aton da nan ine-en di Sabadun Tungo an adida mungngunu te hidiyey panginomnomnomnan yu ta nangamung hi nakitobbalan yun ha-oy an AP-APU yu ot pumbalinon dakayun tataguk.

<sup>14</sup> Om, maid di mungngunu kediyen algo te niongong ke ha-on. Deket waday mungngohen tuwen tugun ta mungngunu kediyen algo ya mahapul an mate. <sup>15</sup> Te waday onom an algon pangatan yun am-in hi ngunu yu, mu nan mikapitun algon Sabadun tungo ya pun-iyatuwan yu. Ipidwak an kalyon: Gapu te hituwen algo ya niongong ke ha-on ya wada key kahing ta mungngunu kediyen

algo ya mahapul an mate. <sup>16</sup> Aton yun holag Israel hituwen ine-en di Sabadun Tungo ta panginomnomnoman yu ta nangamung nah nakitobbalak ke dakayu. <sup>17</sup> Hituwey panginomnomnoman yun ha-on te lintuk di kabunyan ya lutah onom an algo ot mun-iyatuwak handih mikapitun algo.”

<sup>18</sup> Ginibbun Apu Dios di kinalinan Moses nah Bilid an Sinai ot idat nan hiya nan duwan batun nitudkan am-in datuwen Tugun, an hay taklena mismuy nangitudok.

## 32

*Hay nangapyaan nadan holag Israel hi balituk an baka ot dayawon da*

<sup>1</sup> Handih nabaybayag hi Moses nah bilid ya naamung nadan tatagu ot kanan dan Aaron di “Agam! Mangapya ka ot kayah dios takun mangipangpangulun ditaku, te hi ke Moses an nangipangulun ditakun tumayan ad Egypt ya ugge taku inilay naat ke hiya nah nangayana.”\*

<sup>2</sup> Ya kanan Aaron ke diday “Deket athina ya pun-iali yun ha-on nadan balituk an hihingat nadan inayan yu ya iimbabale yu.”

<sup>3</sup> Ot pungkahan nadan tataguy hihingat da ot idat dan Aaron. <sup>4</sup> Inayug Aaron dadiye ot mangapyah balituk an baka. Tinibon nadan tatagu ya kanan day “Ditakun holag Israel, hituwen dios di nangipangulun ditaku ot tumayan takud Egypt.”

<sup>5</sup> Handih matibon Aaron an immamlong nadan tatagu ya nangapyah pun-appitan nah hinangngab nan balituk an baka ot kanan diday “Hi bigat ya mumpiyesta takut dayawon takuh APU DIOS.”

---

\* 32:1 32:1 Acts 7:40



<sup>6</sup> Indanit nabigat ya nun-ihalaman nadan tatagun in-ali nadan aggayam an iappit dan maghob ya nadan aggayam an iappit dan pakihayyupan ke APU DIOS. Nunhahamul nadan tatagu ya nangnanginnum da ot manmannayo da ya loktat ya at-atton day oggan aton nadan adi mangulug ke APU DIOS ten mundaydayaw dah dios da.†

<sup>7</sup> Indani ya kanan APU DIOS ke Moses di “Gal-am ta mundayyu ka te inwalongak nadah tatagun impangulum an timmayan ad Egypt ot deyan at-atton day punliwatan. <sup>8</sup> Kinahing dan am-in nadan tugun kun dida ot mangapya dah balituk an bakan dayawon da ot iappitan da. Kanan day hidiyey dios dan nangipangulun didan timmayan ad Egypt.

<sup>9</sup> Namahig di ngohen datuwen tatagu. <sup>10</sup> Adim haniyan didat ma-idok dida gapuh boh-ol ku. Ta he-a ya abu Moses, di pangadduwok ta dumakkodakkol di holag mu.”

<sup>11</sup> Mu numpahpahmok hi Moses ke APU DIOS an kananay “Apu, tipe bo anhan ta namahig di bungot mu hantudah tatagum an inihwang mu ot pakaanom didad Egypt hi nangipatib-am hi ongal an kabaalam? <sup>12</sup> Atom ke bo nan kanam an ma-idom dida ya pangalin nadan iEgypt di hay gapunah nangipanguluwam ke dida ya ta patayom didat maid di matdaan ke dida. Itikod mu anhan an bumoh-ol ya adim anhan ma-idon dida. <sup>13</sup> Nomnomom nan nakitobbalam handidah muttatyum an hi Abraham, hi Isaac ya hi Jacob. Hinamad mun kinalin dida handi an kanam di padakkolom di holag dat umat da nadah bittuwon hi kabunyan an adi mabilang. Nomnomom bon kanam ke diday datuwen holag day pangidatam nah boblen kanam an pumboblayan dat nangamung.”

<sup>14</sup> Kay anhan ya dingngol APU DIOS hidiye ot uggena mina-id nadan tataguna.

---

† 32:6 32:6 Tibon yuy 1 Corinth 10:7.

<sup>15</sup> Nagibbun nakihummangan hi Moses ke APU DIOS ot mundayyuh kad-an nadan ibbanan inodnana nadan duwan batun nitudok hi numbinah-el nadan Tugun. <sup>16</sup> Kinapyan Apu Dios dadiyen batu ya hiyay nangitudok ke dadiyen Tugun.

<sup>17</sup> Manatong da Moses ke Joshua ya dingngol Joshuay ngalan nadan tatagu ot kanan Moses di “Tipet kay da munggugubat nah nungkampuwan taku?”

<sup>18</sup> Kanan Moses di “Hay pangngol ku ya bokon ngalan di mangap-apput weno palak di mungkaapput, mu kay da mun-an-anla.”

<sup>19</sup> Handih nih-up da Moses nah kampu da nah puun di bilid ya tinibona nan balituk an bakan kinapyan nadan tatagun itaytayawan da. Bimmubbungot ot itongba na nadan duwan nadampilag an batun kikiwolona ot mapani-ang da. <sup>20</sup> Ya inalanah diyen balituk an baka ot gobhona. Impumbalanan kay dap-ul ot ikammonah danum ot ipainum na nadah tatagu.

<sup>21</sup> Kanan Aaron di “Nganney inat datuwen tatagun he-a ta em in-abulut an aton dah tuwen himpappangen liwat?”

<sup>22</sup> Kanan Aaron di “Adika bumoh-ol ke ha-on te inilam an hay gaga-ihoy pinhod dan abun aton. <sup>23</sup> Kanan dan hay di ‘Agam! Mangapya ka ot kayah dios takun mangipangpangulun ditaku, te hi ke Moses an nangipangulun ditakun tumayan ad Egypt ya ugge taku inilay naat ke hiya nah nangayana.’<sup>‡</sup> <sup>24</sup> Ot kalyok mon diday iall dan ha-on di balituk an hingat da ot pun-iwelek nah apuy ya naukat tun balituk an baka!”

<sup>25</sup> Ininnilan Moses an in-abulut Aaron hidiyen himpappangen pinhod nadan tatagun aton ta gapun diye ya katataw-an di buhul da dida <sup>26</sup> ot e tumaddog hi Moses

---

‡ 32:23 32:23 Acts 7:40

nah hoob nan kampu ot itkuk nan kananay “Dakayun naminhod an mundayaw ke APU DIOS, maappil kayuh tu.” Ya ammuna nadan holag Libay an immeh kad-ana.

<sup>27</sup> Kananan diday “Kanan nan AP-APU an Dios takun holag Israel di alan yuy ispada yu ta pumpate yu datuwen ibbayun ipalpu yuh tu inggana dih bah-el na. Pumpate yu nadan tutulang yu, nadan gagayyum yu ya nadan hinagon yu.” <sup>28</sup> Inun-unud dah tuwen kinalin Moses ot eda pumpate dida ya tulun libuy pinate da kediyen algo.

<sup>29</sup> Indani ya kanan Moses ke dadiyen holag Libay di “Ad uwanin algo ya maappil kayu nadah udum an tatagu te numbalin kayun padin munhilbi ke APU DIOS te inun-unud yuy kinalinan aton yu ot pumpate yu takon di tulang yu ya imbabale yu, ot bendisyonan dakayun APU DIOS gapun diye.”

<sup>30</sup> Handih nabigat ya kanan Moses nadah tataguy “Himpappangen punliwatan di inat yu. Mu tumikidak bo nah bilid an kad-an APU DIOS ta eyak makihummangan ke hiya ta kal-ina ot ya pakawanan dakayu.”

<sup>31</sup> Nibangngad boh Moses hi kad-an APU DIOS ot kananan hiyay “Ongal di nunliwatan datuwen tatagu te immala dah balituk ot mangapya dah kanan dan dios dan dayawon da. <sup>32</sup> Mu ibagak anhan ke he-a ta kal-iwam di numbahulan da te deket adim ya kudukdul nay kaanom di ngadan ku nah nangitudokam hi ngadan di tatagum.”

<sup>33</sup> Mu kanan APU DIOS di “Adi mabalin, ammuna nadan nunliwat ke ha-on di kaanok di ngadan da nah nangitudokak. <sup>34</sup> Eka ot ya abu ta ipangpangulum didat ume kayu nah boblen kinalik handin pangayan yu ot wada nan anghel kun mangipaptok ke dakayu. Mu kastiguwok danaen tatagu gapuh liwat da.”

<sup>35</sup> Indani tut-uwa ya impaalin APU DIOS di dogo ke datuwen tatagu gapu kediyen nunliwatan dan pinilit dah Aaron an mangapyah balituk an bakan dayawon da.

## 33

### *Kinalin APU DIOS ke Moses an taynan day Sinai*

<sup>1</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Tumayan kayuh tu hantudah tatagun impangulum an timmayan ad Egypt ta ume kayu nah boblen insapatak ke da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob an ipaboltan kuh holag da. <sup>2</sup> Umitudakak hi anghel an mangipangpangulun dakayu ta dogalona nadan Kanaanite, Amorite, Hittite, Perisite, Hibite ya nadan Jebusite an numbobleh di ta dakayuy mihannot. <sup>3</sup> Wadan am-in di mahapul yu kediyen boblen mahawwahawal di gatas ya iyyukan. Mu adiyak maki-en dakayu te makangohhe kayu. Kal-ina ya paboh-olonak ta pumpate dakayu bo nah dalan.”

<sup>4</sup> Handih dingngol nadan tataguh tuwen kinalin APU DIOS ya u-umyungan da ya adida pinhod an usalon nadan gangam da. <sup>5</sup> Te kanan APU DIOS ke Moses di “Kalyom hanadah tataguh tuwe: ‘Mangohe kayu! Ta hidiye nan takon nin di hingkatang di paki-ayak ke dakayu ya dadagon dakayu. Kaanon yu nadan in-usal yun gangam yu, umat hi hingat ya balituk an banggol, ta nomnomok hin nganney atok ke dakayu.’” <sup>6</sup> Ot mipalpu handih timmayan da kediyen Bilid an Sinai ya uggeda mo nunusal nadah gangam da.

### *Hay mipanggep nah Tabernacle*

<sup>7</sup> Deke on ingkapyan Moses nan Tabernacle hi eelen nan pungkampuwan dat deket waday naminhod an makihummangan ke APU DIOS ya umeh di. Hituwen Tabernacle nan kiha-adan APU DIOS.

<sup>8</sup> Deket immeh Moses hidi nah Tabernacle on tumaddog nadan tataguh panton di kampu dat ang-ang-angon dah Moses inggana humgop. <sup>9</sup> Mungkohop nan kay tukud an kulabut nah panton nan Tabernacle ten hinumgop hi Moses an makihummangan ke APU DIOS an wadah kulabut. <sup>10</sup> Deket tinibon nadan tataguh tuwen kulabut an nungkohop nah panton nan Tabernacle ya tumaddog dah panton di kampu dat munyuung da. <sup>11</sup> Makihinnangngab hi APU DIOS an makihummanganan ke Moses umat hi punhummanganan di duwan tagun munggayyum. Nag-ibbu da ken munhummangan on nibangngad hi Moses nah nungkampuwan da, mu nan kat-agun imbabalen Nun an hi Joshua an bumbummaddang ke hiya nah Tabernacle ya adi tumayan hidi.

*Hay nangang-angan Moses hi dayaw APU DIOS*

<sup>12</sup> Kanan Moses ke APU DIOS di “Kanalyom ke ha-on an ipanguluk datuwen tatagut ume kami nah boblen kanam an pangayan mi, mu uggem kinali hin dahdi day maki-en ha-on. Kinalim bon impakainnilaak ke he-a ya maka-am-amlong kah at-attok. <sup>13</sup> Deket makulug datuwen kinalim ya ipainilam boh mon ha-on am-in di planum ta maawatan daka ya ta atok di pinhod mu. Ya nomnomom an pinilim datuwen tatagum.”

<sup>14</sup> Ya kanan APU DIOS ke Moses di “Ha-oy mismuy maki-en he-a ta mun-iyatu ka ya ta maphod am-in di maat ke he-a.” <sup>15</sup> Kanan Moses di “Man-uke ya deket adika maki-en dakami ya kudukdul nay mihtu kami, adi kami tumayan hitu. <sup>16</sup> Nganney innun di udum an tatagun manginilan pinpinhod mu datuwen tatagum ya pinpinhodak ke he-a hin adika maki-en dakami? Te deket maki-ekan dakami ya hidiyey kitib-anan hinnatkon kami nadah udum an tatagu tuh luta.”

<sup>17</sup> Ya kanan APU DIOS ke Moses di “Tobalok hinaen ibagam te maka-am-amlongak nah at-attom ya maphod di pakihayyupam ke ha-on.”

<sup>18</sup> Indani ya wada pay di ohan imbagan Moses ke APU DIOS. Kananay “Daan mo anhan ta ipatibom ke ha-on di dayaw mu?”

<sup>19</sup> Ya himmumang hi APU DIOS an kananay “Ipatibok ke he-ay kaphod ku ya ipainilak ke he-a an ha-oy di AP-APU. Ipatibok boy ulek ya homok ku nah tagun pinhod ku.\* <sup>20</sup> Mu adi mabalin an ang-angom di angak te mate day mangang-ang hi angak. <sup>21</sup> Tumaddog ka tuh batun pinaldang ku <sup>22</sup> ta iha-ad daka ni-an tuh dohak di batu ne haniyan dakah taklek inggana mala-uwak, <sup>23</sup> ya ahik kinaan di taklek ta tibom di odog ku, mu adim tibon di angak.”

## 34

*Hanan duwan batun nitudokan di Tugun an nihannot nah namangulun pina-in Moses*

<sup>1</sup> Kanan APU DIOS ke Moses di “Pumahok kah duwan nadampilag an batun umat dih namangulu ta ipidwak an itudok nadan intudok ku nah namangulun batun pina-im. <sup>2</sup> Ne hi bigat hi biggatna ya tumikid ka bo tuh Bilid an Sinai ta mundammu ta nah tuktuk na. <sup>3</sup> Maid di maki-alin he-a ya maid di e mundallanan nah puun di bilid. Takon di kalnero ya baka ya maid umen e mangan hidi.”

<sup>4</sup> Inun-unud Moses ot pumahok hi duwan nadampilag an batu ot humalaman an timmikid nah tuktuk nan Bilid an Sinai an inal-alana dadiyen batu.

<sup>5</sup> Indani ya dimma-ul on kulabut an wadah dih APU DIOS ot kananan hiyay hay ngadana ya “nan AP-APU” ya dehdih Moses an timmaddog hi kad-ana. <sup>6</sup> Nala-uh

---

\* 33:19 33:19 Romans 9:15

APU DIOS hi hinangngab Moses ot kananan hiyay “Ha-oy di AP-APU an makaulle ya huhummok an Dios. Adiyak kabinnungot ya adi malumman di pamhod ku ya adik ibahhon aton di kinalik.

<sup>7</sup> Punnanongok di pamhod kuh kalibulibun munhahaynod an holag ya pakawanak am-in di liwat da, takon nadan mungngohen ha-on, mu adik ibahhon mangastiguh nunliwat nadan imbabale da, inap-apu da ya nadan imbabalen di inap-apu da.” <sup>8</sup> Ya nunlukbub hi Moses nah luta ot dayawonah APU DIOS.

<sup>9</sup> Ot kananan Apu Dios di “Apu, deket makulug an maka-am-amlong kan ha-on ya maki-e ka anhan ke dakami. Ya takon di makangohhe datuwen tatagu ya kal-iwam anhan di gaga-ihon inat dat abuluton dakamin tatagum.”

<sup>10</sup> Hinumang APU DIOS hi Moses ot kananay “Takombo. Makitobbalanak mod uwani ke dakayun holag Israel. Ahiyu tibon datuwen atok hi kiphodan yun umipamod-wong an maid di ena naatan hi udum an boble tuh luta. Ahi tibon am-in di tataguh nunlinikkod datuwen atok an AP-APU yu. <sup>11</sup> Mahapul an un-unudon yun holag Israel nadan tugun kun idat kun he-ad uwani. Ya kalyok ke he-a an hantuh dandanin dumatong kayu nah boblen kinalik an pangayan yu ya dog-alok nadan numbobleh din Amorite, Kanaanite, Hittite, Perisite, Hibite ya Jebusite. <sup>12</sup> Tibon yu ta adi kayu makihayyup nadah numbobleh pangayan yu te mumbalin dan kay bitun kaknaan yu. <sup>13</sup> Pumpa-i yu ot ya abu nadan pun-appitan da, takon nadan batun niong-ong hi dios da ya nadan tukud an panginomnomnoman da nah babain dios an hi Asherah. <sup>14</sup> Adiyu dayawon di udum an dios te ha-oy an AP-APU ya adik pinhod an waday udum an dayawon yun dios hin bokon ha-on ya abu.

<sup>15</sup> Adi kayu nimpe makihayyup nadah tatagun num-boble nadah pangayan yu. Mialig dadiye nadah pabayad day adol da ya munliwat da te mun-appit da nadah adi makulug an dios. Deket makihayyup kayun dida ya awison dakayun mundayaw nadah dios da, ya loktat ya naawis kayu. <sup>16</sup> Ya loktat bo ya nun-iahawan di imbabale yun linalakiy binabai da ta diday humlun hi pangiwalongan dan ha-on ta hay udum an dios di dayawon da. <sup>17</sup> Adi mabalin an ekayu mangapyah dios yun dayawon yu.

<sup>18</sup> Mahapul an itultuluy yun aton nan pitun algon Piyestan di Tinapay an ugge naha-adan hi mumpalbag nah mamangulun bulan hi katootoon te ketuwen bulan di timmayanan yud Egypt.

<sup>19</sup> Am-in di namangulun lalakin impan di aaggayam yu umat hi baka ya kalnero ya bagik. <sup>20</sup> Mabalin bon ihannot yuy impan di kalnero nah namangulun impan di kabayu ta hidiyey miappit, mu deket adiyu pinhod an hannotan ya gi-uwon yuy bagang diyen kabayu. Hanada ke bon panguluwan an linalakin imbabale yu ya mahapul an gattangon yu ta mibangngad dan dakayu. Ya mahapul an am-in kayu ya mun-appit ke ha-on.

<sup>21</sup> Mahapul an onom an algo ya ammunay punggunuwan yuh ohan linggu. Adi kayu mungngunu nah mikapitun algo takon di ahigaud weno ahiani ta mun-iyatu kayu. <sup>22</sup> Mahapul bon aton yu nan Piyestan di Ani nah kagibbuwan di ahiani. Ya aton yu nan Piyestan di Kampu nah ahi polagan di bungan di intanom yu. <sup>23</sup> Hi katootoon ya mahapul an mumpitlu dan umalin am-in di linalakin holag Israel an mumpresentan ha-on an AP-APU an Dios di holag Israel. <sup>24</sup> Deket un-unudon yuh naen mumpitlu kayun umalih kad-ak ya maid di mangubat ke dakayu ya maid di mamloh boble yu. Dog-alok bo nadan



numboble nadah boblen pangayan yu ta umambilog di boble yu.

<sup>25</sup> Adiyu iappit di tinapay an nakammohan hi mumpalbag nah pun-appitan yuh aggayam. Deket mun-appit kayun ha-on hi impan di kalnero nah Piyestan di Nalauwan di Anghel Apu Dios ya mahapul an maid di todan yuh dotag kediyen hilong. <sup>26</sup> Ya mahapul an ie yuh balek an AP-APU an Dios yuy kapkaphodan hanadah mamangulun bungan di intanom yu ta miappit ke ha-on.

Ya adiyu iha-ang di impan di kalnero weno gulding nah gatas inana.”

<sup>27</sup> Kanan bon APU DIOS ke Moses di “Itudok mun am-in danaen kinalik te danaey pangipuunak hi pakitobbalak ke he-a ya nadan ibbam an holag Israel.”

<sup>28</sup> Niha-ad hi Moses nah Bilid an Sinai hi nap-at an algo ya hilong an ibba nah APU DIOS. Kediyen niha-adanah di ya ug-ugge nangan ya ug-ugge imminum. Kediyen tiempoy nangitudokana nah duwan nadampilag an batu nadah himpulun Tugun APU DIOS an datuwey nipuunan nan nakitobbalana.

### *Humiliy angan Moses*

<sup>29</sup> Handih dimmayyuh Moses nah Bilid an Sinai an inodnana nadan nadampilag an batun nitudkan nan Himpulun Tugun APU DIOS ya humiliy angana te nakihumhummangan ke APU DIOS, mu uggena inila. <sup>30</sup> Tinibon da Aaron ya nadan tataguh diyen humilin angan Moses ya tumakut dan mih-up ke hiya.

<sup>31</sup> Mu inayagan Moses dida ya nadan aap-apu ta munhuhummangan da. <sup>32</sup> Immali da ot kalyon Moses ke didan am-in nadan Tugun an indat APU DIOS ke hiya nah Bilid an Sinai. <sup>33</sup> Handih nagibbun kimmalih Moses ya nunhukyung ot mahaniyan di angana. <sup>34</sup> Mu deket hinumgop nah Tabernacle an e makihummangan ke APU

DIOS on kinaana nan inhukyung na. Limmah-un ke ta kalyona nadah tataguy intugun APU DIOS ke dida <sup>35</sup> on tinibon nadan tatagu nan humilin angana. Deke bo on nunhukyung inggana madatngan nan ena pakihumman-ganan ke APU DIOS.

## 35

### *Hay Tugun mipanggep hi Sabadun Tungo*

<sup>1</sup> Inamung bon Moses am-in nadan ibbanan holag Israel ot kalyonan didah tuwe: “Mahapul an un-unudon yu datuwen intugun APU DIOS. <sup>2</sup> Hi hinlingguwan ya onom an algoy pungngunuwan yu ya nun-iyatu kayu nah mikapitun algon Sabadun Tungo te hidiyen algoy niong-ong ke APU DIOS. Hanadan adi mangun-unud ta mungngunu da kediyen algo ya mate da. <sup>3</sup> Adi bo miabulut an ekayu mun-apuy hi nunhituwan yu.”

### *Hay tinonton Moses an iappit nadan tatagu*

<sup>4</sup> Kanan Moses nadah tataguy. “Hituwey kanan APU DIOS: Mun-appit kayun ha-on. <sup>5</sup> Deket mun-appit kayu ya datuwey mabalin an iappit yu: Hay balituk, silber ya giniling, <sup>6</sup> hay tinulid an blue, purple ya maka-ingit, hay makaphod an luput ya hay udum an luput an nakapyah dutdut di gulding, <sup>7</sup> hay lalat di lakin kalneron numbalin hi maingit, hay lalat di matagun wadah baybay, hay kaiw di akasia, <sup>8</sup> hay lanan di oliban miha-ad hi kingke, nadan makapyah lanan miduyag hi ulu, hay bangbanglun insenso, <sup>9</sup> hay onyx ya nadan udum an nungkanginan batun mitakap hi ephod nan padi ya nah luput an mitakap hi pagona. <sup>10</sup> Dakayu ken nalaing an mangiat hi ngannen ngunu ya umali kayu ta aton yu datuwen ipangunun APU DIOS: <sup>11</sup> nan Tabernacle, nan tuldan mihophop, nadan mikurtina, nadan pun-ipit ke datuwen kurtina,

nadan kalkalimangngana ya nadan miballabag, nadan tukud ya nadan nipataddogan datuwen tukud, <sup>12</sup> nan kahon APU DIOS, nadan pun-attang, nan hukap na, nan kurtinah bohongnan mangodwah kuwartun APU DIOS, <sup>13</sup> nan lamesaan, nadan pun-attang ya am-in nan mausal nah lamesaan, nan tinapay an mihaad nah kuwartun APU DIOS, <sup>14</sup> nan kipattukan di kingke ya am-in nadan mausal kediye, nadan kingken mihaad hidi ya nan lanan miha-ad ke datuwen kingke, <sup>15</sup> nan pun-appitan an pangighoban hi bangbanglun miappit, nadan pun-attang, nan lanan miduyag hi ulu, nan bangbanglun insenso, nan kurtinah hogpan nah Tabernacle, <sup>16</sup> nan altar an pangighoban hi miappit an aggayam, nan nalaggan giniling an pangihakmowan nah maghob an aggayam, nadan pun-attang, nadan ngunut an mausal kediyen pun-appitan, nan ongal an palanggan an pun-ulahan, nan kipattukana, <sup>17</sup> nadan mikurtinah nunlinikkod nan Tabernacle, nadan tukud, nadan nipataddogan datuwen tukud, nan kurtinah hogpan nah dolan nan Tabernacle, <sup>18</sup> nadan paghok an pangigakodan hi gakod nan Tabernacle, nan dolana, nadan gakod, <sup>19</sup> nadan makaphod an bulwatin di padin iusal nah pangatanah ngununa nah kuwartun APU DIOS ya nadan nangilinan an bulwatin Aaron ya nadan imbabalena.”

<sup>20</sup> Immanamut am-in nadan tataguh kampu dan tinaynan dah Moses ot eda idadaan di iappit da. <sup>21</sup> Ot am-in nadan naminhod an mun-appit ya in-ali day iappit dan APU DIOS an mikapya nah Tabernacle ya nadan ngunut hidi takon di hay ibulwatin nadan padi. <sup>22</sup> Ya nadan linalaki ya binabain naminhod an umialih iappit da ya in-ali day mungkakaphod an iappit dan umat hi balituk an hingat, singsing ya banggol da. Am-in an klasen di balituk an odon da ya in-appit dan APU DIOS. <sup>23</sup> In-alin di udum di blue, purple ya maka-ingit an luput, hay makaphod an

luput an nakapyah linen,\* dutdut di gulding, hay lalat di lakin kalneron nitam-ol hi maingit ya hay maphod an lalat. <sup>24</sup> Hay udum ya in-ali day giniling weno silber an iappit dan APU DIOS. In-alin damdaman di udum di kaiw an akasia.

<sup>25</sup> Nun-ialin damdaman nadan binabain nalaing an mumpudun di makaphod an tinulid an blue, purple ya maka-ingit ya makaphod an luput. <sup>26</sup> Ya nadan binabain nalaing an mun-abol ya immiali dah inabol dan dutdut di gulding. <sup>27</sup> Hanadan aap-apun di holag Israel ya in-ali day onyx ya nadan udum an nangingan batun mitakap nah ephod ya nan luput an mitakap hi pagon di padi. <sup>28</sup> In-ali da pay di pumpabangluh makan, lanan di oliban mihad nadah kingke, lanan miduyag hi ulu ya bangbanglun insenso. <sup>29</sup> Am-in nadan holag Israel, binabai ya linalakin naminhod an mun-appit ke APU DIOS ya in-ali day kaha-pulan kediyen ipangununan didan in-oldenan Moses.

<sup>30</sup> Kanan Moses nadah tataguy “Hi APU DIOS ya pinili nan midatan di ohan holag Judah an hi Besalel an imbabalen Uri ya inap-apun Hur <sup>31</sup> hi laing an mangapyah nganneh diye, <sup>32</sup> umat hi mumplanun mun-al-alkus ya mangapyah ngunut an usalonay balituk, silber weno giniling. <sup>33</sup> Nalaing bon mumpanday ya mumpaot hi batu ya kaiw ya nalaing an mangapyah kumpulmin maphod di ang-ang na. <sup>34</sup> Hay pinilin APU DIOS an pun-ibban Besalel ya hi Oholiab an imbabalen Ahisamak an nahlag ke Dan. Indatan APU DIOS didah kabaelan dan mangi-tuttuduh inila dah ibbada. <sup>35</sup> Ya indatan APU DIOS didah laing dan mangapyah mungkakaphod an banggol, hingat, singsing, hay nunhinnatkon an pangugut hi bulwati, hay pun-abol, hay pumbordah blue, purple ya maka-ingit hi makaphod an luput. Indatana bo didah laing dan

---

\* 35:23 35:23 Hay luput an linen ya nakapyah intanom an flax.

mangiplanuh pangapya dan dadiyet mapmaphod di ang-na.

## 36

<sup>1</sup> Kinali hi Besalel, hi Oholiab ya nadan udum an indatan APU DIOS hi laing di mangikapya nah Tabernacle mipuun hi olden nan AP-APU.”

<sup>2</sup> Impaayag Moses da Besalel ke Oholiab ot kalyonan ilappu dan mungngunun ibbada nadan udum an indatan APU DIOS hi laing an mangat nah ipangununa. <sup>3</sup> Indat Moses ke dida nadan in-alin nadan tatagun usalon dan mangapyan nah Tabernacle. Ya kabiggabiggatna ya punialin nadan tataguy udum an idat da. <sup>4</sup> Loktat ya imme datuwen mungngunu <sup>5</sup> ke Moses ot kanan dan hiyay. “Nahawwal bo kaya nadan mausal nah ipakapyan APU DIOS.”

<sup>6</sup> Ot mangapyah Moses hi olden an impaena nadah tatagu. Kanana nah oldenay “Maid moy umialih iappit nan mikapya nah Tabernacle te nakahhawwal moy indat yu.” Ot itikod mon nadan tatagun mangieh iappit dan mikapya nah Tabernacle <sup>7</sup> te nahawwal bo kayay in-ali dan mausal nah ipangunun APU DIOS.

### *Hay nakapyaan nan Tabernacle*

<sup>8</sup> Nangapya nadan nalaing an mun-abol hi himpulun kurtinan inusal day makaphod an tinayyum ot bordaan di ohan didah blue, purple ya maka-ingit an ing-ingon di anghel. <sup>9</sup> Am-in datuwen kurtina ya nun-iingngo dan umeh nap-at ta duwan piyey kadukke da ya onom an piyey kabilog da. <sup>10</sup> Impundada-it day lima ke datuwen kurtina ta miohha da. Athidi boy inat da nah liman kurtina. <sup>11</sup> Tinuligonggong day linubid an blue ot ikugut da datuwe nadah pingngit nadan duwan namingngit an kurtina. <sup>12</sup> Ot ikapya day hinnanaliman natuligonggong

nah pingngit dadiyen duwan kurtinan numpopottokon da dida.

<sup>13</sup> Nangapya da boh naliman balituk an ipit ta pangipit dah pingngit nan duwan nundada-it an kurtina ta miohha nan dingding nan Tabernacle. <sup>14</sup> Immala dah dutdut di gulding ot kapyeon dah himpulut ohan kurtinan pun-odda da nadah luput an kurtinan nan Tabernacle. <sup>15</sup> Nun-iingngohon da dadiyen kurtinan inodda dan hay kadukken di oha ya nap-at ta liman piye ya onom an piyey kabilog na. <sup>16</sup> Impundada-it day lima ke datuwen kurtina ot miohha da. Athidi boy inat da nah onom an kurtinan nundada-iton da dida. <sup>17</sup> Ingkapy day hinnanaliman natuligonggong nadah nundammuwan dadiyen lima ya onom an kurtinan nundada-it. <sup>18</sup> Ya nangapya dah naliman giniling an ipit ot pangipit dah nundammuwan datuwen kurtina ot miohha da. <sup>19</sup> Nangapya da pay hi duwan tuldan lalat di lakin kalnero ya lalat di gulding ta miodda. Athidiy inat dan nangatop nah Tabernacle.

<sup>20</sup> Ingkapy da boy akasian kaiw nah kalkalimangngan nan Tabernacle. <sup>21</sup> Hay katag-en nadan nikapyan frames ya himpulut liman piye ya hay kabilog da ya duwampulut pitun pulgada. <sup>22</sup> Hina-adan dan am-in datuwen frames hi nun-ingngon hindudwan nidongdong an kaiw ot munhuhu-up da. <sup>23-26</sup> Impataddog day hindudwampulun datuwen frames hi nangappit hi south ya hi north nan Tabernacle. Ya ingkapy day nawalun silber an pangipabunan ke datuwen frames an hindudway nikapyah puun di oha. <sup>27</sup> Hanan awidan nan Tabernacle an nangappit hi kalin-oban di algo ya impataddog day onom an frames na <sup>28</sup> ya impataddog da boy hin-oh-an hanadah duwan pikdol na. <sup>29</sup> Datuwen duwan frames an nikapyah dugu ya nidokkop da mipalpuh puuna inggana tap-onan nihuklub di natuligonggong ta niohha da. Athidiy inat da nadah

duwan dugu. <sup>30</sup> Kinali, walun am-in di frames an ingkapyda da kediyen indoggan nan Tabernacle ya inha-ad da boy himpulut onom an silber an nangipab-unan da ke dadiyen frames ta hindudwah ohan frame.

<sup>31-32</sup> Nangapya dah himpulut liman kaiw an akasian miballabag nadah frames nan Tabernacle ot ikapya day hinlilmah nangappit hi north, hi south ya hi awidan an nangappit hi kalin-oban di algo. <sup>33</sup> Hana ken nigawwan niballabag nah gawwan nadan nipataddog an frame ya nikapya ohan pangngelna ot munlikkod nah ha-ob na. <sup>34</sup> Inamo dah balituk datuwen frames an nipataddog ya nadan niballabag an kaiw ot mangapya da boh nat-uligonggong an balituk an mangdon hanadah niballabag an kaiw.

<sup>35</sup> Hanan kurtinah bohongnan nan Tabernacle ya nakapya makaphod an luput an blue, purple ya maka-ingit an tinulid ya niborday ing-ingon di anghel.

<sup>36</sup> Ingkapyaan dah tuwen kurtinah opat an akasian tukud na an naamoh balituk ya opat an silber an pangipataddogan ke dadiyen tukud ya opat bon kawit an balituk an pangihablayan nah kurtina.

<sup>37</sup> Nangapya da boh ohan kurtinah hogpan nah Tabernacle. Hay kinapya da ya makaphod an luput an blue, purple ya maka-ingit an inip-iphod dan binordaan.

<sup>38</sup> Ingkapyaan dah tuwen kurtinah balituk an kawit na ya liman tukud an naamoh balituk di tap-o da ya al-alkus dan nipab-un dah giniling.

## 37

### *Hay nakapyaan nan Kahon APU DIOS*

<sup>1</sup> Nangapya Besalel hi Kahon APU DIOS an inusal nay kaiw di akasia. Nap-at ta liman pulgaday kadukkena, duwampulut pitun pulgaday kabilog na ya duwampulut

pitun pulgaday katag-ena. <sup>2</sup> Tinakapanah diyen Kahon hi namahman balituk, takon nan dallomna ya tinakapana boh balituk di nunlinikkod an nilibod ketuwen Kahon. <sup>3</sup> Kinapyanah opat an natuligonggong an balituk hidiyen kahon an hindudwah numbinah-el. <sup>4</sup> Ya nangapyah pun-attang hi kaiw an akasia an tinakapana boh balituk <sup>5</sup> ot iduduk na ke dadiyen natuligonggong hi numbinah-el.

<sup>6</sup> Hay hukap diyen Kahon ya nakapyah namahman balituk. Nap-at ta liman pulgaday kadukkena ya duwampulut pitun pulgaday kabilog na. <sup>7</sup> Namahma bon balituk di kinapya na nah duwan ing-ingon di anghel. <sup>8</sup> Inha-ad na didah numbinongwa nah udun nan hukap nan kahon. Hay inat nan nangikapya ya niohhay kapyana nah hukap. <sup>9</sup> Nunhinnanggab dadiyen anghel an nabokyang di payak dan kinaluban day hukap diyen kahon.

*Hay nakapyaan nan lamesaan*

<sup>10</sup> Nagibbuh diye ot mangapya boh lamesaan hi kaiw an akasia an tulun piyey kadukkena, ohat kagodwan piyey kabilog na ya nahawwal an duwan piyey katag-ena. <sup>11</sup> Linibodanah namahman balituk di nunlinikkod diyen lamesaan, <sup>12</sup> ya nan nida-it kediyen pingngit di lamesaan an kaiw an tulun pulgaday kabilog na ya linibodana boh balituk nan tigil na. <sup>13</sup> Inha-ad nay opat an natuligonggong an balituk nadah huki nan lamesaan ya <sup>14</sup> nah da-ul di pingngit na. Dadiyen opat an natuligonggong di kidudukan nan kaiw an pun-attang. <sup>15</sup> Dadiyen pun-attang ya nakapyah akasia ot amohonah balituk. <sup>16</sup> Hay nihaynod an kinapya na ya nadan miha-ad nah lamesaan an duyu, basu, buwod ya malukung an pangiduyagan hi mainum an miappit. Namahman balituk di kinapya nan datuwe.

*Hay nakapyaan nan pangipattukan hi dilag*



<sup>17</sup> Nangapya boh Besalel nah pangipattukan hi dilag an inusal nay namahman balituk. Pinanday nay puuna ya palat na. Niohhay kapkapy da nadah basun kiha-adan nadan dilag ya nadan palawer an al-alkus na. <sup>18</sup> Hidiyen pangipattukan hi dilag ya onom di hapang nan hintutlulh numbinah-el. <sup>19</sup> Nip-ong ke dadiyen onom an hapang di basun kay habung di almond di pormana. <sup>20</sup> Hanan adol nan pangipattukan hi dilag ya naalkusan hi opat an kay damdama habung di almond di pormana, <sup>21</sup> ya nip-ong di hin-oh-an habung an ugge nabokyang an nakapya nah da-ul di nundammuwan nadan hindudwan hapang nan pangipattukan hi dilag. <sup>22</sup> Datuwen habung an ugge nabokyang ya nadan hapang ya niohhan nakapya nah kipattukan di dilag. Namahman balituk di nakapyan amin ke datuwe. <sup>23</sup> Namahman balituk damdamay nakapya nadah ipit ya ambilog an duyun pangiha-adan hi bala. <sup>24</sup> Hay ingkapyana nah pangipataddogan kediyen dilag ya amin nadan partena ya umeh nahawwal hi tulun pulut liman kilon balituk.

### *Hay nakapyaan nan altar an pangighoban hi insenso*

<sup>25</sup> Hana ke bon altar an pangighoban hi insenso ya nakapyah kaiw an akasia. Kuwadladuy pormanah him-pulut walun pulgaday kabilog na ya himpulu bot walun pulgaday kadukkena ya tulun piyey katag-ena. Hanadan opat an dugunan nidongdong an kay hakgud ya niohhay kapyana nah altar an ugge nida-it. <sup>26</sup> Natakapan di tap-on diyen altar hi balituk, takon nadan dingding na ya nadan nidongdong an kay hakgud. Nilibod boy balituk hi nunlinikkod diyen altar. <sup>27</sup> Ingkapyana nay hindudwan natuligonggong an balituk hi numbinah-el diyen altar nah da-ul nan pingngit nat kidudukan nadan pun-attang.

<sup>28</sup> Dadiyen pun-attang ya nakapyah akasia ya naamoh balituk.

<sup>29</sup> Nangapya boh lanan niong-ong an punlanah padi ya namahman insenson bangbanglu umat hi pangapyan di nalaing an mangapyah insenso.

## 38

*Hay nakapyaan nan altar an pangighoban dah maghob an miappit*

<sup>1</sup> Nangapya bo da Besalel ya nadan ibba nah altar an pun-appitan hi maghob an inusal day akasian kaiw. Hidiyen altar ya kuwadladun pitut kagodwan piyey kadukkena ya kabilog na, ya opat ta kagodwan piyey katag-ena. <sup>2</sup> Ingapya da boy kay hakgud nadah tap-on nan opat an dugunan niohhay kapyana nah altar. Nag-ibbun kinapya da ot amhon dah giniling. <sup>3</sup> Nangapya da bo nadah mahapul hi pun-appitan umat hi baldin pangiamungan hi dap-ul, hay pala, hay palanggana, hay tobong di dotag an miappit ya hay palhun pangaan dah balan di nun-apuyan da. Am-in datuwe ya nakapyah giniling. <sup>4</sup> Nangapya dah giniling an nalagga ot iha-ad dah dallom nan altar an nihak-ot nah gawwana. <sup>5</sup> Ingapya da boy opat an natuligonggong nah opat an dugun diyen altar an kidudukan nadan pun-attang. <sup>6</sup> Nangapya dah akasian kaiw an pun-attang ot amhon dah giniling. <sup>7</sup> Induduk da dadiyen pun-attang nadah nakapyan natuligonggong an nikapya nah duwan pinigging nan altar ta pangid-onan nadan mangiattang. Nakapyah tabla nan altar, mu ugge nadulungan.

<sup>8</sup> Kinapya da nan giniling an palangganan pun-ulahan ya nan giniling an nipattukanan inusal da nadan pundigalan an indat nadan binabain munhilbi nah hogpan nah Tabernacle. <sup>9</sup> Kinapya da nan dolan nan Tabernacle ot

kurtinaan dah makaphod an luput. Hanah nangappit hi south ya hinggatut ta naliman piyey kadukken di nikurtina. <sup>10</sup> Duwampulun tukud an giniling an nipab-un hi duwampulun pangipab-unan an giniling di nangdon nah kurtina. Silber di nakapyah kawit da ya punhablayan. <sup>11</sup> Athidi bo nah ha-ob nah kannawan hi nangappit hi north an hinggatut ta naliman piyey kadukken nan kurtinan ingkapyo dan inodnan di duwampulun giniling an tukud an nipataddog hi giniling ya silber an kawit ya punhablayan. <sup>12</sup> Hanah awidan an nangappit hi kalin-oban di algo ya napitut liman piyey kadukken nan kurtinan nikapyan inodnan di himpulun tukud ya himpulu bon nipab-unan da. Silber di nakapyah kawit ya punhablayan. <sup>13</sup> Hana ken hogpan nan Tabernacle nah nangappit hi timilan di algo ya napitut liman piyey kabilog na.

<sup>14-15</sup> Kediyen hogpan ya nikapyay ohan kurtinah kannawan ya oha boh kannigid an hindudwampulut duwat kagodwan piyey lukud da. Hintutlun tukud an nikapyah pangipab-unan di nangdon ke dadiyen kurtina. <sup>16</sup> Am-in nadan kurtinan nihableh nunlinikkod nan dolan nan Tabernacle ya nakapyah makaphod an luput. <sup>17</sup> Ya am-in nadan nipab-unan nadan tukud ya nakapyah giniling, mu hanada ken kawit ya punhablayan hi kurtina ya nakapyah silber. Takon nadan udun di tukud ya naamoh silber. Am-in nadan tukud ya nakapyaan hi silber an punhablayan.

<sup>18</sup> Hanan kurtinan nihani nah hogpan ya tulumpulun piyey kadukkena ya pitut godwan piyey katag-ena, umat nadah kurtinan nidingding an nakapyah makaphod an luput ya nabordaan hi tinulid an blue, purple ya maka-ingit. <sup>19</sup> Opat di tukud na ya nipab-un hi giniling an pangipab-unan. Naha-adan damdamah silber di udun da ya takon nadan nilibod ya nadan punhablayan hi kurtina

ya nakapyah silber.

<sup>20</sup> Ya am-in nadan paghok an nausal nah Tabernacle, takon nadan nunlinikkod hi dolana ya nakapya dah giniling.

*Hay bilang am-in nadan niusal nah Tabernacle*

<sup>21</sup> Hay bilang di balituk, silber ya giniling an nausal nah Tabernacle ya nitudok mipuun hi olden Moses. Intudok nadan holag Libay an hay ap-apu da ya hi Itamar an imbabalen Aaron an padi. <sup>22</sup> Hi Besalel an imbabalen Uri ya inap-apun Hur an nahlag ke Judah di ingkalgadun am-in ke datuwen in-olden APU DIOS ke Moses an maat. <sup>23</sup> Bimmaddang ke hiyah Oholiab an imbabalen Ahisamak an nahlag ke Dan. Hiya ya nalaing an mun-alkus ya mangibordah blue, purple ya maka-ingit an tinulid hi makaphod an luput.

<sup>24</sup> Datuwey bilang da: Immeh hinlibun kilon balituk di in-alin nadan holag Israel an nausal nah Tabernacle, <sup>25</sup> ya hay naamung an silber an indat nadan tatagu handih nabilangan da ya immeh tuluy libut opat di gatut ta tulumpulut duwan kilo. <sup>26</sup> Hay nangidat ke datuwen silber ya nadan linalakin muntoon hi duwampulu weno nahawwal an ume dah onom di gatut ta tuluy libu ta limay gatut ta nalima. <sup>27</sup> Tuluy libut opat di gatut an kiloy nausal nadah hinggatut an nipataddogan nadan tukud di Tabernacle ya nadan nipataddogan di tukud an punhablayan hanadah kurtina. <sup>28</sup> Hanan nahawwal an silber an umeh duwampulun kilo ya nakapyah kawit ya nadan nibaddong an punhablayan nadan kurtina ya nuntakap dah tap-on nadan tukud.

<sup>29</sup> Hay naamung an giniling an indat nadan tatagu ya umeh duway libut opat di gatut an kilo. <sup>30</sup> Nakapya datuweh nipataddogan nadan tukud nah hogpan nah

Tabernacle, nan altar, nan nalaggan niha-ad nah dal-lomna ya nadan ngunut an mausal hidin nah altar. <sup>31</sup> Niusal boy giniling nah nipataddogan nadan tukud an nangdon hanadah kurtinah nunlinikkod nah dolan nan Tabernacle, nah hogpan ya nadan paghok an kigakodan dadiyen kurtina.

## 39

### *Hay bulwatin di padi*

<sup>1</sup> Hanadan nalaing an mungkugut ya nangapya dah makaphod an luput an blue, purple ya maka-ingit ot kuguton dah ibulwatin nadan padih pangatan dah ipan-gunun APU DIOS. Hituwe damdaman luput di kinugut dah bulwatin Aaron mipuun hi olden APU DIOS ke Moses.

<sup>2</sup> Nangapya dah ephod an nakapyah makaphod an luput ya nabordaan hi balituk, blue, purple ya maka-ingit an tinulid. <sup>3</sup> Nangapya da boh balituk an tinulid an hay inat da ya minanantilyu da nan balituk ot umingpi ot ahida kanaltibon hi nakappinu. Inip-iphod dan imbordah tuwen balituk an tinulid nadah blue, purple ya maka-ingit an tinulid nah makaphod an luput.

<sup>4</sup> Ingkapyaan da nan ephod hi duwan luput an mihableh pukol ta mangdon nah duwan pingngit na. <sup>5</sup> Ya hituwen duwan luput an nangdon nah ephod ya makaphod an luput di nausal ya nipniphod an nabordaan hi balituk, blue, purple, ya maka-ingit an tinulid, mipuun hi intugun APU DIOS ke Moses. <sup>6</sup> Inipkot da nadan batun onyx hi balituk ot ip-iphod dan ikul-it nadan ngadan di holag Israel ke dadiyen batun umat nah aton dan mangikul-it hi sinyal. <sup>7</sup> Intakap da datuwe nadah duwan luput an munha-ob an nihableh pukol an nikugut nah ephod. Datuwen batuy mumbalin an panginomnomnoman APU

DIOS nadah holag Israel. Naat datuwen am-in mipuun hi olden APU DIOS ke Moses.

<sup>8</sup> Nangapya da boh luput an mitakap hi pagon nan padin nun-ingngoy inusal da nah kinapya dan ephod ya inip-iphod da damdaman binordaan. <sup>9</sup> Kuwadladuh tuwen luput ya makuppin an hiyam an pulgaday kadukkena ya kabilog na. <sup>10</sup> Intakap da ketuwen luput di opat an linyan nunhihinnatkon an nabalol an batu. Hanah namangulun linya ya intakap day ruby, topaz ya garnet. <sup>11</sup> Hanah mikadwan linya ya emerald, saphire ya diamond. <sup>12</sup> Hanah mikatlun linya ya turquoise, agate ya amethyst, <sup>13</sup> ya hanah mikap-at an linya ya beryl, onyx ya jasper. Nipkot am-in datuwen nanginan batuh balituk. <sup>14</sup> Nip-ong di ngadan nadan himpulut duwan imbabalen Jacob an nitudok nadah nanginan batut itakdog day himpulut duwan holag Israel.

<sup>15</sup> Ingkapyaan dah diyen luput an mitakap hi pagoh kay nalubid an banggol an namahman balituk, <sup>16</sup> ya nangapya dah duwan balituk an natuligonggong ot ikugut da nah duwan dugun nan luput. <sup>17</sup> Inggakod da nan duwan nalubid an balituk ke datuwen natuligonggong, <sup>18</sup> ya inggakod da boy udun datuwen linubid nah duwan batun onyx an nitakap nah luput an mihableh pukol. <sup>19</sup> Nangapya da boh duwan natuligonggong an balituk ot ikugut da nah duwan dugun nan puun nan luput an mitakap hi pago. Ingkugut da nah dallom nan luput ta nidapot da nah ephod. <sup>20</sup> Nangapya da boh duwan natuligonggong an balituk ot ikugut dah hinangngab nan luput an mihableh pukol nah tap-on nan balikit nan ephod. <sup>21</sup> Inusal day blue an linubid ot itakod da nadah natuligonggong an nikugut nah luput an mitakap hi pago ya nah ephod ta mihak-ot hidiyen luput nah tap-on nan balikit nan ephod an adi maunu, mipuun hi intugun APU DIOS ke Moses.

<sup>22</sup> Numpakugut dah blue an bulwatin miodda nah ephod. <sup>23</sup> Hanan bagang tuwen bulwati an pangihuk-luban hi ulu ya naoddahan hi naabol an luput ta adi nalakan mabik-i. <sup>24</sup> Kinapyan dah diyen bulwatih ing-ingon di bubungan di pomegranates an inusal day blue ya purple ya maka-ingit an tinulid ya makaphod an luput. <sup>25</sup> Nangapya da boh namahman balituk an kingking ot ibanattan da nadah ing-ingon di bungan di pomegranate an intayun dah nunlinikkod nan udun nan bulwati. <sup>26</sup> Intayun day ohan kingking on intun-ud day ohan pomegranate inggana nalikkod nan udun nan bulwati mipuun hi intugun APU DIOS ke Moses.

<sup>27</sup> Ingkugutan dah Aaron ya nadan linalakin imbabale-nah kamahhita, <sup>28</sup> pongot, taddung, antikken pantalon <sup>29</sup> ya nan miawakon inusal day makaphod an luput an nabordaan hi blue, purple, ya maka-ingit an tinulid an inun-unud day kinalin APU DIOS ke Moses. <sup>30</sup> Hay nanguddidih kinapya da ya nan namahman balituk an ongal an medal an nigakod hi hinangngab nan pongot. Nikul-it hidiy “Niong-ong ke APU DIOS.” <sup>31</sup> Inusal day blue an tinulid an nangigakod kediyen medal nah tap-on nan pongot. Inat da datuwe mipuun hi olden APU DIOS ke Moses.

<sup>32</sup> Hituwe moy nagibbuwan nan Tabernacle. Ya inat nadan holag Israel am-in nadan in-olden APU DIOS ke Moses. <sup>33</sup> In-e dan Moses am-in nadan makapyah Tabernacle an datuwe ya: nadan kawit, nadan tukud na, nadan kaiw an miballabag, nadan pangipab-unan, <sup>34</sup> nadan bolat di lakin kalneron numbalinon dah maingit, nan makaphod an lalat, nan kurtinah bohong nah kuwartun APU DIOS, <sup>35</sup> nan Kahon APU DIOS ya nadan kaiw an pun-attang, ya nan hukap diyen Kahon, <sup>36</sup> nan lamesaan ya nadan ngunut an miusal hidi, nan tinapay

an miappit ke APU DIOS, <sup>37</sup> nan balituk an pangipattukan hi dilag, nadan kingke, nadan miusal kediye, nan lanan mihudu nadah kingke, <sup>38</sup> nan altar an nakapyah balituk, nan lanan miduyag hi ulun di padi, nan insenso, nan kurtinan mihanih hogpan nah Tabernacle, <sup>39</sup> nan altar an nakapyah giniling, takon nan nalaggan giniling an miha-ad nah dallom na, nadan kaiw an pun-attang, ya am-in nadan ngunut an miusal hidi, nan palanggana, ya nan pangipattukan kediyen palanggana, <sup>40</sup> nadan kurtinan midinding ya nadan tukud na ya nadan nipab-unan da, nan kurtinan nihanih hogpan nah dolan nan Tabernacle ya nadan gakod, nadan paghok, ya am-in nadan udum an ngunut an miusal nah Tabernacle, <sup>41</sup> nadan makaphod an bulwatin di padin iusal dan mungngunu nah Tabernacle, nadan bulwatin Aaron ya nadan imbabalenan linalaki.

<sup>42</sup> Datuwey inat nadan holag Israel an inun-unud dan am-in di in-olden APU DIOS ke Moses. <sup>43</sup> Tinibon Moses am-in datuwen kinapya da ya inun-unud day in-olden APU DIOS an pangapya da ot bendisyonana.

## 40

### *Hay kinalin APU DIOS an pangikapya da nah Tabernacle*

<sup>1</sup> Kanan mon APU DIOS ke Moses di <sup>2</sup> “Hanah mamangulun algo nah mamangulun bulan di pangikapyaan yu nah Tabernacle. <sup>3</sup> Ipaghop yu nan Kahon hidi ya ingkapya yu nan kurtina ta mahaniyan. <sup>4</sup> Ie yu boh di nan lamesaan ya inhaad yu nadan miha-ad hidi. Ya ipaghop yu nan pangipattukan hi dilag ta ipattuk yu nadan kingkeh di.

<sup>5</sup> Hanan altar an punggohoban yuh bangbanglu ya iha-ad yu nah ha-ob nan Kahon ku. Ya iha-ad yu nan kurtinah panton nan Tabernacle. <sup>6</sup> Hana ken altar an punggohoban hi miappit ya iha-ad yu nah hinangngab nan panton nan Tabernacle. <sup>7</sup> Ya punuwon yuh danum nan palanggana ya



iha-ad yu nah numbattanan tuwen altar ya nan Tabernacle. <sup>8</sup> Ikapya yuy dolan nan Tabernacle ya hina-adan yuh kurtinay hogpan hidi.

<sup>9</sup> Deket nagibbu ya waghikam nan Tabernacle hi lana ya am-in nadan wadah di ta miong-ong dan ha-on. <sup>10</sup> Waghikam damdamah lana nan altar an pun-appitan hi maghob, nadan ngunut an mausal hidi ta miong-ong dan ha-on <sup>11</sup> takon nan palanggana ya nan kipattukana.

<sup>12</sup> Ie yu da Aaron ya nadan imbabalenat ulahan yu dida nah hogpan hi Tabernacle, <sup>13</sup> ya ipabulwatim Aaron nan bulwatin di padi ya duyagam hi lanay ulunat kitib-anan hiya ke ya niong-ong an padin munhilbin ha-on. <sup>14</sup> Ipabulwatim damdama nadah imbabalena nadan kinalik an ibulwati da <sup>15</sup> ya duyagam hi lanay uluda, umat hi atom ama da ta miong-ong dan padin munhilbin ha-on. Hituwen pangiduyagam hi lana ke Aaron ya nadan imbabalenay kitib-anan ammunay holag dan mahanhanot an mumpadit nangamung nadah holag Israel.”

<sup>16</sup> Inun-unud Moses am-in datuwen kinalin APU DIOS an atona.

<sup>17</sup> Handih namangulun algo nah namangulun bulan hi mikadwan toon nipalpuh nanayanan dad Egypt ya nakapya nan Tabernacle an kiha-adan APU DIOS. <sup>18</sup> Impataddog Moses nadan tukud nadah kpataddogan da ot ahina pun-ikapya nadan kalkalimangngana. <sup>19</sup> Inatopannah na-oddan tuldan inun-unud na nan kinalin APU DIOS an atona.

<sup>20</sup> Inha-ad na nadan duwan batun nitudkan di Tugun APU DIOS nah Kahon ot iduduk na nan duwan kaiw an pun-attang nadah natuligonggong an nitakap nah Kahon ot hukapona. <sup>21</sup> Impaghop nah tuwen Kahon nah Tabernacle ot itayuna nan kurtinan mihani nah Kahon. Inat na datuwe mipuun nah kinalin APU DIOS an atona.

<sup>22</sup> Impaghop na bo nan lamesaan nah bohongnan di Tabernacle ot iha-ad nah bah-el nan kurtinah nangappit hi kannawan. <sup>23</sup> Inha-ad nah di nan tinapay an niappit ke APU DIOS an inun-unud na nan kinalinan atona.

<sup>24</sup> Inhaad na nan pangipattukan hi dilag nah dommang nan lamesaan <sup>25</sup> ot ipattuk na nadan kingken hidi kad-an APU DIOS an inun-unud nay in-oldenan atona.

<sup>26</sup> Inha-ad na nan altar an punggohoban hi insenso nah hinanggab nan kurtinah bohongnan nan Tabernacle, <sup>27</sup> ot gobhonah di nan nabanglun insenson miappit ke APU DIOS an inun-unud na bo nan in-oldenan atona. <sup>28</sup> Nagibbuh diye ot kurtinaana nan hogpan nah Tabernacle.

<sup>29</sup> Inhaad na nan altar an punggohoban hi miappit nah nih-up nah panton nan Tabernacle. Ginhob nah di nadan aggayam an miappit ke APU DIOS takon nan pagen miappit an inun-unud nay in-oldenan atona.

<sup>30</sup> Inhaad nan palangganah nah numbattanan nan panton di Tabernacle ya nan altar an punggohoban hi miappit ot punuwonah danum. <sup>31</sup> Hidiy pun-olahan da Aaron ya nadan imbalenah hukida ya takle da <sup>32</sup> ten humgop da nah Tabernacle. Inat nah tuwe mipuun nah in-olden APU DIOS an atona.

<sup>33</sup> Hay nanguddidin inat Moses ya kinurtinaanay nun-linikkod nan dolan di Tabernacle ya nan hogpan kediyen dola ot hidiyey ginibbun di ngunu nah Tabernacle.

### *Hay immaliyan nan kulabut nah Tabernacle*

<sup>34</sup> Indani ya hinophopan di kulabut nan Tabernacle ya humihhili te wadah APU DIOS hidi. <sup>35</sup> Ot adi mo pakahgop hi Moses te hinophopan diyen kulabut ya humiliy dayaw APU DIOS hidi.

<sup>36</sup> Deket timmap-o nan kulabut ta mange on ahida inumga nadan holag Israel an umeh pangayan dan

miun-unnud da. <sup>37</sup> Mu deket nuntikod on nuntikod da damdama. Deket nadlig on nadlig da damdama. <sup>38</sup> Deket mapat-al on nuntikod nan kulabut an mipottok nah tap-on nan Tabernacle ya deket nah hilog on numbalin hi kay apuy ta panilag nadan holag Israel ta pakatibo da. Hidiyen kulabut ya wadat nangamung kediyen nundanalan da.\*

---

\* 40:38 40:38 Tibon yuy Exodus 13:21-22.

Nan Kalin Apu Dios

Ifugao, Tuwali: Nan Kalin Apu Dios Bible

Copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ifugao, Tuwali)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Feb 2021 from source files dated 10 Feb 2021

49ee376c-72c3-5db8-beb4-e0ad2751a4bf